

bukla

Brezplačna revija
o dobrih knjigah.

leto 11/št. 107-108

februar–marec 2015

www.bukla.si

Ker zgodbe navdihujejo ...

Intervjuji v BukliPlus: Katarina Marinčič, Ivo Svetina, Evald Flisar in Tamara Guzelj; dr. Nada Grošelj o Plutarhu

buklaplus

Naslovni intervju (str. 18–20):

antropologinja **dr. VESNA VUK GODINA**
avtorica knjige **Zablode postsocializma**

Predstavljenih več kot 140 novih knjig. Naslednja številka izide 8. aprila 2015.

NOVOSTI iz zbirke

ŽEPNA KNJIGA

16,90 EUR

POSEBNA IZDAJA

10,90 EUR

Izid: 13. februar

10,90 EUR

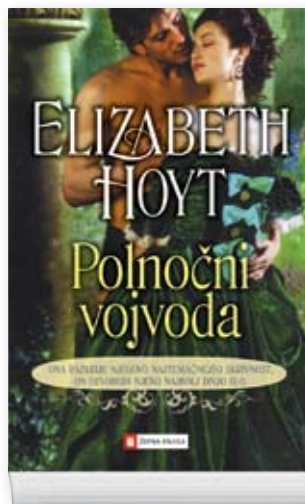
12,90 EUR

12,90 EUR

10,90 EUR

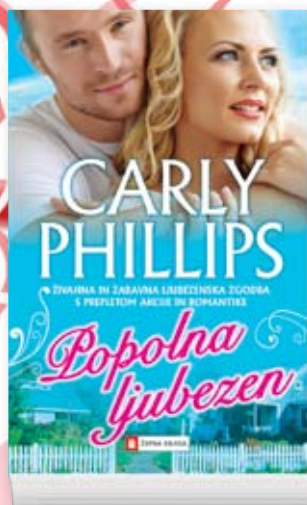

10,90 EUR

Izid: 13. februar

10,90 EUR

10,90 EUR

10,90 EUR

Izid: 13. februar

10,90 EUR

Izid: 13. februar

10,90 EUR

Izid: 13. februar

IZDAJATELJ

UMco, d. d., Leskoškova 12, 1000 Ljubljana
Telefon: (01) 520 18 39,
Faks: (01) 520 18 40
bukla-urednistvo@umco.si
ISSN: 1854-3359

UREDNIŠTVO IN PISCI

Odgovorni urednik: Samo Rugelj
Kreativna urednica: Renate Rugelj
Jezikovni pregled: Tine Logar**Pisci:** Sabina Burkeljca, Iztok Ilich,
Ajda Janovsky, Klara Jarc, Maša Ogrizek,
Renate Rugelj, Samo Rugelj, Vesna Sivec
Poljanšek, Neža Poznič, Kristina Sluga,
Žiga Valetič**Gostujoči pisci:** Nada Grošelj,
Tilka Jamnik, Manca Košir,
Boštjan Videmšek

OBLIKA IN PRIPRAVA

Oblikovanje in prelom: Aleš Cimprič
Organizacija tiska: Merima Jular s.p.
Natisnjeno v Evropski uniji.
Fotografija na naslovnici: Borut Krajnc

OGLASNO TRŽENJE

Renate Rugelj
Telefon: (01) 520 18 31,
GSM: 031/688 590Brez pisnega dovoljenja izdajateljica je vsaka
javna priobčitev, predelava ali uporaba
vsebine prepovedana. Vse pravice pridržane!
Pisci in kolumnisti izražajo svoja mnenja in ne
nujno mnenja uredništva.

LEGENDA KRATIC

m. v. – mehka vezava
t. v. – trda vezava
pt. v. – poltrda vezava

bukla

Brezplačna revija o dobrih knjigah.

Izdajo te publikacije je financirala Javna
agencija za knjigo Republike Slovenije.

bukla plus

www.bukla.si

dr. Samo Rugelj razmišlja

Knjižnica kot refleksi in
knjigarna kot refleksijaOni dan me kliče znanec, sicer intenziven bralec in
ugleden publicist, ki je ravno prebral mojo knjigo *Izgu-
bljeni bralec*, in mi reče:»Živio, evo zate imam eno drobno osebno štorijo v
zvezi s knjigami.«

»Na dan z besedo,« sem mu odvrnil.

»No,« je nadaljeval, »ravno danes se mi je zgodilo, da
je sin, sicer dijak, prišel domov in mi povedal, da ima
novo knjigo za domače branje. Ker sem šel ravno ven,
sem mu rekel, naj mi pove naslov, da mu knjigo prine-
sem, da jo bo lahko začel čim prej brati. Pove mi naslov
in v mestu avtomatično zavijem ... v knjižnico. V nje-
nem predverju se spomnim, ej, saj bi šel lahko ponjo
morda tudi v knjigarno. A ker sem bil že notri, sem šel
do pulta in vprašal, ali jo imajo. Izkazalo se je, da so bi-
li vsi izvodni knjige izposojeni, zato sem pot podaljšal
do knjigarne, kjer sem jo lahko takoj kupil po dovolj
ugodni ceni. Zanimivo pa mi je bilo to, da sem ob knji-
gi, kljub temu da drugače knjige redno kupujem, naj-
prej refleksno pomislil na knjižnico, ne pa na knjigar-
no. To je lepa ilustracija dejstva, o katerem pišeš v svoji
knjigi – zakaj sta slovenska knjiga in založništvo v za-
dnjih petih letih v takem upadu. Tudi kupci knjig po-
gosto najprej pomislimo na knjižnico kot
na primarni kraj, kjer pridemo do zelene-
ga knjižnega naslova. V zvezi s knjigami
imamo refleksi, pogosto pa nam pri tem
zmanjka refleksije.«Druga zgodba ima s knjigami na pr-
vi pogled malce manj zveze – a tak je sa-
mo prvi pogled. Pred dnevi sva se z enim
naših avtorjev, za leto pripravljamo tu-
di njegove nove knjige, dobila na delov-
ni malici, da se pogovoriva o bližnji pre-
teklosti in prihodnjih načrtih. Beseda je
nanesla tudi na Ameriko, kamor redno hodi tako na
potovanja kot tudi na samoizobraževanja, in med dru-
gim mi je povedal tudi to, da si tam redno nakupi zalo-
go najbolj navadnih kemičnih svinčnikov znamke Bic.

»Navadnih kulijev?« sem ga začudeno vprašal.

Ja, ti so neverjetno poceni, mi je navdušeno razlagal
naprej, deset kosov za en sam dolar (kako lahko pri tem
sploh kdo zasluži, se je spraševal), obenem pa so never-
jetno kakovostni, saj vlečejo črto za sabo brez tistih zna-
nih prekinitev, ki smo jih vajeni pri slabših primerkih.Ker poznam način njegovega dela, mi je bilo jasno,
zakaj ima ta pisala. Z njimi si podčrtava knjige. Seveda
pa si lahko podčrtava samo knjige, ki so njegove, torej
knjige, ki si jih je kupil oziroma mu jih je nekdo podaril.To pa je seveda tista ključna razlika med izposojeni-
mi knjigami in knjigami, ki jih imamo v lasti. Izposoje-
ne knjige so samo začasni del našega sveta, po definci-
ji in zaradi nezanesljivosti našega spomina pa vse, kar
smo prebrali, kmalu oziroma že takoj začne iztekati iz
naše zavesti. Lahko se zgodi, odvisno od posameznika,
da se že po nekaj mesecih ne spomnimo skoraj ničesar
več v zvezi s knjigo, ki smo jo prebrali.Medtem pa so knjige, ki so naše, bodisi tiskane ali
elektronske, vsaj v načelu naše za zmeraj, njihova »po-
svojitev« pa za nas v praksi pomeni, da si jih lahko pri-
lagodimo in »markiramo« (to seveda v pretežni meri
velja za neleposlovne knjige, ki so namenjene izobra-
ževanju v ožjem ali širšem pomenu) tudi za nadaljnjouporabo, kar pomeni, da be-
sedilo lahko podčrtavamo, pi-
šemo opombe na rob strani,
izpisujemo posamezne misli ali ugotovitve in podob-
no. Tako »opremljena« knjiga je zelo uporabna pri po-
novnem branju, iz nje lahko hitro potegnemo bistvo,
ki smo ga označili že prejšnjikrat. Medtem pa nam isti
knjižni naslov, če si ga ponovno izposodimo iz knji-
žnice, po navadi lahko ponudi samo meglen spomin na
njegovo vsebino. Knjiga iz domače knjižnice ima zato
povsem drugo uporabno vrednost. Verjemite, vem, o
čem govorim, očetova knjižnica je polna podčrtanih in
drugače opremljenih knjig, tako pa so nastala taka mo-
numentalna dela, kot je, denimo, njegova *Pot samoure-
šničevanja*, ki smo jo po sedmih letih zdaj ponovno po-
natisnili za nove generacije.Vse to nas pripelje do novih knjig in založništva v le-
tošnjem letu, ki bo v knjižnem smislu vsekakor zelo za-
nimivo. Letos bomo obeležili 70. obletnico konca dru-
ge svetovne vojne, po katerem so nastale tudi nekatere
založbe, ki na slovenskih tleh delujejo še danes. Mla-
dinska knjiga in Cankarjeva založba sta bili z dekretom
ustanovljeni nekaj mesecev po osvoboditvi in okroglo
letnico bodo letos v obeh praznovali tu-
di s ponovno izdajo nekaterih »cukrčkov«
iz dosedanjega programa. Prva knjiga, *Pe-
smih štirih*, je že izšla in pri njeni ponov-
ni predstavitvi je sodeloval kremeniti Ciril
Zlobec, ki bo letos praznoval devetdeset-
letnico, čemur bomo seveda sledili tudi
v Bukli.Konec prejšnjega in začetek novega le-
ta je prinesel nekaj sprememb tudi na po-
dročju knjigarn. V Škofji Loki je založba
Modrijan odprla svojo novo knjigarno,ki je v mestno jedro prinesla dobrodošlo ponudbo ka-
kovostnih knjig. V Ljubljani se je knjigarna Mladin-
ske knjige iz Wolfove v začetku januarja preselila na
Trubarjevo ulico, kjer se, tako so ugotavljali ob njeni
otvoritvi, skupaj z Modrijanovo knjigarno in knjigarno
Sanje, poraja nekakšen slovenski Charing Cross, zna-
menita londonska knjigarniška ulica. Ker sem bil ne-
davno v Londonu, lahko pripomnim, da temu ni več
tako, saj so iz tega ali onega razloga v Charing Cros-
su zaprli skoraj vse knjigarne in antikvariate; kot nasle-
dnik nekdanje slave tam ostaja samo novi in elegantni
Foyles, ki se je s stare lokacije premaknil za dobrih sto
metrov. Tako ima Trubarjeva ulica trenutno pred Char-
ing Crossom celo prednost.Začetek leta je prinesel tudi novo knjigarniško žrtev
gospodarske in založniške krize. Knjigarna Kulturnica
Velenje, ki je začela delovati kmalu po osamosvojitvi, je
s koncem januarja zaprla svoja vrata in šla v stečaj, žal
pa je za seboj pustila tudi precej dolgog. Upadanje obi-
ska in prometa je bilo stalnica zadnjih nekaj let, v lan-
skem letu pa je ta dramatično padel za skoraj 40 od-
stotkov. To je svojevrstni opomin, kaj se lahko zgodi še
s kako samostojno knjigarno v tudi večjih slovenskih
mestih, če meščani svojih knjigarn ne bomo vsaj pribli-
žno redno obiskovali.Nekega dne se nam lahko zgodi, da se bomo zbudi-
li v mestu brez knjigarn. Časa za refleksijo ne bo več,
ostali nam bodo samo refleksi.

Foto: Borut Krajnc

Pred kratkim je bila premierno uprizorjena drama *ABC oder Krieg* (nastala je v koprodukciji Prešernovega gledališča Kranj, Muzeuma Ljubljana, Cankarjevega doma Ljubljana ter Opere & Theatra Madlenianum Zemun), ki jo je njen avtor Ivo Svetina, vsestranski umetnik in novi predsednik Društva slovenskih pisateljev, podnaslovil *Una quasi fantasia*. V njej se je dotaknil problematike črkarske pravde, tako pomembne za formiranje slovenskega knjižnega jezika, se sprehodil mimo drugih zgodovinsko pomembnih dejstev in v svojem priljubljenem slogu zaplul tudi proti imaginaciji.

»Jezik je edino orodje za negovanje človekove zavesti.«

Bukla: Menda ste Prešernovo gledališče Kranj prvič obiskali pred več kot 55 leti, ko ste si šli ogledat predstavo *Bratovščina Sinjega galeba*. Kako ste se v tem gledališču počutili po več desetletjih, ko so pred kratkim v njem premierno odigrali vašo dramo *ABC oder Krieg*? Je predstava takšna, kot sta si jo med nastajanjem zamislila z režiserko Barbaro Novakovič Kolenc, ki vas je naprosila, da napišete tekst za to dramo, ki ste jo sami označili kot »provokativno«?

Svetina: Če se človek kot avtor gledališke igre po več kot pol stoletja vrne v gledališče, v katerem je kot šestletni fantiček prvič doživel odrsko utvaro, ki ga je zaznamovala za vse življenje, se počuti – nenavadno: doživi nekakšen *déja vu*, ko se desetletja skrčijo in en sam hip, v katerem se srečata otrok in odrasel mož. Prebudi se še dodatna emocionalna vez, saj sem v Kranju doživiljal svoje *prostovsko* otroštvo, zaradi česar mi uprizoritev moje igre v Prešernovem gledališču pomeni še toliko več. Je potrditev, da so se mi, naj se sliši še tako obrabljeno, uresničile sanje, ki sem jih sanjal v pritličju Slavčeve vile na Jezerski 1 v Kranju tam okrog leta 1954. In nato se zgodi, da me Barbara Novakovič Kolenc povpraša, ali bi napisal igro. In začel se je dialog v senci dreves v kavarni v središču Ljubljane. Spremljal sem Barbarino delo, njene predstave, s katerimi se je vpisovala v zgodovino slovenskega gledališča na prav poseben način.

Način, ki se ni menil za t. i. *mainstream*, ampak je sledil globokemu vpogledu v likovno umetnost in filozofijo, kar jo je ločevalo do drugih avtorjev t. i. plesnega, gibalnega, neverbalnega, da ne rečem postdramskega gledališča. Z zavidljivo in vsega spoštovanja vredno vztrajnostjo je gradila svojo poetiko. Prav zaradi tega sem njeno ponudbo sprejel nemudoma, četudi v prvem hipu še nisem vedel, kako se bo igra nasnila v moji glavi (in srcu). Predstava je takšna, kot sem verjel, da jo je Barbara sposobna narediti: prefinjen občutek za likovnost, prikrit, a dosleden nadzor nad ustvarjalnostjo igralcev, predvsem pa odnos do besedila, ki ga ne smem poimenovati za »splošnošljivega«, ampak za suverenega. Zato sem s predstavo zadovoljen. Zelo. Hvalen sem vsem, ki so se trudili pri tej neinstitucionalni (ko)produkciji, ki jim je uspelo »udejaniti«, »ugledališčiti« moje dramsko besedilo. In, ja, prepričan, da je igra provokativna glede na ortodoksna stališča slovenske literarne zgodovine in slavistike.

Bukla: V ospredju vašega najnovejšega dela je črkarska pravda, ki se je odvijala v obdobju od leta 1831 do 1835. Kljub temu da celotno besedilo stoji na zgodovinski podlagi, ste v delo vnesli tudi precej pesniške imaginacije in celo pridih mitskega. Tudi v nekaterih vaših drugih delih, recimo v *Biljardu na Capriju*, tako je umrl *Zaratuštra* in še kje, skozi zgodovinski okvir stopite v smer mita, pesniške svobode. Si s tem med ustvarjanjem nakopljete več dela, ker morate obstoječa dejstva, tako kot v vaši novi drami, povezati z imaginacijo tako prepričljivo, da zgodba deluje verodostojno, a obenem vendarle diha umetniško svobodo?

Svetina: Tako sem razumel svoj »prispevek« k slovenski dramatikosti tisti trenutek, ko me je Dušan Jovanović, tedaj umetniški vodja Slovenskega mladinskega gledališča, povabil, naj napišem igro *Lepotica in zver* (1984). Odtlej je bila moja pot pisanja dram določena: *med zgodovino in mitom* bi lahko kar najpreprosteje označil svojo poetiko. Vedno znova sem se loteval motivov, ki so žareli na meji med dejstvi in pesniško izmišljijo. Izmišljija je hči pesniške svobode, ki je ne nazadnje tudi stanje svobode človekovega duha. Vprašanje t. i. črkarske pravde, ki se je dogajalo tam okoli leta 1834, je vprašanje rojevanja modernega slovenskega knjižnega jezika. Ne gre le za slovnična vprašanja, niti ne za izrazito nacionalna, slej ko prej nacionalistična, ampak za spoznanje, da je jezik edino človekovo orodje, s katerim lahko neguje in hrani svojo zavest, a hkrati tudi orožje, s katerim se lahko mora upreti vsakršnim asimilacijam. Irci so, žal je treba to reči, tragičen narod, ker so irščino zamenjali za angleščino. Tako kot bi se Slovenci »zbo-

tali«, da je nemščina jezik, v katerem se nas bo slišalo dlje in glasneje. Prešeren je napisal nekaj briljantnih sonetov v nemščini, ker je želel, da bi jih brali tudi tisti, ki niso znali slovensko, a to ne pomeni, da bi se odpovedal slovenščini.

Bukla: Drama med drugim odpira tudi večno aktualno vprašanje cenzure. Bi se, zgodovinsko gledano, brez Kopitarja, tega »moža kopitnega«, kot ga je v jezi naslovil Prešeren, ko je Kopitar kot strogi cenzor dunajskega dvora želel prepričati tiskanje *Kranjske čbelice* in se ni strinjal s Prešernovim vpe-ljevanjem tujih pesniških oblik v svojo poezijo, stvari, povezane s formiranjem jezika, odvijale drugače?

Svetina: Kopitar je bil res »mož kopitni«, ki mu je Prešeren namenil marsikateri pikri, celo žaljiv verz, a brez njega bi ne bilo slovenskega jezika! Kopitar sicer ni hotel priznati, da je slovenski jezik tudi jezik umetne, umetelne poezije, ki jo je pisal Prešeren ob blagohotni asistenci Matije Čop, a ker je bil uradnik, neposredno odgovoren avstrijskemu notranjemu ministru, je moral svoje delo cenzorja (za južnoslovansko književnost) opravljati po »črki zakona«. Poleg tega mu je cesar zaupal, celo tako, da ga je poslal v Pariz, da bi se dogovoril o vračanju umetnin, ki jih je Napoleon odpeljal (ukradel!) z Dunaja. Če poenostavim: Kopitar in Prešeren (s Čopovo pomočjo) sta bila tista, ki sta gradila katedralo našega jezika.

Jezikoslovna vprašanja, o katerih sta razpravljala zlasti Kopitar in Čop, so bila k sreči rešena tako, da danes Slovenci v svoji ortografiji ne uporabljamo niti cirilicnih črk niti nemških, kar je hotel vsiliti Metelko s svojo ortografsko »reformo«. In ne nazadnje: Kopitar je pomagal Karadžiču pri reformi srbskega jezika, in sicer tako, da ga je očistil staroslovanskih usedlin, zaradi česar Hrvati še danes obtožujejo Kopitarja, da je on kriv za

spor med Hrvati in Srbi, saj je podprl Karadžiča in ne hvalsko ilirsko gibanje. Kopitar je bil torej velik »grešnik«: zamejil je mejo med cirilico in latinico, očistil srbski jezik rusizmov, in s tem končno potegnul tudi mejo med pravoslavljem in katoilstvom: med Rusijo in (Zahodno) Evropo. Ta meja se vse do danes ni izbrisala, celo več; danes je znova vse bolj prisotna, ne zaradi jezikovnih vprašanj, ampak zaradi interesov kapitalskih trgov.

Bukla: Ne moreva tudi mimo druge ravni predstave: ta osvetli glavne junake z bolj osebne, subtilnejše plati. Menite, da je tudi narava njihovih značajev odigrala svoje pri številnih potezah in odločitvah, ki so na koncu tako ali drugače krojile (tudi) potek osnovne problematike drame – črkarske pravde?

Svetina: Ker je podnaslov igre *Quasi una fantasia*, sem »moral« ob jezikoslovju izpostaviti tudi druge, človeške, prijateljske, ljubezenske plasti, ne naroda, ampak posameznika: Prešeren in Kardžičeva hči Mina, Čop in pl. Antonija Höffern, sestra Ireneja Barage, našega misijonarja med Indijanci, ki je napisal prvo slovnično očipvejskega jezika. Znova jezik! Nič se ne da storiti brez jezika. Tudi slikarstvo, tako zelo blizu režiserki Barbari Novakovič Kolenc, potrebuje besede tolmačenja, interpretacije. In ker mora biti vsaka »prava« igra, pa naj bo tudi komedija, ovita s temnim pajčolanom tragičnosti, sem v igri izpostavil slovo Prešerna in Čopa, ko se vročega poletnega dne leta 1863 poslovita, ne da bi vedela, da je to nujno zadnje srečanje. Čop odide za vekomaj, v Savi ga vzamejo v svoja ledena naročja savske nimfe. Dramatikova naloga je, da se splazi pod kožo svojim likom, da je voajer, ki oprezuje skozi ključavnico v zasebnost svojih junakov in jim, hudobec, nameni tragično usodo in še bolj tragičen konec.

Bukla: »Križa je čas, ko se morata zbrati pogum in modrost, da se določijo prioritete, ki bodo gradile slovensko nacionalno zavest, katere drugo ime je kultura«, ste izjavili pred časom. Tudi v obdobju črkarske pravde je šlo za vprašanje jezika, ki predstavlja temelj narodove zavesti. Se zgodovina torej bolj ali manj ponavlja in smo znova pri samih začetkih?

Svetina: Žal je treba reči, da se Slovenci nismo dosti naučili iz svoje lastne zgodovine. Zdjaj pa se sploh ne moremo nič naučiti, saj je zapovedana revizija

... dramatikova naloga je, da se splazi pod kožo svojim likom ...

Foto: Tihomir Pintar

Ivo Svetina

zgodovine, ki jo bodo napisali »objektivni« zgodovinarji, tisti, ki bodo izhajali iz pozicije narodove razcepljenosti, ki se ni začela z letom 1941 in narodnoosvobodilno vojno ter revolucijo, ampak s protireformacijo, ki je v divjem katoliškem, jezuitskem duhu sežigala protestantske knjige. Enajst vozov protestantskih knjig je bilo zažganih pred Rotovžem, današnje Mestno hišo v Ljubljani! To je bilo barbarstvo, ki se je dogajalo pod znamenjem križa. Zato smo Slovenci žal otroci tiste drhali, kot je zapisal Cankar, ki je ostala na Slovenskem, ko so protestante pobili, jih izgnali ali pa so se sami podali v mrzli Pont. To so dejstva, kot je tudi dejstvo, da v času protireformacije v skoraj pol stoletja ni izšla nobena slovenska knjiga! Ta spoznanja so zame vodilo tudi pri današnjem mojem ravnanju. Da, modrost in pogum moramo zbrati, da odgovorimo na tista vprašanja, ki jih je Cankar že pred več kot stoletjem formuliral v svojem znamenitem tržškem predavanju Slovensko ljudstvo in slovenska kultura. Priporočam tudi ministrici za kulturo, da se ta govor nauči na pamet, da bo lahko »koalicijske partnerje« prepričala o pomenu kulture za Slovence.

Bukla: Pred dvema mesecema ste nastopili novo vlogo, postali ste predsednik Društva slovenskih pisateljev. Med vašimi prizadevanji je, denimo, tudi pobuda, da ministrica za kulturo v parlamentu sproži razpravo o Nacionalnem programu za kulturo 2014–2017. Eden od temeljnih problemov slovenske knjige, avtorjev, založb pa je tudi davek na knjigo ...

Svetina: Ministrici za kulturo Bizjak Mlakar smo že izročili nekatere naše pobude, zahteve, med njimi je tudi vprašanje davka na knjigo: tu vidimo več možnosti. Ena od njih je ničelna stopnja davka na knjigo, kar je morda težje uresničljivo. Zagotovo pa je realna možnost, da se vsaj knjigam, ki dobijo finančno podporo (subvencijo) Javne agencije za knjigo, oprosti davek. Trenutno stanje je takšno, da država pobere z davkom na knjigo trikrat več, kot potem (iz proračuna) nameni sredstev za subvencioniranje knjig! Predvsem pa je treba zaustaviti padanje števila subvencioniranih naslovov in dvigniti avtorski honorar za avtorsko polo, ki je zdaj 365 evrov bruto, kar je sramotno! Treba je namreč vedeti, da je normalna pisateljska »produkcija« ena avtorska pola na mesec!!! To pa pomeni, da je treba na novo ovrednotiti »ceno« pisateljskega dela in s tem temu poklicu vrniti tudi dostojanstvo.

Bukla: Menda zadnje tedne zaradi angažiranosti, s katero ste se vrgli v novo vlogo, ogromno časa preživljate na sestankih raznih odborov. Pa vendar zagovarjate dejstvo, ki ste ga v svoji novi predstavi položili tudi v usta lika Karadžičeve hčerke Mine, ki pravi: »Za umetnost mora biti vedno čas.« Boste torej zmogli najti čas za ustvarjanje tudi med hitenjem na razne obveznosti ali pa, nasprotno, zamisli lahko vrejo iz vas le, ko sta um in telo spočita?

Svetina: Štirideset let sem hodil v redno službo, bil bolj ali manj zgleden javni uslužbenec na najrazličnejših področjih (od televizije, gledališča do ministrstva in gledališkega muzeja) in v tem času sem napisal vse, kar sem. Zato mi delo za naše društvo, ki ga bom opravljal z vso zavzetostjo in veseljem, da končno lahko delujem v dobro našega ceha, nikakor ne bo vzelo vsega časa in sil, da ne bi napisal vsak dan vsaj enega verza!

Bukla: Ali torej že nastaja kaj novega, kar bo v kratkem ugledalo luč sveta?

Svetina: Predvsem imam kar nekaj pesniških zbirk, za katere upam, da bodo izšle v naslednjih letih. Imam pa tudi že idejo za novo gledališko igro, za katero bi si želel, da bi jo režirala Barbara Novakovič Kolenc: Botticelli: rojstvo Venere, antika in renesansa.

»Živimo v družbi, ki ne uporablja generacije, ki je na višku bioloških, spolnih in intelektualnih moči. Ne morem si misliti, kaj bi lahko takšna družba – in ne le mladi – pričakovala od prihodnosti.«

Galimberti v intervjuju za Radio Slovenija, april 2014

GALIMBERTIJEVI KNJIŽNI USPEŠNICI GROZLJIVI GOST IN MITI NAŠEGA ČASA

od 13. aprila 2015 ponovno na policah
knjigarn. Naročite ju lahko tudi v prednaročilu.

- 15 %

Prednaročniška cena: 29,50 €
Redna cena: 34,70 €

- 15 %

Prednaročniška cena: 21,90 €
Redna cena: 25,80 €

IZJEMNO UGODNO
ob nakupu obeh knjig dodaten popust
Prednaročniška cena: 45,40 €

Sloviti italijanski filozof **Umberto Galimberti** bo letos ponovno obiskal Slovenijo. V okviru filmskega abonmaja za mlade Liffe po Liffu, ki ga prireja Cankarjev dom v Ljubljani, bo predaval po projekciji filma **Svinjarija 22. maja 2015.**

Sidrišče spomina

Evelina Umek

Mladika Trst, 2014, m. v., 216 str., 17€

Novi roman Eveline Umek je roman iskanja, poslavljanja in soočanja z drugačnostjo, kulturno in narodno, napisan z ženske perspektive z občutljivo žensko roko. Tudi njegove ključne protagoniste so ženske, pripadnice treh rodov in treh svetov: nona Klavdija, osamljena upokojena učiteljica v čedalje manj slovenski tržaški četrti Sveti Ivan; tam rojena, a v Ljubljano poročena hči Lidija ter vnukinja Monika, ki ima še eno babico in deda Srba, Trst prednikov po noni, pa ji je prav tako blizu in daleč kot Padova, kjer želi nadaljevati študij. Moški, v spominih tudi pokojniki, se le pojavijo in spet odidejo, ne da bi odločilno vplivali na dogajanje, razpeto med Trstom, sidriščem spomina, in Ljubljano – kakor se je odvijal tudi velik del avtoričinega življenja. Njene ženske se potem, ko nona pade in potrebuje pomoč v stari hiši, ki je noče zapustiti, iščejo, dotikajo in zbližujejo, vendar se nazadnje, po nonini smrti, najdeta le mati in hči, ki pa vendarle nadaljujeta vsaka svojo pot. > IZTOK ILICH

Pripovedka o Albini

Breda Smolnikar; ilustracije: Laura Ličer

Blodnjak, zbirka Bredka pripovedka, 2014, t. v., 118 str., 85,41 €

Tokratna pripovedka Brede Smolnikar je najbolj intimna od doslej objavljenih, saj avtorica v njej raziskuje lastni izvor. Kljub odkriti avtobiografskosti je pripoved obenem mitološko obarvana, o čemer priča tudi (ritualno) mesto izrekanja: avtorica neposredno nagovarja nečakinjo Natašo ob njenem vstopu v zakon. Ta prenos izročila po ženski liniji pa ni le formalni okvir, ampak tudi vsebinsko jedro knjige. Avtorica želi razplesti zapleten odnos z materjo Albino, pri čemer lastne spomine in občutja preverja s pričevanji zunanjih opazovalcev, nekdanjih gospodinskih pomočnic, očetovih kolegov ... Glavna enigma, ki ji želi priti do dna s svojim malodane detektivskim raziskovanjem, je »sivec« – očarljivi predvojni hidropilot, ki ima v družinski mitologiji posebno mesto. A ker avtorica ni terjala dejstev, dokler sta bila starša še živa, sivec pa je, ko ga slednjič najde, gluhi, tudi avtobiografska pripoved ostaja (le) pripovedka. > MAŠA OGRIZEK

Tretji izvod

Tim Horvat

Kres, 2015, t. v., 262 str., 29,90 €

Mladi avtor (1997) tudi v svojem drugem romanu, tokrat političnem trilerju, spretno plete mrežo med še danes zanimivimi obdobji iz slovenske zgodovine. Vse se začne leta 2005, ko v tržaški meščanski vili najdejo zazidano truplo. Mlada kriminalistka Carla mora za

uspešno razrešitev primera združiti moči s koroškim piscem uspešnic Andrejem Košuto, njuna preiskava pa na plan potegne tudi skrivno zaroto s konca druge svetovne vojne, Osimske sporazume in celo največji bančni rop pri nas. Horvat dokazuje, da imamo tudi na domačem pragu več kot dovolj gradiva za napeto dogajanje, polno preobratov. Kljub nekaterim manjšim pomanjkljivostim, zgodba denimo včasih zastane ali pa pojasni preveč, nekateri liki pa so tipizirani, avtor obrtniško dobro obvlada žanr kriminalke. Vsekakor gre za pisca, na katerega velja biti pozoren tudi v prihodnje. > KRISTINA SLUGA

Panorama

Dušan Šarotar

Beletrina, 2014, t. v., 217 str., 24 €, JAK

Dušan Šarotar

Tretji roman Dušana Šarotarja (po prvencu *Potapljanje na dah* iz leta 1999 in *Biljardu v Dobrayu* iz leta 2007, ki je bil nominiran tudi za kresnika) je osupljivo delo, ki se logično navezuje na pisateljevo ustvarjanje v zadnjih letih, denimo reflektivno knjigo *Ne morje ne zemlja* iz leta 2012, v kateri se je, tudi s pomočjo avtorskih fotografij (ki so drugi Šarotarjev izrazni medij) spraševal o (lastnem) zavednem in nezavednem na poti iskanja literarne resnice. *Panorama* je v tem smislu še en korak naprej. Prepričljivo in gosto izpisan roman, ki nas z zavitimimi, umetelno strukturiranimi ter pomensko bogatimi stavki vodi na pot po megleni in deževni Irski, potem v Belgijo ter naprej v Ljubljano in Sarajevo, kjer pisatelj (morda kar avtor sam?) išče svoj navdih. Po eni strani se *Panorama* bere kot avtoanalitičen potopis, kjer zunanje podobe sprožajo poudarjene notranje učinke, po drugi strani pa nam Šarotar s pazljivo umeščenimi artistskičnimi črno-belimi fotografijami različnih velikosti, v svoje pisanje pričara še skrivnostno atmosfero pisateljskega popotnika, ki se v tem vandrjanju po takih in drugačnih ter enkrat bolj, drugič manj samotnih pokrajinah, skupaj s svojimi spremljevalci in občasnimi pripovedovalci, spušča vse globlje k samemu sebi. Asociativni tok misli v slovenščini že dolgo ni imel tako avtentičnega pripovedovalca. > SAMO RUGELJ

Prepričljivo in gosto izpisan roman, ki nas z zavitimimi, umetelno strukturiranimi ter pomensko bogatimi stavki vodi na pot po megleni in deževni Irski, potem v Belgijo ter naprej v Ljubljano in Sarajevo, kjer pisatelj (morda kar avtor sam?) išče svoj navdih. Po eni strani se *Panorama* bere kot avtoanalitičen potopis, kjer zunanje podobe sprožajo poudarjene notranje učinke, po drugi strani pa nam Šarotar s pazljivo umeščenimi artistskičnimi črno-belimi fotografijami različnih velikosti, v svoje pisanje pričara še skrivnostno atmosfero pisateljskega popotnika, ki se v tem vandrjanju po takih in drugačnih ter enkrat bolj, drugič manj samotnih pokrajinah, skupaj s svojimi spremljevalci in občasnimi pripovedovalci, spušča vse globlje k samemu sebi. Asociativni tok misli v slovenščini že dolgo ni imel tako avtentičnega pripovedovalca. > SAMO RUGELJ

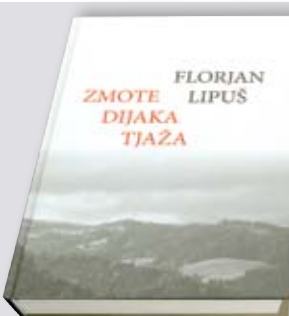
Mož, ki je imel tri mame

John Kaye; prevod: Matej Krajnc

KUD Lema, 2014, m. v., 136 str., 15 €

John Kaye, ki ob koncu tega »romaničnega« dobi Besedo o avtorju, je kljub divji glasbeno-literarni poti, ki naj bi jo mož doživel skozi večji del minulega stoletja, v resnici le upokojeni alter ego slovenskega kantavtorja in pisatelja Mateja Krajncja. Divji blues-rocker John Kaye alias Celjan Ferdinand Roknik, ki naj bi v začetku stoletja na Dunaju študiral glasbeno kompozicijo, ob koncu stoletja pa prijateljeval z Davidom Lettermanom in vplival na Dylana in Springsteena, pač ni nikoli obstajal. Podobno luciden in ludističen kakor izmišljaja o samem avtorju je tudi akcijski roman (in pesmi v njem). In kaj šele liki! > ŽIGA VALETIČ

Zmote dijaka Tjaža

Florjan Lipuš

Litera, 2014, t. v., 154 str., 19,90 €

Pri romanu, ki z letnico 1972 sodi med zgodnejša dela Florjana Lipuša (1937), najprej bode v oči svojevrstni jezik, poln idiomov (denimo dežilo namesto deževalo ipd.), kar je v nasprotju z realistično pripovedjo, ki natančno opisuje tako zunanji kot notranji svet dijaka Tjaža. Tako kot svojevrstne besede tudi Tjaž ostaja večni tujek v svojem okolju, pa naj gre za domačo vas ali internat; če te vzgajata skrajna revščina in zapiti oče, je težko drugače. V besedilu in Tjažu je nenehno čutiti tudi latentno napetost, agresijo, ki se občasno prekljuva na plano v obliki raznih (manjših) ekscesov. Slednjič to rušilno silo Tjaž obrne vase in naredi samomor; ob tem butne na plano tudi vsa hinavščina verskega zavoda, ki namesto sočutja ob smrti pedantno navaja pokojnikove kršitve čistunškega hišnega reda. > MAŠA OGRIZEK

Vebrov učenec

Tomo Virk

LUD Literatura, zbirka Novi pristopi, 2014, m. v., 578 str., 39 €, JAK

Virkova dvanajsta samostojna knjiga je monumentalna študija, v kateri se domišljeno in izvirno pretaka analiza življenja in dela dr. Klementa Juga (1898–1924), alpinista in filozofa ter skoraj mitskega lika, ki je po svoji prezgodnji smrti pri 25 letih navdihoval tako mislece kot tudi umetnike, in dr. Franceta Vebra, najpomembnejšega slovenskega filozofa med obema svetovnjima vojnama, ki mu je bil Jug najboljši učenec. Virk v svojem predgovoru pravi, da je ta knjiga sicer neke vrste opomba k njegovemu preučevanju razmerja med Vladimirjem Bartolom in Jugom (morda najdaljša opomba vseh časov, dodajam jaz), ne glede na to pa se Virk, sicer redni profesor na ljubljanski primerjalni književnosti zagrizeno, hkrati pa znanstveno zgledno in osebno zavzeto, s citiranjem dostopnih Jugovih in Vebrovih dokumentov, poda na pot vzporejanja Jugovega življenja in njegovega intelektualnega razvoja. Ta pot je bila polna notranje zadržanosti ter premišljevanja, napajala se je iz Vebrove filozofije, to pa si je, ne glede na alpinistovo mladost, Jug prizadeval tudi nadgraditi oziroma celo poraziti. Jugovo filozofsko odličnost je Veber priznaval tudi s tem, da ga je v svojih knjigah zelo hitro začel citirati. Virk, tudi alpinist, pa z natančnim sledenjem filozofske misli obeh svojih junakov ter njunim seciranjem bralcu ponudi veličastno razpravo, na katero bodo planili predvsem filozofski navdušenci. > SAMO RUGELJ

brati inu obstati!

Barvita predstava

Matjaž Mastnak

Miš, zbirka O cvetani in živani, 2014, m. v., 198 str., 21,95 €

Če kdo, zna prav avtor te knjige skrbno opazovati in beležiti, kako se v naravi v vseh letnih časih odvija najlepša predstava. Mastnak, vsestranski strokovnjak s področja botanike, predavatelj, prevajalec, pisec in tudi častilec besed, je (znova) ustvaril delo, ki tako po bogastvu vsebine kot po izvrstni likovni opremljeni še najbolj spominja na barviti esej. Avtor je tokrat vstopil v naravo v času, ko ta zamira in lega k počitku, jo spremljal v obdobju mirovanja in končal sprehod skozi v času, ko začne vanjo znova dotekati življenje. Strokovno plat tega potepa, podkrepljenega s prikazom najrazličnejšega rastlina, značilnega za posamezno obdobje, je nadgradil s svojim vitalnim tokom pripovedi, s katerim svoj široki krog bralcev vabi na oder najlepše predstave – v naravo in med njene čare. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Prišepetovalec Svantevid

Tadej Meserko

eBesede, zbirka Besede, 2014, m. v., 116 str., 9 €

Svantevid hodi med ljudmi, se z njimi pogovarja, opazuje njihovo nemnost, modrost in dobroto, njihove bitke in boje. V tem lahko berljivem filozofskem esej, zakrinkanem v podobo pripovedi, se posvetimo ljudem, ki obstanejo in se predajajo trpnosti, in tistim, ki se premikajo hitro, a brez cilja in sredstev. Meserko, diplomirani filozof in magister sociologije, se poleg radijskih iger in kratkih zgodb posveča predvsem pisanju kritik. Tokrat pa prav prijetno preseneča z esejistično filozofsko prozo, ki spodbuja razmišljanje o pomenu premikanja proti cilju in ne predajanju trpnosti. > NEŽA POZNIČ

Ujetniki monsuna

Milan Petek Levokov

eBesede, zbirka Besede, 2014, m. v., 112 str., 9 €

Milan Petek Levokov je en izmed bolj vsestranskih slovenskih pisateljev, saj nam je že kar nekajkrat dokazal, da se dobro znajde pri pisanju za vse generacije, pa naj gre za romane, kratko prozo ali poezijo. V delu *Ujetniki monsuna* se posveti nekoliko resnejši temi, eksistencialni krizi človeka. Govori o Petru, ki je z ženo Barbaro po spletu dogodkov pristal v džungli v času monsunskega obdobja in

zdaj v vrtincu alkohola, spolnosti in posedanja na verandi razmišlja o stvareh, ki bi jih naredil drugače, če bi za to le imel pogum. Medtem ko on išče smisel svojega obstoja, pa Barbara išče način, kako bi lahko rešila njegovo življenje, za kar je pripravljena žrtvovati tudi svoje. > NEŽA POZNIČ

Ilustracija Polona Polona

Vse materialne avtorske pravice so last Mladinske knjige.

© Mladinska knjiga

OBIŠČITE NAS V NOVI KNJIGARNI!

Mladinska knjiga,
Knjigarna na Trubarjevi
Trubarjeva 11, Ljubljana

Odprta
pon–pet 8–19
sob 8–13

70 LET

Dosedanjemu opusu Katarine Marinčič – romanom Tereza (1989), Rožni vrt (1992) in Prikrita harmonija (2001), za katerega je prejela nagrado Kresnik, ter zbirki novel O treh (2005), ki je bila nagrajena z Dnevnikovo fabulo – se je nedavno pridružil obsežen, kompleksno zgrajen roman Po njihovih besedah, ki je izšel pri založbi Modrijan. V njem avtorica prek lika pisatelja Pavla prepleta tri zgodbe, izhajajoče iz avtobiografij treh nenavadnih mož. Tako vprašanje avtobiografskosti, ki je implicitno vsakemu pisanju, postavi v samo jedro romana, s čimer je organsko povezana tudi tema lažnivosti in resnicoljubnosti oziroma avtentičnosti. Z rušenjem nevidne stene med pisateljem in bralcem, pri čemer ji je kot navdih služil razsvetljenski roman, pa spretno in duhovito preizprašuje tudi številne druge slasti in zagate pisateljevanja.

»Koščke svojih doživetij posojam vsem svojim junakom, ne le v tej knjigi.«

Po njihovih besedah

Katarina Marinčič

Modrijan, 2014, t. v., 429 str., 26,20 €, JAK

Bukla: Vaš novi roman, kot nakazuje že naslov, do neke mere pripoveduje s »tujimi« besedami, navezujoč se na avtobiografije nemško-ruskega trgovca in ljubiteljskega arheologa Heinricha Schliemann, pisca pustolovskih romanov Karla Maya in šefa romunske protiobveščevalne službe Iona Mihajla Pacepe, ki je v romanu predstavljen zgolj kot P. Zakaj ste izbrali prav njih?

Marinčič: Odgovora na to vprašanje pravzaprav nimam. Junakov nikoli ne iščem. Ne vem, mogoče oni poiščejo mene, bolj realno pa je najbrž reči, da nanje naletim po naključju. Bistveno je, da mi (potencialni) junak s svojo zgodbo, ki je v tej fazi večinoma šele zametek zgodbe, zbudi osnovno radovednost. Da hočem o njem izvedeti – ali si izmisliti – več. Tu zame ni posebne razlike med resničnimi, napol resničnimi in izmišljenimi osebami. Po eni strani: tudi zgodbe, ki si jih izmislim, najbrž sestavljam iz drobcev, ki sem jih »nekoč neke pobrala«. In po drugi strani: življenje-pisni podatki o resničnem človeku so samo ogrodje, izmišljevanje fiktivnih biografij pa vsaj po mojem občutku sodi med lažja pisateljska opravila. Ampak vprašali ste me, zakaj ravno ti trije. Preprosto. Brala sem njihove avtobiografije in zdeli so se mi res nenavadni možje. Vsak zase, vsak na svoj način. Zakaj ti trije skupaj, to je že bolj zapleteno vprašanje. Če nekoliko poenostavim: presenetilo me je, da so trije ljudje s tako različnimi življenji čutili enako željo po prikrajanju lastnega življenjepisa. In da so pri tem uporabljali enake ali zelo podobne pripovedovalske strategije. V mojih očeh jih je najprej povezal slog. Druge podobnosti in povezave so se mi kazale sproti.

Bukla: Ljudje svoja življenja, čeprav ne napišemo avtobiografije, praviloma konstruiramo kot zgodbo, kar avtomatično pomeni odmik, interpretacijo, prirejanje ali vsaj motivirano pozabo nekaterih delov in (pretirano) osvetlitev drugih. V romanu z občudovanjem pišete o ljudeh – kar je za pisateljico morda presenetljivo –, ki nimajo takšne potrebe po »zgodbarstvu«. Zakaj vas ta odsotnost distan-ce fascinira?

Marinčič: Verjetno mislite na tistih nekaj stavkov o Lucianu Pavarottiju, za katerega zapišem, da je shajal brez zgodbe. Ne vem, ali je to o Pavarottiju sploh res, zagotovo pa je mišljeno kot poklon, kot izraz občudovanja, tudi fascinacije. Taki ljudje so najbrž res izjemno redki – nisem pa prepričana, da jih to naredi za hvaležno literarno temo. O človeku, ki ne potrebuje zgodbe, me do zdaj še ni zamikalo pisati.

Bukla: Druga skrajnost je lik Karla Maya, neverjetno nadarjenega pripovedovalca zgodb. Pri njem so, tudi ko govori o lastnem življenju, meje med fikcijo in realnostjo povsem zabrisane, kar pogosto proizvaja humorne učinke. Na straneh, kjer se pred bodočim založnikom hvalisa z domnevnim znanjem tisoč jezikov, sem padla v krohot. A sami o tej zmesi deške očarljivosti in nezmerne samoljubja pišete toplo, naklonjeno. Kako to?

Marinčič: Najprej: s tem krohotom ste me zelo razveselili! Naklonjenost do Karla Maya pa je, to moram kar avtobiografsko priznati, povsem iskrena. *Winnetou* je bil prva daljša knjiga, ki sem jo prebrala, z njo se mi je v otroških letih odprl svet literature – in to zame ni majhna stvar. Saj deloma ste na vprašanje odgovorili že sami. Deška očarljivost ... No, in to njevogo samoljubje, nečimrnost ... Prekrasne kostumske fotografije ... Vse življenje se je spravljal v težave z laganjem, a tudi izvlekel se je zmeraj s pomočjo domišljije ali se celo kar umaknil v domišljijo. V tem vendarle vidim neko doslednost. To me resnično fascinira: da nekdo ni pripravljen, da preprosto ne more izreči, da so njegove zgodbe »samo fikcija«. S tem bi si Karl May (kot resnična oseba) vsaj v zrelem obdobju zelo olajšal življenje – pa si ga ni.

Bukla: Njegovo nasprotje je asketski, protestantski etiki podvrženi trgovec in popotnik Heinrich Schliemann. Pri njem je bolj kot za strast šlo za obsesijo, fiksacijo, predanost. Lastnosti, ki pridejo prav tudi pisateljici?

Marinčič: Pisateljica, če sem mišljena konkretno jaz, ni nadarjena za asketstvo. Šalo na stran, seveda je za pisanje potrebna določena mera predanosti in vzdržljivosti, pri daljšem besedilu se to pokaže v čisto fizičnem smislu, od romana začne boleti hrbet. Izmed schliemannovskih lastnosti prideta romanopiscu prav tudi dober spomin in organizacijski čut. Zdi pa se mi, da med lastnostmi, priporočljivimi za pisatelja, premalokrat omenjamo tiste nasprotne: popustljivost, smisel za kompromis. Mislim seveda na kompromis s samim sabo, na to, da se sicer trudiš po najboljših močeh, včasih pa vendarle sprejmeš tudi kak poraz: opis ali prizor, ki ni tak, kot si si ga predstavljal, ki pa ga moraš pustiti, kjer je, da lahko zgodbo pelješ naprej.

Bukla: Vprašanje avtobiografije pa je v romanu prisotno tudi na drugi ravni. Predvsem z likom pisatelja Pavla bralca namenoma »dražite«, da gre tudi za vašo lastno avtobiografijo. Na videz gre za povsem arbitrarno koščke, prav nič usodne, ki pa jih »izdaja« avtentičnost – denimo omemba dijaškega gledališkega abonmaja, gledanje umetnostnega drsanja, zasačenost pri razčustvovanem branju, doživetvo opisovanje tujih krajev ...

Marinčič: Koščke svojih doživetij posojam vsem svojim junakom, ne le v tej knjigi. Predvidevam, da tako dela večina pisateljev. Mogoče je kako Schliemannovo popotno doživetje – ali celo doživetje protiobveščevalca P. – v resnici bolj avtentično moje kot spomini pisatelja Pavla. Vendar imate seveda prav: podrobnosti, ki jih naštevate, so izdajalske že zato, ker so časovno opredeljene in pisatelja Pavla naredijo za mojega vrstnika. Je Pavel moj *alter ego*? Njegova zgodba ni moja zgodba, niti v obrisih ne, se pa v mnogih rečeh strinjava. Pavel denimo premore ogromno zdrave popustljivosti in smisla za kompromis. Aleš Berger mi je v šali navrgel, da se kot avtorica iz svojega fiktivnega pisatelja grdo norčujem. Če se, se ne norčujem zlonamerno. In se v določenem smislu vendarle norčujem predvsem iz sebe.

Bukla: Roman *Po njihovih besedah* je zelo kompleksno zasnovan, kar od bralca sprva zahteva določen napor. A ko enkrat drži pripovedni niti v rokah in se sprosti, gre tudi za zelo zabavno branje. Obilo užitka nam nudi prav neposreden dialog, ki ga prek lika pisatelja Pavla vzpostavljata z bralcem. Zakaj ste se odločili za rušenje nevidne stene med njima?

Katarina Marinčič

Marinčič: Upam, da napor ne traja predolgo. To me je precej skrbelo, s strahom sem pričakovala, da mi bo kdo od bralcev potožil, kako ga je knjiga zmedla in se je v njej nepreklicno izgubil. Pisatelj Pavel je v tem pogledu nekakšna orientacijska točka ali usmerjevalec, dokaj zanesljiv, čeprav rahlo muhast vodnik. Da se bosta v mojem prihodnjem romanu oglašala pripovedovalec in bralec, pa sem se trdno odločila že pred leti, preden sem sploh vedela, kdo bodo preostali nastopajoči. Kriva sta bila Denis Diderot in študentka, ki se ni in ni mogla nehati smejati, ko smo pri vajah iz francoske književnosti 18. stoletja brali odlomek iz *Fatalista Jacquesa*, v katerem se pripovedovalec in bralec spričkata o nadaljnjem poteku zgodbe. Po navadi vsaj na zavestni ravni ne povezujem svojih dveh poklicev, ampak ta smeh mi je zbudil pristno pisateljsko zavist in me globoko zaznamoval.

Bukla: Najbrž vam je zaradi vašega »drugega poklica«, na Filozofski fakulteti v Ljubljani poučujete francosko književnost 18. in 19. stoletja, blizu tudi frustracija poliglota Schliemanna, ki navkljub odličnemu znanju jezika vedno ostaja sam z nekim neprevedljivim ostanom.

Marinčič: No vidite, avtobiografski drobec je šel k junaku: kar se v knjigi zgodi Schliemannu, se je v resnici zgodilo meni. Ko sem nekoč pametnemu in ljubeznivemu Rusu, svojemu zdravniku, omenila, da me mika učenje ruščine, mi je pojasnil, da se besede in slovnico sicer lahko naučim, zares razumela pa Rusov ne bom nikoli, vsaj v najbolj bistvenih stvareh ne, kajti o teh se sporazumevajo z nasmeški in pomenljivimi premolki. Prepričanje, da imajo nasmeški in premolki nekakšen narodni značaj, se mi zdi izjemno prikupno: drobcen, eleganten paradoks, ki morda niti ni tako daleč od mojega pompoznega prepričanja, da znam zares govoriti in pisati samo en jezik. Schliemann za takšne filigrane po mojem ni imel občutka. Če bi mu kdo rekel, da njegove jezikovne zmožnosti v določenih okoliščinah ne zadostujejo, bi se raztogotil – tako kot se v romanu.

Bukla: Dobila sem občutek, da roman nepretenciozno odkopava tudi duh Evrope; najbolj neposredno s Schliemannovo fascinacijo s Homerjem, z antično Grčijo, prek P.-ja pa razgalja tudi njeno totalitarno preteklost. In kot protipol starega sveta stoji Amerika – kot Mayeva izmišljena in P.-jeva objubljena dežela.

Marinčič: O duhu Evrope imava s pisateljem Pavlom povedati eno samo stvar: širi se iz Sredozemlja, že zelo dolgo, po principu toplote in svetlobe. Na obrobju je hladneje in manj svetlo, a za zdaj še gre. Schliemanna je nekaj zasvojilo in ga potegnilo v središče starega sveta. Amerika ga ni pretirano zanimala, kvečjemu kot tržišče. P. je na drugi strani Atlantika videl priložnost, začeti na čisto, stari svet si je nepopravljivo skazil. Podoba novega sveta pri Karlu Mayu pa je spet čisto drugačna: Amerika se nam skozi njegovo optiko včasih prikaže celo kot umirajoča dežela. Iz teh treh tako različnih pogledov najbrž ni mogoče izluščiti sheme – in prav je tako.

Knjiga odgovarja na aktualna vprašanja o umiranju in smrti.

Fabrice Hadjadj

KAKO USPETI V SMRTI ANTIMETODA ZA ŽIVLJENJE

»Če si želimo resničnega in pravega veselja, moramo pogledati smrti v obraz,« je v pričujoči knjigi zapisal francoski filozof Fabrice Hadjadj. Zanj je prejel nagrado Grand Prix catholique de littérature. Za razliko od praktičnih priročnikov, ki ponujajo hitre uspehe v življenju, nas Hadjadj v tej knjigi pripravlja na neizogibni poslednji trenutek, saj ni mogoče imeti uspešnega življenja, če nad njim visi senca neuspešne smrti.

»Pričakovanje smrti je nekaj drugega kot smrt sama. Smrt že od rojstva naprej vsi pričakujemo. Če se tega zavemo, bomo življenje sprejeli kot dar in ga živeli v vsej polnosti.«

dr. Edvard Kovač v spremni besedi

Naročila in informacije:
Družina d. o. o., Krekov trg 1, Ljubljana
tel.: 01/360-28-28, www.druzina.si

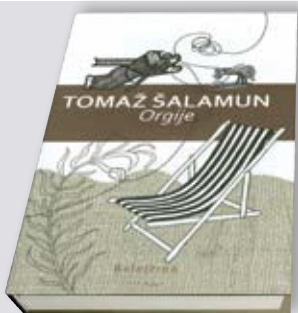
ZALOŽBA
DRUŽINA

Orgije

Tomaž Šalamun

Beletrina, 2015, t. v., 93 str., 21 €, JAK

Šalamun je v skoraj pol stoletja napisal več kot štirideset zbirk in zaznamoval vse pesniške generacije pri nas, hkrati pa v marsičem spremenil tok svetovnega pesništva. Bil je vdani učenec Rumija (13. stoletje), in to veliko preden je perzijski velikan postal najbolj prevajani pesnik na svetu. Za Šalamunovo inventivno poezijo je značilen brutalni vitalizem, stalno prevračanje besed in smislov v iskanju novih pomenov, ki svet toliko zavozlavajo, kot ga tudi razvozlavajo. Pri tem je bil vedno dosleden – vsakokrat, ko si ga prijel v roke, si lahko računal na več istega, a povedanega na nov način. Temu sledijo tudi *Orgije*, prva zbirka, ki je izšla po pesnikovi smrti, in morda zadnja, ki jo je sestavil sam. *Orgije* kot brezkompromisno zrcalo divjih časov, pa tudi kot zrcalo človekovega notranjega sveta, v katerem se vse kreše in tekmuje za pozornost, za prevlado in besedo. In navsezadnje orgije kot zrcalo pesniškega jezikovnega sveta, kjer ni pomena nikoli dovolj, a ga je hkrati vedno preveč, zato ga je treba stalno nalagati in razkladati, naprej in nazaj, gor in dol, saj se šele v tem rojevajo vzdušja, ki iz tekočega mleka izvlečejo mehko maslo. »Jej moje srce. Nadaljuj z uro.« > ŽIGA VALETIČ

Zbrana poezija 1

Lirika 1898-1914

William Butler Yeats

prevod: Nada Grošelj

Hiša poezije, 2014, m. v., 236 str., 15 €, JAK

Prvi zvezek od načrtovanih štirih prinaša vpogled v zgodnje obdobje Yeatsovega ustvarjanja. Največji irski pesnik 20. stoletja (tudi Nobelov nagrajenec) in osrednja osebnost irske kulturne obnove je bil prepričan, da mora umetnik izhajati iz narodne tradicije, zato je pogosto upesnjeval irsko ljudsko izročilo oz. keltsko mitologijo, pomembne zgodovinske dogodke, vse življenje pa ohranjal tudi zanimanje za okultne filozofije. Na njegov slog sta vplivali novoromantična in simbolistična estetika. Pesmi prvih šestih zbirk prinašajo raznolike teme, od že prej omenjenih do izpovedovanja čustev in preobrata navzven, ko je začel vse bolj pretresati takratne družbenopolitične razmere, večkrat s humorjem ali ironijo. Prevajalki Nadi Grošelj je s premišljeno izbiro besedišča uspelo ujeti tako duh časa kot ritem Yeatsove poezije, dodane opombe, slovarček irskih imen, življenjepis in spremna beseda pa bralcu omogočijo še temeljitejši vpogled v pesnikovo ustvarjanje. Vsekakor bi si želeli več takšnih prevodnih podvigov. > KRISTINA SLUGA

Dojenčki

Tomaž Šalamun

Hiša poezije, 2014, m. v., 90 str., 15 €

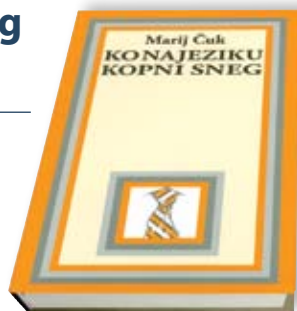
Tudi v predzadnji pesniški zbirki, ki je izšla po smrti enega naših največjih pesnikov, ostaja Šalamun zvest svoji avtorski pisavi, le da je v primerjavi s predhodno zbirko *Molusk* še bolj razdrobljena in nepovezana. Zbirko sestavljata dva cikla, ob branju pa se pred nami riše podoba pesnika popotnika, ki ves čas opazuje, srka vtise in jih nato združuje v hipne miselne asociacije, besedne igrarije – »Mrliček se je kraspal« – ali pa črpa iz jezikovne zakladnice in skupaj postavlja starinske (*vadljáti*), narečne (*kraspati*), izmišljene besede ... Ključ do branja Šalamunove poezije je iskati v uvodni misli Susan Howe: »*Understanding isn't something that belongs to reason. Understanding comes to pass an outward sign of inward grace.*« > KRISTINA SLUGA

Ko na jeziku kopni sneg

Marij Čuk

Mladika Trst, 2014, m. v., 100 str., 18 €

V novi pesniški zbirki tržaškega pesnika in pisatelja, dolgoletnega direktorja slovenskega informativnega sporeda na italijanski državni televiziji RAI, bo našel nekaj zase vsak ljubitelj poezije: v štirih sklopih, poimenovanih preprosto Prvič, Drugič, Tretjič in Četrtič, beremo tako o »sladkanju v nasadu oljčnih cvetov« (Nežnost), kot tudi o »Trstu, ki laže, ki postavlja straže pred besedo« (Trst), ter »melodiji biti« (Kadim). Pesmi s ljubezensko, družbeno kritično in eksistencialno tematiko odlikuje čustvenost, ki v sodobnem življenju, pa tudi v poeziji ni (več) pogosta vrednota – kot zapiše avtor spremne besede Boris Paternu: »V času, ko se ne samo v ljudi, ampak tudi v poezijo naseljuje 'čustvena nepismenost', prinašajo te pesmi kar nekaj očitne otoplitve.« > AJDA JANOVSKY

Ni še mrak

Bob Dylan; prevod: Matej Krajnc

Mladinska knjiga, zbirka Nova lirika, 2014, m. v., 169 str., 24,94 €

»Kitara ne naredi pesnika, to drži, a pesnik s kitaro ni nič manj pesnik,« zapiše prevajalec Matej Krajnc ob svojem izboru pesmi največjega kantavtorja vseh časov, Boba Dylana. Na kupu so prvič prevedene v slovenščino,

po poleg pa najdemo tudi trubadurjev avtobiografski zapis *Moje življenje – na kratko*, pa pojasnila k nekaterim pesmim ter kronološki pregled Dylanovega ustvarjanja. Kranjčev izbor je oseben in do neke mere so takšni tudi prevodi, saj je šlo za sila težko nalogo prepesnitve skladb, ki morajo ostati tudi uglasbljive. Toda njihova metrika je z ne pretirano ostrimi ritmičnimi pravili zapisana globoko v naših ušesih, zaradi česar je prevode včasih bolje brati zunaj glasbenega območja, torej kot golo, rimajočo se poezijo. Veliko poznavalcev glasbe in literature meni, da bi Dylanu lahko brez zadržkov podelili Nobelovo nagrado. Če do tega nekoč res pride, tukajšnji prevod radijskih hitov pa tudi manj znanih pesmi bržkone ne bo edini, ki ga bomo brali v slovenskem jeziku. Strokovno, poznavalsko, poetično. > ŽIGA VALETIČ

Barka zvezd

Bina Štampe Žmavc

ilustracije: Danijel Demšar

Založba Obzorja, 2014, t. v., 42 str., 27,90 €

Pisateljica, pesnica in prevajalka se v svojem novem delu rahločutno in pretanjeno sprehaja vse od zvezd, sanj, sonca, zime, cvetlic, vznikanja pesmi, minevanja časa, ljubih mamic, skratka vsega, kar nas obdaja. Pesmi, ki jih objemajo celostranske ilustracije Danijela Demšarja, pripovedujejo o lepoti, pa tudi krhkosti in ranljivosti sveta, učijo sočutja in občutljivosti. Misli, ki jih še poudari prekrasen pesniški jezik: »*Sanje so kot barka zvezd. / Tiho prek nevidnih cest / na bregovih mesečine / tkejo kapljice sanjine.*« Za bralce vseh starosti. > KRISTINA SLUGA

Piksel

Krisztina Tóth; prevod: Gabriella Gaál
LUD Literatura, 2014, m. v., 143 str., 25 €, JAK

Krisztina Tóth (1967) sodi med najbolj brane in priljubljene madžarske pisateljice, zbirka tridesetih kratkih zgodb *Piksel* (ki so v knjižni obliki izšle leta 2011) pa je sprva izhajala kot redni podlistek v enem od madžarskih tednikov. *Piksel* je še ena inteligentno zasnovana knjiga kratkih zgodb s konceptom, saj vsaka od njih sliši na enega od telesnih delov (zgodba o roki, o vratu, očesu, nogi, glavi, dlani, ramenu, ušesu itn.), pri čemer pa so štorije precej bolj zavite in nepredvidljive, kot bi skleпали iz osnovnega, telesnega nastavka, ki se v vsaki zgodbi udejanji po svoje. Avtorica nas do srca svoje poante pogosto pelje tudi zelo napolni, a (nas) tako ali drugače na koncu zadene v živo, (včasih) tudi iz smeri, od koder nismo pričakovali, pri tem pa ima za junake nenavadne like, ki jih virtuosno krmari po svojem načrtu. > SAMO RUGELJ

Življenje na tirih

Ramon Erra

prevod: Veronika Rot
LUD Literatura, 2014, m. v., 126 str., 20 €, JAK

Erra (1966) je večkrat nagradjeni katalonski pisatelj, pisec (mladinskih) romanov in kratkih zgodb, ki je za prično zbirko leta 2011 prejel katalonsko nagrado Mercè Rodorera. V njih avtor motiv vlakov, tirov, potovanj, hrepenenj, spoznavanj novih ljudi, pripovedovanj zgodb med vožnjo itn. spretno, izvirno in dinamično splete v rdečo nit knjižne zbirke, pri čemer izhaja iz predpostavke, da človek že ob vstopu na vlak pušča določeno (življenjsko) zgodbo za seboj in je pripravljen na nova doživetja. Tu so junaki, ki skušajo sopotniku povedati svojo zgodbo, preden se izteče njihova pot in junaki, ki se jim ob vožnji z vlakom domotožje prikraide v obliki grozljive misli ali so doma res izklopili likalnik ali pa ga pustili prižganega, s čimer tvegajo požar. Tiri in vse kar je povezano z njimi kot metafora človeškega življenja. > SAMO RUGELJ

Medena koža

Jung-sik Jun (alias Jung)

prevod: Maja Meh
Društvo za oživiljanje zgodb 2 koluta,
2014, m. v., 144 str., 15 €

Roman v stripu *Medena koža* iz leta 2007 je prvi del avtorjeve (letnik 1965) avtobiografije. V njem popisuje, kako so ga – kot enega od dvesto tisoč Korejcev (večinoma mešanec) – po korejski vojni v začetku petdesetih let prejšnjega stoletja, ki je razdelila državo ter ločila na milijone družin – oddali v posvojitve v Belgijo. Jung, ki riše že dvajset let, v svojih stripih večinoma obravnava teme zapuščenosti in izkoreninjenosti. To prepričljivo odseva tudi skozi njegovo mladostno odraščanje, saj je moral v novem okolju na novo vzpostaviti tudi svojo osebnost. Ta je na eni strani temeljila na uporu proti novemu življenjskemu okolju (recimo ponarejanje spričevala in drugi prekrški), na drugi strani pa na zagledanosti v azijsko, ne nujno korejsko domovino, ki jo je želel v svojem mentalnem svetu rekonstruirati na novo. *Medena koža* je pred nekaj leti doživela tudi svojo filmsko priredbo, ki je bila pred kratkim prikazana tudi v naših kinodvorinah. Občuteno delo. > SAMO RUGELJ

Peščeni grad

Frederik Peeters,
Pierre-Oscar Lévy

prevod: Ana Geršak
VigeVageKnjige, zbirka Risoromani,
2014, m. v., 106 str., 22 €

Peščeni grad (izvirno je izšel leta 2010) je roman v stripu (tudi risani roman ali celo risoroman), ki je združil Peetersa, avtorja številnih stripov, in Lévyja, režiserja in scenarista. Skupaj sta zasnovala in izpeljala zgodbo o skupini ljudi, večinoma iz dveh družin, ki se nekega jutra skupaj znajdejo na plaži, kjer se dogaja nekaj nenavadnega – staranje na njej je veliko, veliko hitreje kot v običajnem življenju. Ta omejenost časa seveda hitro naostril in izčisti njihova medsebojna razmerja. Neposredno in izvirno izrisan premislek o življenju in bivanju. > SAMO RUGELJ

Mednarodno priznanje za izjemne dosežke v svetu miniaturnih knjig

Čeprav je svet miniaturnih knjig na naših tleh premalo poznan, to nikakor ne pomeni, da slovenska dejavnost na tem področju v mednarodnih vodah ni visoko cenjena. Lanskega avgusta je tako prof. dr. Martin Žnideršič prejel posebno nagrado Norman W. Forgue, ki jo vsako leto podeljuje Miniature Book Society, največje mednarodno združenje zbiralcev in ljubiteljev miniaturnih knjig. Nagrada se vsako leto podeli članu oziroma članici združenja kot priznanje za izjemen prispevek k svetu miniaturnih knjig. To mednarodno združenje je bilo ustanovljeno leta 1983 in vsako leto skrbi tudi za druženje ljubiteljev in zbiralcev miniaturnih knjig na raznih sejmih in srečanjih, šteje pa okoli 300 članov iz kar 25 držav z vsega sveta. Dr. Žnideršič je član združenja že od samega začetka in je četrti neameriški nagradjenec, vsi drugi dobitniki nagrade, ki jo podeljujejo od leta 1986,

so bili Američani, je pa tudi prvi, ki se je z miniaturno knjigo začel ukvarjati v Sloveniji. Uredil je kar nekaj velikih razstav miniaturnih knjig, zelo dejaven je tudi kot avtor člankov na to temo, med njegove največje dosežke pa lahko nedvomno uvrstimo njegovo zbirko miniaturnih knjig, ki obsega več kot 3.200 naslovov in velja za največjo zbirko v Srednji Evropi. Celotno zbirko je skupaj z ločeno zbirko okoli 270 miniaturnih knjig Károlyja Andruska leta 2010 podaril Mestni knjižnici Ljubljana, ki jo je v hrambo in obdelavo zapala svoji enoti, Slovanski knjižnici. Károly Andrusko je bil po besedah dr. Žnideršiča velik prijatelj Slovenije, tiskarski delavec, ki se je kot samouk izučil grafične umetnosti. Naredil je okrog 280 miniaturnih knjig, od katerih jih je 23 posvečenih Sloveniji, po mnenju poznavalca miniaturne knjige Louisa W. Bondyja pa si zasluži naziv največjega umetnika miniaturne knjige. > NEŽA POZNIČ

dr. Martin Žnideršič

Pisatelj in dramatik Evald Flisar (1945) februarja praznuje sedemdesetletnico, ki jo bo – poleg razstave njegovega dela v NUK, ki se je odprla petega februarja – obeležil zelo aktivno, saj mu bodo ob tej priložnosti izšle kar štiri nove knjige. Prva je njegov novi roman *Tam me boš našel*, nenavadna zgodba, v kateri se Flisarjev junak sprašuje, ali je človek sploh sposoben prave ljubezni. Knjiga *Spogledovanja* z dvojnikom prinaša odlomke Flisarjevih romanov, esejev in priložnostnih refleksij in je neke vrste popotovanje skozi njegovo prozo. Njegova drama *Komedija o koncu sveta*, ki je bila dobitnica Grumove nagrade za leto 2013, bo izšla pri ameriški založbi *Texture Press* v 12 jezikih (angleščina, slovenščina, nemščina, španščina, italijanščina, madžarščina, ruščina, hrvaščina, indonezijsščina, arabščina, hindijščina, japonsščina), knjiga *Drame 2* pa, skupaj s spremnimi besedami, prinaša še sedem uprizorjenih Flisarjevih dram: *Sončne pege*, *Akvarij*, *Poslednja nedolžnost*, *Antigona zdaj*, *Šakuntala*, *Vzemi me v roke* in *Komedija o koncu sveta*. Z njim smo se pogovarjali ob otvoritvi razstave, ob tem pa smo razveselili podatka, da je Evaldu Flisarju pravkar izšel že 143. prevod kakega njegovega dela.

»Drama je konflikt, roman je potovanje!«

Bukla: Pravkar se je v NUK odprla razstava o vašem življenju in delu. Kako je prišlo do nje in koliko časa je trajala njena priprava? Kaj vse obsega?

Flisar: Predlog je prišel s strani NUK, kjer so pozorni ljudje ugotovili, da praznujem pomembno obletnico, in so jo hoteli obeležiti z dvomesečno razstavo. Več kot lepo od njih. Priprave so trajale dober mesec, če ne dlje, na razstavi pa je mogoče videti med drugim 40 gledaliških plakatov, pretežno tujih, 100 fotografij gledaliških uprizoritev, množico prevedenih knjig, tla razstavne dvorane so domiselno »tlakovana« s fotokopijami medijskih odzivov na moja dela, domačih in tujih, veliko je drugega slikovnega gradiva, zgodnjih dnevnikov, rokopisov itd. Vrta se tudi desetminutna montaža videoposnetkov izbranih tujih dramskih uprizoritev. Najbolj zaslužen za izvirno zasnovano razstavo je vsekakor vodja arhiva Marijan Rupert.

Bukla: Razstave pisateljevih del pri nas niso ravno običajne, pri tem pa se zdi glede na vaš okrogli rojstni dan (13. februar) in vaš ogromen prevodni romanekski in dramaturški opus, da je celo potrebna in logična, saj kaže, da ste bili v zadnjih desetletjih s svojim delom v tujini navzoči celo bolj kot v Sloveniji. Kako je prišlo do uprizarjanja vaših dram v tujini in kdaj? Je bil pozneje tu prisoten tudi učinek snežne kepe, ko je ena uprizoritev spodbudila drugo?

Flisar: Bistvo odgovora vsebuje vaša primerjava z učinkom snežne kepe: ko se enkrat začne kotaliti, se je opriema vse več snega. To velja tako za drame kot za romane, čeprav za drame morda nekoliko bolj. Kaj je bil vzrok za to, da se je kepa začela kotaliti, pa tudi sam lahko le ugibam.

Bukla: Udeležili ste se kar nekaj uprizoritev svojih dram v tujini in poznate več tujih založnikov svojih romanov. Kje so po vašem

mnenju, upoštevaajoč drugačno kulturno okolje, najboljše razumeli vaše ustvarjanje?

Flisar: Tujih založnikov svojih romanov z nekaj izjemami ne poznam, ker do govori velikokrat potekajo prek agenta. Na predstavitve knjig ne hodim rad. Vsekakor pa ne bom izpustil Adis Abebe, kjer bo jeseni izšel prevod romana *Opazovalec*; tega trenutno prevajajo tudi v šest drugih jezikov. Imeti prevod romana v amharščini, ki je uradni jezik Etiopije in ga govori 75 milijonov ljudi, je vendarle nekaj posebnega, še posebej če priznam, da (svetovljan, za kakršnega me nekateri imajo) do prejema ponudbe za ta jezik sploh nisem slišal! Kako na tujem razumejo moje romane, bi težko rekel; najboljše odzive sem doslej imel na Češkem, Finskem in v Grčiji. Moje drame pa najbolj razumejo Indonezijci, Indijci in Avstrijci, precej nenavadna kombinacija.

Bukla: Kje v tujini pa so vaše drame najbolj prikrojili po svoje?

Flisar: Normalno je, da vsak režiser besedilo razume po svoje in ga skladno s tem tudi nekoliko preuredi. Gre seveda za obseg in naravo preureditev. Večje spremembe, kot bi si želel, sem doživel v Islandiji, Belorusiji, Egiptu in na Japonskem. V Tokiu, kjer so mi izvrstno uprizorili dve drami, *Kaj pa Leonardo?* in *Nora Nora*, so mi *Tristana in Izoldo* dobesedno zmalčili. Tako sem bil jezen, da bi režiserja najraje prebotal ne glede na to, da ima postavbo sumo roko-

borca. »You will never direct my plays again!« sem mu zabrusil v obraz. No, jeza je hitro minila in zdaj se bo lotil *Komedije o koncu sveta*. Za to sem pa skoraj prepričan, da bo dobra.

Bukla: Kako pa je, recimo, ob sami kakovski besedila, prišlo do tega, da je angleški prevod vašega romana *Na zlati obali* (finalist za kresnika 2011) nominiran za najprestižnejšo evropsko literarno nagrado, DUBLIN IMPAC International Literary Award, ki je po Nobelovi »najbogatejša« finančna literarna nagrada?

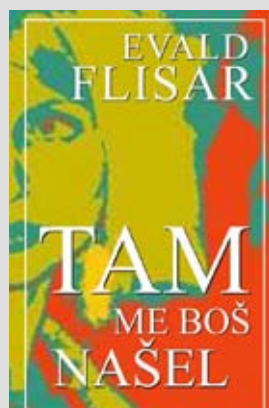
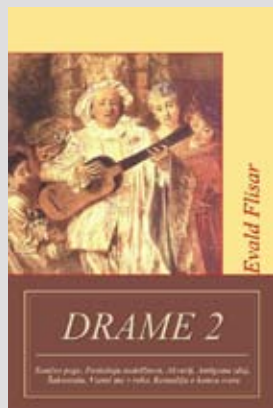
Flisar: Ta nagrada, ki znaša 100.000 evrov, je precej nenavadna; pravico do predlogov zanjo imajo samo javne knjižnice, seveda širom po svetu. Nagrada se podeljuje za roman, ki je bil napisan v angleščini ali preveden v angleščino in izdan v angleščini kjer koli na svetu. Roman *Na zlati obali* v prevodu Timothyja Pogačarja je izšel v Indiji. Izbor med predlogi naredi strokovna žirija v Dublinu. Za zdaj je roman samo med nominiranci, deset finalistov bo znanih aprila, zmagovalec pa maja. Konkurenca je huda, zato je moje upanje skromno. V preteklosti je bilo med finalisti že kar nekaj nobelovcev, ki nagrade niso dobili. Žirija, tako kot vse druge žirije za literarne nagrade, zna biti muhasta. V vsakem primeru je odločitev za nagrajenca lahko le povprečje osebnih okusov. Zato sem na to nominacijo že kar malo pozabil.

Bukla: Ko gledate nazaj na svoje ustvarjanje, kateri dogodki, kateri izidi knjig in katere premiere vaših dram so vam ostali najbolj v spominu?

Flisar: Do svojih del sem razvil precej nenavadno, skoraj hladno distanco, pojmujem jih kot nekaj, kar ni več moje, ampak živi svoje življenje. To so otroci, ki sem jih spočel, a so me zapustili in se zapletli v mnogo intenzivnejše odnose z bralci in gledalci. Zgodi se, da berem kakšno svojo knjigo v prevodu (nazadnje je bil to *Čaj s kraljico* v prevodu Davida Limona, ki bo čez mesec ali dva izšel v ZDA) in se mi (tudi zaradi časovne distance) zdi, da berem knjigo nekoga drugega. Ali pa gledam uprizoritev drame v jeziku, ki ga ne razumem (recimo v bengalščini), in se mi zdi ne ravno tuja, vendar kot drama, ki jo je skoraj zanesljivo napisal kdo drug. Občutek, da je literarno delo, ki si ga ustvaril, »tvoje«, je pravzaprav vsaj do neke mere samoslepilo, saj je pogosto veliko bolj delo tistih, ki ga kot bralci ali gledalci doživljajo. Takrat živi. Pri tebi živi samo v trenutkih, ko si ga pisal.

Bukla: Ko gledamo vaš romanekski in dramski opus, se kar samo od sebe ponuja vprašanje, kako ste se kot ustvarjalec odločali, v katero literarno formo boste preliili določeno svojo idejo.

Flisar: Tukaj se mi, hvala Bogu, ni treba odločati: roman je že od vsega začetka roman, drama je od vsega začetka drama. Tega sem se naučil že pred mnogimi leti med študijem v Londonu. Ko sem pisal radijske igre za BBC, so me takoj na začetku naučili nekaj zelo osnov-

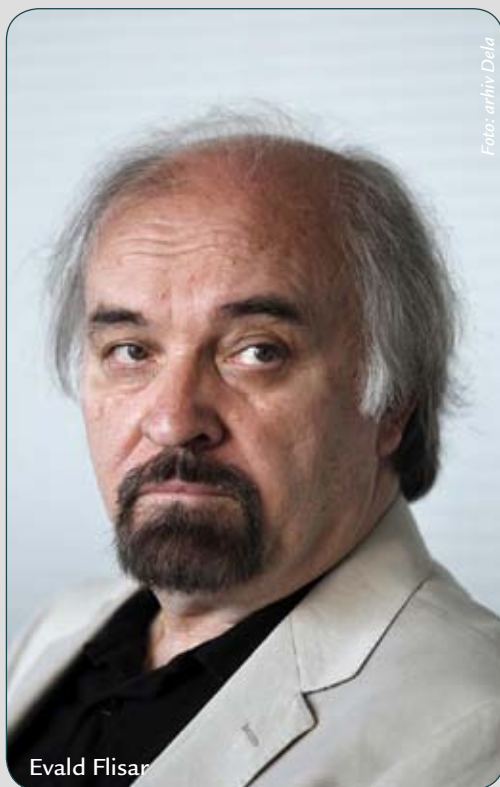

Foto: arhiv Dela

Evald Flisar

nega: drama je konflikt, roman je potovanje. In ko sem romane dramatisiral za radijske serije, so mi zavrnili vse dialoge, ki sem jih prepisal iz romana. Poučili so me, da so dialogi v romanu napisani za oči, dialogi za radio pa za ušesa. In tako sem moral pri preoblikovanju romana v zvočno zgodbo dialoge napisati na novo.

Bukla: Vaše ustvarjanje se mi že po definiciji zdi svetovljansko, tako s svojimi liki kot s kraji dogajanja. Je to logična posledica vaše ogromne potovalne kilometrine ali pa zavestna odločitev, da svoje pisanje odpirate v širši prostor?

Flisar: Ker živim bolj intuitivno kot preudarno, je v mojem življenju malo zavestnih odločitev, več je posledic dogodkov, spoznanj in doživetij. Nisem zavojevalec sveta, raje se svetu prepuščam, in pri svojih letih lahko brez pomisleka rečem, da se mi je prepuščanje naključjem obrestovalo obilneje, kot bi se mi skrbno in dosledno načrtovanje. Raznovrstne izkušnje so me seznanile s podobo sveta, ki je precej široka, v nekem smislu globalna, in tudi če to ni v celoti, je vsekakor v marsikaterem pogledu bolj občečloveška kot zgolj slovenska. Tega nisem načrtoval, tako se je zgodilo. In vse, kar se zgodi, ima posledice.

Bukla: Tako je tudi pri vašem novem romanu *Tam me boš našel*, v katerem najdemo motiv potovanja v tuje dežele in tamkajšnjega iskanja (izgubljene ljubezni), motiv iskanja lastne mladosti in bistva svoje eksistence in še marsikaj. Kako je prišlo do zasnove tega romana?

Flisar: Zdravnik srednjih let, poročen z nadarjeno znanstvenico bolj zaradi želje po družbenem ugledu kot iz ljubezni, se zaljubi v psihično nestabilno 30 let mlajšo pacientko in se z njo zaplete v nenavaden odnos. Najgloblja metafora za njegovo življenje je morda zadnji stavek romana, ko umira v gorah Afganistana: da je »na njegove mrtve roke padala senca glave«. Ta senca je bila domišljija ljubezni, spočeta v njegovi glavi, ljubezen kot ideja, ne kot čustvo, zaradi katerega bi bil sposoben tudi kaj žrtvovati, vsaj delček samega sebe; ljubezen kot drobljiva, prenosljiva, drugim ciljem zaslužnjena misel, zaradi česar so njegove roke ostale »mrtve«, nesposobne ljubezni ustreznih kretenj, dejanj. Roman se ukvarja z vprašanjem, ali smo sploh sposobni prave ljubezni, se pravi čustva, s katerim ne bi samo slepili sebe in drugih in ki ne bi izviralo samo iz želje po občutku varnosti, iz potrebe, da »imamo ljubezen«. Roman sem pisal z namenom, da prikažem ljubezen kot slepilo in samosplepilo, ki nas vse prepogosto prikrajša za pristno življenje.

Bukla: Je ta roman pisan – gledano avtobiografsko, glede na to, da izhaja v sklopu razstave – tudi kot nekakšna inventura vašega dosedanjega ustvarjanja in življenja?

Flisar: Daleč od tega. Bliže nekakšni »inventuri« mojeg življenja in dela bi lahko bila knjiga *Spogledovanja z dvojnikom*, ki bo izšla čez dober mesec. To je morda najbolj nenavadna od štirih knjig, morda v pravem pomenu besede jubilejna. Fernando Pessoa je skušal napisati roman in je ustvarjal kratke zapiske, zamisli, refleksije ipd. Romana mu na podlagi tega gradiva ni uspelo napisati, zapiski pa so izšli pod naslovom *Knjiga nemira* (ki zdaj velja za eno najbolj cenjenih in izvernih knjig v evropski literaturi). Jaz sem napisal 12 romanov (*Tam me boš našel* je trinajsti), zato sem izbral nasprotno pot. Iz romanov, esejev in priložnostnih refleksij sem sestavil niz kratkih odlomkov, ki skupaj predstavljajo potovanje skozi mojo prozo, skupna tema (hkrati glavna tema mojih romanov) pa je moja in občečloveška dvojnost, »dvojnost«, razdvojenost, večni notranji boj med dvema, od katerih eden hoče eno, drugi pa drugo; vir vsega zla na svetu.

Bukla: Razstava je odprta, vi pa se najbrž že ozirate v prihodnost. Lahko kaj poveste o svojih naslednjih projektih?

Flisar: Samo eno stvar: da jih je preveč.

www.bukla.si

Novosti iz založbe UMco!

www.bukla.si

Cave & Ayad ZGODOVINA KNJIGE SKOZI KNJIGE

• 288 strani • barvni tisk
• 28,90 €

Od prvih zapisov do e-knjige

Pet tisoč let knjižne zgodovine v eni sami knjigi!

Ben Urwand HITLERJEV PAKT S HOLLYWOODOM

• 337 str.
• 26,90 €

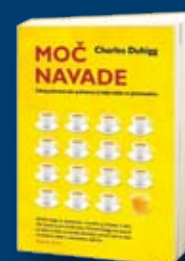
Briljantna monografija, ki na intriganten način povezuje zgodovino filma in zgodovino druge svetovne vojne.

»Le malo je manjkalo, pa bi tudi Hollywood pristal v Nürnbergu.«

– Marcel Štefančič, jr.

Charles Duhigg MOČ NAVADE

• 400 strani
• 26,90 €

Zakaj počnemo, kar počnemo, in kako lahko to spremenimo.

»Redke knjige se spremenijo v navodilo za življenje in delo. *Moč navade* je ena od teh izjem.«

– Financial Times

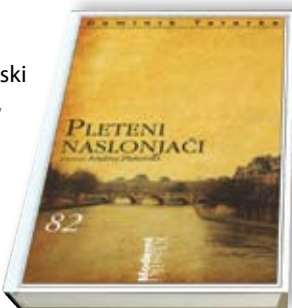
Naročila sprejemamo: tel. 01/520 18 39 • e-pošti urednistvo@umco.si • na spletni strani www.bukla.si

UMco UMco, d. d., Leskoškova 12, 1000 LJ • Knjige založbe UMco so na voljo tudi v vseh bolj založenih knjigarnah!

Pleteni naslonjači

Dominik Tatarka; prevod: Andrej Pleterski
Cankarjeva založba, zbirka Moderni klasiki,
2014, t. v., 148 str., 22,95 €, JAK

Tatarka (1913–1989) je eden ključnih slovaških literatov dvajsetega stoletja, ki je ob praški pomladi koncu šestdesetih let postal eden vodilnih oporečnikov in bil zaradi tega tudi preganjan ter skoraj izbrisan iz češkoslovaškega kulturnega življenja. Zanimanje za njegovo delo se je na Slovaškem v zadnjih letih ponovno obudilo in tako dobivamo tudi njegov prvi prevod v slovenščino. Gre za prvoosebno pisano in polavtobiografsko delo iz leta 1963 (nazadnje je v šesti izdaji izšlo 2009). Med kritiki je doseglo največje soglasje glede kakovosti, trajne aktualnosti in bralske privlačnosti, s katerimi nas avtor, osnova za to so mu bili njegovi pariški zapiski iz leta 1938, popelje v Pariz, kamor se je odpravil zaradi študija. Na ozadju predvojne negotovosti in zaskrbljenosti se pred nami kot osrednja izrisuje zgodba med slovaškim študentom Bartolomejem in francosko študentko Daniele, pri čemer je središče zgodbe nekakšen penzion za mlade, kjer mednarodna zasedba stanovalcev skrbi za raznotere pogovore, ki navdihujejo z novimi spoznanji. Dovršeni splet ljubezni in osamljenosti v predvojnem Parizu. > SAMO RUGELJ

Klical sem ga Kravata

Milena Michiko Flašar
prevod: Tanja Petrič
Mladinska knjiga, zbirka Roman,
2014, t. v., 164 str., 19,95 €

Hikikomori je japonski družbeni fenomen, pri katerem se človek potegne iz svojega socialnega življenja, se denimo zavleče v samoten prostor znotraj stanovanja in v njem vztraja nedoločeno dolgo časa, pri čemer ga preostala družina vzdržuje s tem, da mu pripravlja hrano, ga pusti pri miru in mu s tem morda pomaga priti iz njegove osamelosti. Do tega je začelo prihajati od šestdesetih let prejšnjega stoletja, ko se je japonski izobraževalni, kasneje pa tudi delovni sistem tako intenziviral, da so zaradi njega mnogi psihično dekompenzirali. V centru romana, ki ga je napisala avstrijska pisateljica japonskih korenin, sta tako dva družbena obstranca, mlajši od njiju je nedavno zapustil svojo »varno sobo«, ki se srečata v parku, začetek njunega pogovora pa v naslednjih tednih z njiju začne luščiti naloženo breme vsakodnevnega pritiska, s čimer njuno bivanje ponovno dobiva obliko in smisel. V kratkih poglavjih skozi izpovedne fragmente pred nami nizata prizore svoje sreče in nemoči ter izrisujeta intimno fresko nezmožnosti življenja v agresivno storilnostno naravnani družbi. Roman kot pogovor o bistvenem preko nebitvenih reči. > SAMO RUGELJ

Poskus o norem gobarju

Peter Handke; prevod: Amalija Maček
Mohorjeva Celovec, zbirka Austriaca,
2014, m. v., 168 str., 24,90 €, JAK

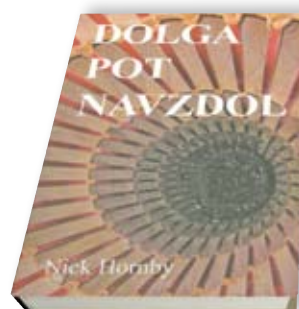
Peter Handke, za poznavalce njegove proze, dramatične in esejistike, literarni garač, ena največjih živih pisateljskih figur, avtor, ki izrazito razdvaja javnost, je s to pripovedjo zaokrožil cikel petih spisov, označenih za literarne poskuse. V vseh na neki način sega k svojim tudi slovenskim koreninam, ki se jih zaveda, odkar se je po vojni, šest let star z družino iz Nemčije vrnil na Koroško, kjer se je v različnih situacijah srečeval s slovenskim jezikom svoje matere. Ni se ga tekoče naučil, ga je pa ves čas vsrkaval in zaznaval njegove pomenske odtenke, da je v svoj prevajalski opus vključil še slovensko literaturo. Slovenci nastopajo tudi v tem poskusu: po vojni prebegla družina, ki v gozdni hiši odkupuje gobe. Prinaša jih tudi pripovedovalčev prijatelj iz otroštva, ki mu pozneje, že priznanemu odvetniku, prvi najdeni jurček spremeni življenje. Nabiralska strast se sprevrže v obsedenost, odvisnost in nazadnje norost, ki mu razdre družino in uniči poklicni ugled. Neke decembrske noči skrivnostno izgine, nazadnje pa ves spremenjen spet vstopi v svet pisatelja, ki lahko sklene zgodbo. > IZTOK ILICH

Dolga pot navzdol

Nick Hornby
prevod: Sonja Berce
Založba Obzorja, 2014, m. v., 246 str., 18 €

Angleškega pisatelja Nicka Hornbyja (1957) v slovenščini že dobro poznamo po njegovih – tudi ekraniziranih – romanih, kot so *Zvestoba do groba* in *Vse o fantu*, lani pa je bil filmsko prirejen tudi pričujoči roman, ki ga je Hornby sicer napisal že leta 2005. Pisan v štirih prvih osebah in v obliki črne komedije je s svojo živahno humanistično noto naletel na dober odziv. Glavni junaki so bivši zvezdnik Martin Sharp (upodobil ga je Pierce Brosnan), nad vsem razočarana gospodinja Maureen (odigrala jo je Toni Collette), raznašalec pizz JJ in hčerka znanega politika Jess, ki se na silvestrovo znajdejo na vrhu londonske stolpnice Topper's House, da bi se vrgli z nje in tako končali svoje življenje. Srečanje četverice pa v vsakem od njih nekaj premakne, drug v drugem najdejo komplementarne duše in med njimi se vzpostavi razmerje nekakšne nadomestne družine, ki je prvi korak na njihovi poti v boljše življenje. > SAMO RUGELJ

Mehlisovo poročilo

Rabi Džaber
prevod: Barbara Skubic
Cankarjeva založba, zbirka Moderni klasiki,
2014, t. v., 165 str., 29,95 €, JAK

Džaber (1972) je znani libanonski pisatelj, ki ima za seboj že petnajst kritiško odmevnih romanov, med drugimi pa je pred nekaj leti prejel nagrado IPAÉ, nekakšnega arabskega bookerja, za svoj roman *Beograjski bluz* iz leta 2012. Glavni junak njegovega pričujočega romana iz leta 2005, ki se dogaja v Bejrutu in je zasnovan na resničnih dogodkih, je Saman Jarid, ki sicer vodi arhitekturno biro za načrtovanje in dizajn, a tega ne dela prav intenzivno, saj veči-

no časa poseda naokoli, gleda skozi okno, si pripravlja kavo ali pa komunicira s svojima dvema sestrama. Ti živita v tujini, tako kot večina drugega bejrutskega prebivalstva, ki se je po začetku libanonske državljanske vojne leta 1975 začelo množično izseljevati. Njegova tretja sestra pa je bila med vojno ugrabljena na razdelitveni črti med vzhodnim in zahodnim delom mesta in iz onstranstva pripoveduje svojo plat romaneskne zgodbe. Leta 1990 se je vojna končala, začela se je obnova mesta, pri kateri je s svojim podjetjem sodeloval tudi predsednik vlade Rafik Hariri, ki pa so ga umorili v začetku leta 2005. To je državo potisnilo v ponoven krč. Tako vsi čakajo rezultate preiskave tega umora, ki jo vodi Nemeč Detlev Mehlis, »Mehlisovo poročilo«, ki v realnosti ne more spremeniti ničesar, pa postane mantra, okoli katere se vrtila možnost začetka ponovnega življenja libanonskih državljanov. Slojevit roman, ki je v izbruhu energije nastal nekaj mesecev po objavi dejanskega Mehlišovega poročila. > SAMO RUGELJ

Mestrij Plutarh (ok. 46–ok. 120) iz bojotskega mesteca Hajroneja, izjemno razgledan grški polihistor iz obdobja rimskega cesarstva, ni imel pomembnega mesta zgolj v izobrazbi in miselnem svetu antike, temveč tudi v naslednjih stoletjih. Zelo priljubljen je bil, denimo, v obdobju renesanse in romantike; njegova dela, kolikor se jih je ohranilo (po nekem poznoantičnem seznamu naj bi jih napisal kar 227, od tega je ohranjena približno polovica), so marljivo prevajali in na novo izdajali. Na Slovenskem pa je bil v primerjavi s širšo Evropo nekoliko zapostavljen: v klasičnih gimnazijah so ga sicer brali, toda prva različica kakega njegovega dela v slovenskem prevodu je izšla šele leta 1950 – in to v povsem drugačni obliki, kakor si je zamislil grški pisec.

dr. Nada Grošelj

foto: Blaž Semeč

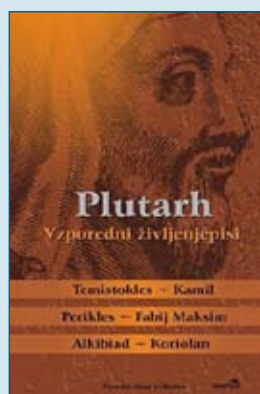
Usoda Plutarhovich Vzorednih življenjepisov na Slovenskem

Plutarhova dela lahko razdelimo v dve skupini: na eni strani so življenjepis, na drugi vsi preostali spisi – moralno-etični, politični, filozofski, naravoslovni, teološki, literarnoteoretični, retorični – s skupnim imenom *Etični spisi (Ethiká)*, tradicionalno znani pod latinskim prevodkom *Moralia*.

Življenjepisov se je ohranilo petdeset: med njimi so najštevilčnejši *Vzoredni življenjepisi (Bíoi parálleloi)*, razvrščeni po parih. Orisu znamenitega Grka – politika ali vojskovodje: ti vlogi sta šli v antiki z roko v roki – sledi oris Rimljana, ki ga s prvim družni neka podobnost, na koncu pa avtor oba primerja med seboj. Podobnost je v nekaterih primerih očitna: mitična junaka Tezej in Romul, denimo, sta slovela kot ustanovitelja mest – Tezej naj bi ustanovil Atene, Romul Rim; včasih pa je, po pravici rečeno, malce posiljena. Pripoved je zasnovana kronološko, tako da se vedno začne z opisom junakovega rodu, naravnih dispozicij, otroštva in vzgoje. Osrednji del ima pogosto ohlapno zgradbo, ker avtorja bolj zanima oblikovanje junakovih značajskih lastnosti kakor zaporedje dogodkov. Odlomki o zadnjih letih in smrti so po navadi precej dolgi, ker je tu mesto za sklepno moralno vrednotenje. Vsak par se sklene s primerjavo obeh protagonistov, ki se je v nekaj primerih sicer izgubila. Ohranjenih je 21 enojnih in en dvojni par (46 »vzorednih« življenjepisov), medtem ko prvi par manjka.

Toda ključno kompozicijsko načelo vzorednosti je bilo v prvih slovenskih prevodih izpod peresa znamenitega prevajalca Antona Sovreta potisnjeno v stran. Sovre je dal prednost obliki, prikladnejši za sodobnega bralca, in izdal izbora iz življenj grških in rimskih osebnosti v ločenih publikacijah: pod naslovom *Življenje velikih Rimljanov* (1950) se je slovenskim bralcem predstavilo devet Rimljanov, pod naslovom *Življenje velikih Grkov* (1959) pa deset Grkov. Tu moramo poudariti, da je bila taka poenostavitev mlajšim bralcem brez dvoma zelo dobrodošla – do sti bolj, kakor bi jim bilo nenehno preskakovanje med Grčijo in Rimom –, toda avtorjeva namera, da bi pokazal na vzorednice med rimskimi zavojevalci in grškimi zavojevalci, ki so se zavedali svoje politične podrejenosti in obenem kulturne premoči, se je povsem zabrisala. *Vzoredni življenjepisi* so v slovenščini prvič postali vzoredni šele leta 2004, ko sta Matej Hriberšek (tudi avtor spremnih besedil) in David Movrin pri DZS izdala šest življenjepisov v treh parih, torej skladno s Plutarhovo zasnovi.

Po prvotnem načrtu naj bi v zbirki Muzajon, ki jo je uvedla ta šesterica, po malem izšli vsi *Vzoredni življenjepisi*: na zavihku knjige je napovedanih še sedemnajst običajnih parov in en dvojni par (Agis in Kleomen na grški, brata Grakh na rimski strani). Žal pa je projekt obtičal. Šele leta 2008 je Hriberšek to izdajo nadgradil z novo šesterico, ki je to pot izšla pri založbi Modrijan: *Temistokles – Kamil*, *Perikles – Fabij Maksim*, *Alkibiad – Koriolan*. Šest let pozneje, konec leta 2014, pa

sta se pojavila še dva para, torej štirje življenjepisi, ki ju je prevedla in z izdatnimi spremnimi besedili opremila Maja Sunčič. Sunčičevo sicer poznamo po dolgoletnem ukvarjanju s Plutarhovi *Etičnimi spisi*, ki je obrodilo prve slovenske prevode tega njegovega korpusa. Obsežnim uvodnim študijam, v katerih avtorica ne poda osnovnih podatkov o pisatelju in delu, temveč se poglobi v problemske raziskave, sledita dvojici *Kimón – Lukul* in *Nikias – Kras*.

Pri izbiri Plutarhovich besedil so se novejši prevajalci po navadi odločali za takšna, ki še niso bila na voljo v Sovretovich izborih. Zato si je toliko zanimiveje ogledati podobnosti in razlike med prevodi, kadar so izjemoma posegli po že prevedenem življenjepis: Sunčičeva, denimo, je vključila življenjepis atenskega državnika in vojaka Kimona, ki ga je poslovenil že Sovre. Izbrano mesto iz spisa (odlomek 4.8) navajamo najprej v Sovretovichem, nato v njenem prevodu:

Sovre: *Vzlic temu se lahko reče z dokajšnjo gotovostjo, da je imel Kimon v splošnem močno nagnjenje do lepega spola. Tako omenja na primer pesnik Melantios v neki elegiji, kjer Kimona za šalo grebeni, Asterio, po rodu Salaminko, pa spet neko Mnestro kot samičiči, za katerih naklonjenost se je zelo potegoval.*

Sunčič: *Kakor koli že, povsem očitno je, da je bil Kimon nagnjen k strastni ljubezni do žensk. Melantij v šaljivi elegiji, posvečeni Kimonu, omenja Asterijo[,] po rodu iz Salamine[,] in neko Mnestro, ki jima je dvoril.*

Kot vse Sovretove prevode tudi njegovo različico *Življenjepisov* zaznamuje arhaičen in pravzaprav nekoliko rustikalen slog, ki deluje izjemno sočno in barvito, ni pa vselej podprt z izvornikom. V gornjem odlomku, na primer, Plutarh dejansko govori zgolj o »ženskah«, pri Sovretu pa te postanejo »lepi spol«; tudi neobičajni besedi »grebeniti« in »samičica« nista upravičeni z ničemer v grškem besedilu. Novi prevodi so torej nevtralniji in po svojem bolj umirjenem učinku zvestejši izvorniku; o prevodu Sunčičeve lahko rečemo, da je v splošnem napisan v izbrani knjižni slovenščini. (Tu in tam bi se dalo polemizirati s kakšnim besednim redom, predvsem pa s sklanjanjem imena *Cicero* kot *Cicera* namesto *Cicerona*.) Paradoksalno pa ravno izrazita zaznamovanost Sovretovich prevodov bralce po navadi očara, četudi je bolj plod njegovega avtorskega pristopa kot pa poustvarjanja; pomislimo samo na robate, komične prepire med bogovi v Sovretovi *Iliadi*, ki so pri Homerju v resnici bistveno manj zabavni. Kot literatura ustvari Sovretovo besedilo močan vtis še danes, gotovo pa je čas, da se slovenski bralec sreča tudi z manj slikovito, a slogovno točnejšo preslikavo antične misli v slovenščino.

Od Galicije do Južne Tirolske

Alojz Goriup

Mladika Trst,
2014, m. v., 232 str. + zemljevid, 14 €

Lanska stota obletnica začetka prve svetovne vojne in letošnje obeleževanje za Slovence še usodnejše soške fronte sta razburkala zgodovinski spomin in obudila razprave o takratnem prelomnem času. V tem razpoloženju je prišlo ob doslej prevladujočih spominih politikov in strokovnih obravnavah bojev na dan tudi nekaj predvsem po naključju ohranjenih oziroma odkritih rokopisov dnevniških in pisemskih osebnih pričevanj naših dedov in pradedov o veliki vojni. *Vojni dnevnik 1914–1918* Alojza Goriupa, topniškega častnika s Proseka nad Trstom, je med njimi eno tehtnejših pričevanj, saj gre za zapiske izobrazenega človeka, rodoljuba, ki vojnega trpljenja na vzhodni in zahodni meji monarhije ni le opisoval, temveč je o doživetjih na fronti in v zaledju tudi kritično razmišljal. Za objavo dokumentarne knjige je bil poleg avtorjevega sina Sergeja najzaslužnejši skrbni urednik in pisec pojasnjevalnih opomb Vinko Avsenak. > IZTOK ILICH

... zapiski izobrazenega človeka, rodoljuba ...

Kras in Brkini

za radovedneže in ljubitelje urejanje: Jasna Fakin Bajec, Oto Luthar
ilustracije: Srečko Bajda
ZRC SAZU, 2014, m. v., 290 str., 15 €

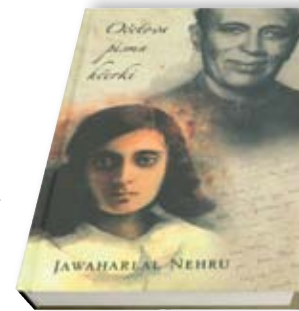

Zbornik s prispevki kar 38 avtorjev, ljubiteljskih pa tudi strokovno podkovanih poznavalcev različnih področij, predstavlja osrednji enoti slovenskega Krasa z vidika topografije njune naravne in kulturne dediščine. Zaradi večjega števila širše pomembnih naravnih pojavov in kulturnozgodovinskih spomenikov je matični Kras precej obširneje in temeljiteje obdelan kot Brkini. Uvod na kratko označi razlike in podobnosti ter stične točke med obema regijama in ju med drugim poveže z reko Reko, ki izvira v Brkinah, ob stiku s Krasom, v Škocjanskih jamah, pa ponikne in ustvarja velik del kraškega podzemnega bogastva. Obe regiji sta v knjigi, polni zanimivih, tudi manj znanih podrobnosti in detajlov, predstavljeni na enak način in z enakimi poudarki v treh razdelkih o naravni, kulturni in živi dediščini. Slednja se dotika šeg ter ustvarjanja Kraševcev in Brkincev in je zato za obiskovalce, tako verjameta urednika, tudi najmikavnejša. > IZTOK ILICH

Očetova pisma hčerki

Jawaharlal Nehru

prevod: Maša Gedrih
ilustracije: Ajanta Guhathakurta
KUD Sodobnost International,
2014, t. v., 154 str., 21,90 €

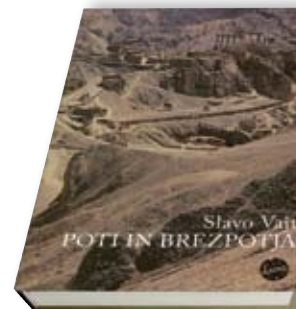

Jawaharlal Nehru (1889–1964) je po osamosvojitvi Indije leta 1947 postal njen predsednik. Tega politika, enega vplivnejših v prejšnjem stoletju in enega od gradnikov gibanja neuvrčenih, v slovenščini že poznamo po njegovi knjigi *Odkritje v Indiji*. Očetova pisma hčerki, trideset jih je vsega skupaj, je Nehru svoji hčerki, Indiri Gandi (rojeni leta 1917) in kasnejši indijski predsednici, napisal pri njenih desetih letih, ko zaradi službenih obveznosti z njo ni mogel preživeti poletja. V knjižni obliki so izšla leta 1929 in hitro postala pisemska klasika, saj Nehru v njih desetletnici preprosto, a dognano in razumljivo predstavi nastanek (človekovega) sveta od stvaritve našega planeta in Lune, prek nastanka prvih živih bitij do človeka ter njegove vse kompleksnejše družbene organizacije. Ne glede na to, da so pisma pisana s poudarkom na indijski kulturi in civilizaciji, jih prevečajo temeljne vrednote humanizma in medsebojnega človeškega spoštovanja, ki ostajajo enako aktualne povsod po svetu tudi danes. > SAMO RUGELJ

Poti in brezpotja

Slavo Vajt

Sanje, zbirka Luna,
2014, m. v., 419 str., 24 €

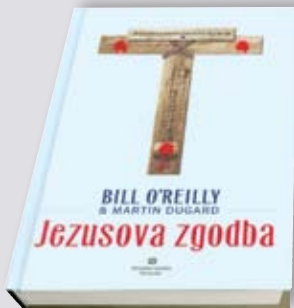
Vajt (1935), dolgoletni filmski snemalac in soustvarjalec mnogih slovenskih filmov, tudi klasik od *Cvetja v jeseni* naprej, je pred svojo osemdesetletnico v knjigo *Poti in brezpotja* zbral svoje potopne in druge zapise. V njih se kaže kot talentiran, pozoren in svojevrsten opazovalec življenja okoli sebe ne glede na to, ali se nahaja v Južni Ameriki, Turčiji, na Tajskem v Indiji ali pa zgolj na domači Grmadi. Tridelno sestavljena knjiga v prvem delu, skupaj z avtorjevimi fotografijami, prinaša zapise z Vajtovih potovanj z vsega sveta, v drugem postreže z njegovimi zgodbami, ki se gibljejo med avtobiografsko pripovedjo, basnijo in literaturo, v tretjem pa avtor na enem mestu združi še svoje kratke, nekajstavčne utrinke, ki tu in tam prehajajo v aforizme, s katerimi podaja svoje življenjske modrosti in svoj življenjski nazor, sprijaznjen z nepopolnostjo sveta. > SAMO RUGELJ

... svojevrsten opazovalec življenja okoli sebe ...

Jezusova zgodba

Bill O'Reilly, Martin Dugard

prevod: Jana Lavtižar
Tehniška založba Slovenije,
2014, t. v., 258 str., 28,99 €

Avtorja pričujočega dela, O'Reilly je voditelj oddaje *The O'Reilly Factor* in prodoren kolumnist, Dugard pa je napisal že več zgodovinskih knjižnih uspešnic, sta v zadnjih letih tandem, ki piše napete knjige o umorih znamenitih osebnosti. Te temeljijo na preverjenih dejstvih, ponavadi pa izidejo

na kake okrogle obletnice v zvezi s temi osebnostmi. Tako sta do zdaj napisala že knjige o umorih Lincolna in Kennedyja, lani je izšla njuna knjiga o umoru znamenitega generala Pattona, v slovenščino pa smo zdaj dobili prvi prevod njune knjige o (umoru) Jezusa Kristusa. Jezusovo življenje in njegovo zgodbo avtorja postavita v širši zgodovinski kontekst. V pripoved o njem poleg Poncija Pilata in Janeza Krstnika umestita tudi Julija Cezarja pa Kleopatru ter Cezarja Avgusta in Heroda Velikega, ob tem pa skušata z napetim nizanem dogodkov pokazati, kako je bil čas Jezusa Kristusa zgodovinsko in politično izjemno nestabilen. Zaradi tega je bila nasilna smrt Jezusa kot enega najpomembnejših ljudi vseh časov, ki je svoj vpliv dosegel brez podporne infrastrukture, njegovim naukom pa še vedno sledi več kot dve milijardi ljudi po vsem svetu, skoraj neizbežna. > RENATE RUGELJ

Umetniki in meščani

Janko Kos

Beletrina, 2015, t. v., 203 str., 23 €, JAK

Mladostni spomini priznanega slovenskega literarnega teoretika (letnik 1931), avtorja številnih knjig in učbenikov in enega ključnih profesorjev na primerjalni književnosti in literarni teoriji na Filozofski fakulteti v Ljubljani, se začnejo z bivališčem njegove družine za Bežigradom, kamor so se preselili še pred

Janko Kos

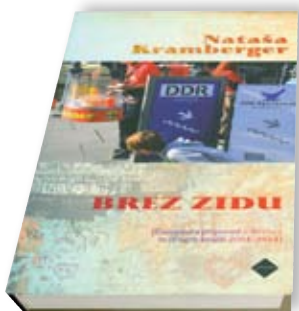
njegovim rojstvom. Od tod nas Kos v svoji mirni, tu in tam skoraj ravnodušni pripovedi pelje najprej po sosesčini, kjer našteva, kdo vse (od kulturnikov oziroma intelektualcev) je bival blizu njih, potem pa seže nazaj v preteklost in raziskuje rodoslovni drevesi matere in očeta, sicer umetnika, znanega kiparja. Tam se njegovi spomini pretakajo od pesnikov njegove ali vsaj približno njegove generacije, od Daneta Zajca do Tomaža Šalamuna, pa do ključnih kulturnikov, ki so zaznamovali povojno obdobje – od Tarasa Kermaunerja do Primoža Kozaka. Po drugi svetovni vojni, ki jo je njegova družina preživela brez tragičnih posledic, je zgodnje povojno obdobje ključni del njegove (tako si vsaj mislim) prve memoarske knjige, saj so srednješolska leta in intenzivno druženje z mladimi kulturniki tistega časa ter sourednikovanje revije *Beseda* že formatirali avtorjevo kasnejšo življenjsko usmeritev. Spomini se končajo v letu 1950 (ob občasni ekskurzih v poznejše čase) z njegovim odhodom na fakulteto. S tem se sklone obdobje »umetnikov in meščanov«, tega pa zamenja svet »oporečnikov in ideologov«, ki za dolga desetletja postane njegov dom. Umirjen avtobiografski prispevek k slovenski literarni zgodovini dvajsetega stoletja. > SAMO RUGELJ

Brez zidu

Časopisna pripoved o Berlinu in drugih krajih 2004–2014

Nataša Kramberger

Cankarjeva založba, zbirka S poti, 2014, m. v., 409 str., 29,95 €, JAK

Klet ogromne knjigarne Waterstones na Piccadillyju je posvečena potopisom. Nepregledne police in mize se šibijo pod naslovi, ki so jih zapisali popotniki, raziskovalci, antropologi, poklicni turisti, vojni novinarji. Toda med podžanri, ki jih pozna sodobno potopisje, močno izstopajo literarne reportaže. Te ponujajo bralcu več od posredovane osebne izkušnje, ponujajo mu naslado vpogleda v globlje mehanizme delovanja sveta. Med mlajšimi slovenskimi pisatelji in pisateljicami je Nataša Kramberger brez dvoma najbolj večja takšnega zapisovanja. Leta 2010 je prejela nagrado Evropske unije za roman *Nebesna v robidah*, njena nova knjiga *Brez zidu* pa je zbirka esejev o Berlinu, o Nemčiji, o Srednji Evropi (na drugačen način), pa tudi o nekaj drugih mestih s svetovnega

... pripoved o vzporednih časih sodobnih generacij ...

zemljevida. Predvsem pa je to pripoved o vzporednih časih sodobnih generacij, pa o kulturnih trkih in kulturnih nasmehih ter o Evropi, ki pleše v ritmu vesele nemške koračnice. Ko Krambergerjeva govori o tem, kako »smo šli«, kaj »smo tam videli« in kaj »smo doživeli«, potujemo, razmišljamo, se čudimo in nasmihamo tudi mi. In cilj je dosežen. > ŽIGA VALETIČ

Pečat stvarjenja

Elizabeth Gilbert

prevod: Vesna Velkoverh Bukilica

Mladinska knjiga, 2014, m. v., 550 str., 16,99 €

Med prazniki spraznim dušno posodo vsakdanjih dogodkov, zato je dovolj prostora za branje debelih bukev. Dve sta me očarali minule praznične dni in pustili pečat v mojem umu in srcu. Močan pečat.

Delo zaradi knjige *Jej, moli, ljubi* drage mi Elizabeth Gilbert *Pečat stvarjenja* me je osupnilo. Veličastna knjiga! Pisateljica je obdelala ogromno zgodovinskega in znanstvenega gradiva ter naslikala imeniten portret botaničarke Alme Whittaker, varuhinje mahov in pogumne raziskovalke iz devetnajstega stoletja. Slikala ga je vehementno, z znanjem in lastno strastjo po odkrivanju. Naslikala je izjemno inteligentno žensko z briljantnim spominom – Alma ni (več) potrebovala knjižnice, sama je bila knjižnica! – z navidezno akademsko distanco. Njen jezik ni čustven, temveč stvaren, v duhu časa in ljudi, ki jih opisuje, a je igriv, celo kakšno pujevsko zapiše duhovita avtorica. V portret je vnesla toliko razsežnosti, da je iz slike nastala fascinanta skulptura. Še vonjamo in tipamo lahko z Almo in smo hvaležni za vsak njen dan, ki dokazuje moč življenja, voljo do preživetja in najdenja resnice. Predvsem pa do spoznanja ZAKAJ. Zakaj je nekaj, kot je, zakaj se je kaj zgodilo, zakaj ... Alma je poleg Darwina in Alfreda Russla Wallaceja ena od treh, ki so sočasno odkrili nastajanje vrst in postavili evlucijsko teorijo. Ker Alma ni hotela objaviti razprave, ni bila deležna svetovne slave, a je bila na koncu življenja spoznana, kar ji je povsem zadostovalo. Kot ji je zadostovalo, da je, čeprav enkrat samkrat, uresničila svojo najglobljo željo: v smaragdni votlini mahu sesala moški ud in s tem potolažila desetletja trajajoče fantaziranje svoje strastne *finke*.

Pečat stvarjenja, ki ga Stvarnik vtiskuje v naravo (kot je napisal Jakob Böhm v 16. stoletju), mojstrsko ujame trenutek, ko se znanstvenici v glavi zasveti in v delčku sekunde prepozna, kar je iskala desetletja. Spretno vnaša v evlucijsko teorijo razmislek o samožrtvovanju, altruizmu in sočutju, ki zanikajo, da človek počne vse zaradi koristi biološke reprodukcije. Wallace: »Mislim, da evlucija pojasni skoraj vse o nas, in prav gotovo verjamem, da pojasni vse o preostalem naravnem svetu. Ne verjamem pa, da je zadostno pojasnilo za nastanek naše edinstvene človeške zavesti. Za tako izostreno razumsko in čustveno občutljivost ni nikakršne evlucijske potrebe. Za um, kakršnega imamo, ni nobene praktične potrebe.« Ali pač? Kot je globoko veroval njen pokojni eterični mož in misli tudi Wallace: »Um in dušo imamo, ker v vesolju obstaja vsevišnja inteligenca, ki si želi občenja z nami. Ta vsevišnja inteligenca želi biti spoznana. Vse nas nagovarja. Priteguje nas v svojo skrivnost in nam je naklonila ta naš izredni um, da bi poskusili seči po jej. Hoče, da jo najdemo.« Morda je za začetek dovolj, če preberemo *Pečat stvarjenja*, morda ...

Mož z imenom Ove mladega švedskega blogerja Fredrika Backmana, ki je s tem romanom zaslovel – upravičeno! – čez noč, mi je povsem odprlo srce. Pripoved o možu, ki je rad molčal, in njegovi ljubljeni ženi, ki je rada govorila. O njem, ki je bil črno-bel, in o njej, ki je bila barva, mi je silila solze v oči in povečeval utrip. Vse dotlej, dokler srce ni bilo dovolj odprto, da sem zaslišala glas in začela pisati – pesmi. Kaj takega se mi še v življenju ni zgodilo. Zato se Backmanu hvaležno klanjam in sem Oveja shranila vase za dobre in slabe čase. Priporočam tudi vam. Iz dna srca!

... pripoved o vzporednih časih sodobnih generacij ...

Foto: Maja Slavec

dr. Manca Košir

Mož z imenom Ove

Frederick Backman

prevod: Uroš Kalčič

Mladinska knjiga, 2014, t. v., 398 str., 32,96 €

Vesna V. Godina je profesorica antropologije in ena najbolj dejavnih intelektualk zadnjega obdobja v Sloveniji. V svoji knjigi *Zablode postsocializma*, ki bo nedvomno postala eno od obveznih branj letošnje pomladi, brezkompromisno analizira družbeni razkroj Slovenije v času po njeni osamosvojitvi in v času krize, pri tem pa izhaja iz antropoloških temeljev in se tranzicijske Slovenije loti kot nekakšnega antropološkega terena. To pomeni, da pri analizi izhaja tako iz citiranja antropoloških klasik kot iz ugotovitev na terenu, ki si jih je pridobila s številnimi intervjuji. Z njo smo se pogovarjali tik po izidu knjige.

»Nobena družba ne more napredovati, če ne spoštuje svoje lastne zgodovine!«

Zablode postsocializma

Vesna V. Godina

Beletrina, zbirka Koda,
2014, t. v., 377 str., 24 €, JAK

Rugelj: Kakšne so ključne razlike med ekonomskim in antropološkim preučevanjem ekonomskega življenja?

Godina: Prva ključna razlika je, da je v antropologiji ekonomija videna kot določena z vsakokratnimi kulturnimi, zgodovinskimi in socialnimi razmerami, ne pa kot nekakšna naddružbena sfera, v kateri vladajo objektivni zakoni, ki so za vse družbe isti, kot je to pogosto v ekonomiji. Druga ključna razlika je razumevanje odnosa med ekonomijo in družbo: v antropološki perspektivi je ekonomija podrejena družbi, ji služi za njeno preživetje, in je, če hočete, s strani družbe instrumentalizirana, kar je nasprotno od razumevanja odnosa med ekonomijo in družbo, ki prevladuje v ekonomiji. Tam se družba podredi ekonomskemu in se ureja oz. instrumentalizira skladno z ekonomskimi cilji. Ta logika je lepo vidna pri varčevalnih ukrepih, ki vodijo v destrukcijo družbe le zato, da se doseže neki ekonomski cilj. Tretja razlika je, da se v antropološki perspektivi dobro stanje družbe ne meri z ekonomskimi kazalniki, ampak z dobrobitjo njenih članov, npr. z odsotnostjo lakote, revščine.

Rugelj: Procesi družbenih sprememb v postsocialističnih družbah po ugotovitvah antropologov teh družb niso spremenili v družbe razvitega kapitalizma zahodnega tipa. Po njihovih ugotovitvah je v njih do uveljavitve kapitalizma sicer prišlo, a gre za nov tip kapitalizma.

Godina: Res je, v postsocialističnih družbah je prišlo do uveljavitve t. i. neokapitalizma, ki se bistveno razlikuje od kapitalizma v razvitih kapitalističnih družbah. Ključne razlike zadevajo uveljavljanje razmer, ki so na Zahodu nepredstavljive: v primerjavi z Zahodom so se do nezamisljivih in nesprejemljivih razsežnosti povečale podplačanost delovne sile in njena eksploatacija ter brezpravnost zaposlenih, ki so ostali brez vseh pravic, ki so na Zahodu samoumevne, tudi brez pravice do sindikalne organiziranosti (članom sindikatov lastniki v postsocializmu odkrito grozijo, sindikalisti so pogosto odpuščeni itd.), povečala se je brezposelnost, skrajšala življenjska doba, naraslo je število ljudi, ki umirajo za boleznimi, ki so na Zahodu rutinsko ozdravljive, milijoni ljudi so umrli od lakote, prostitucija se je razrasla in postala sprejemljiva strategija preživetja, mladi na ilegalnem trgu prodajajo svoje notranje organe itd.

Rugelj: Zakaj je prišlo do tega?

Godina: Do tega je prišlo, ker so se postsocialistične družbe po padcu socializma umestile v obstoječi svetovni kapitalizem kot nove periferije oz. kot kolonije novega tipa, ki jih sama imenujem neoneokolonije. Same so sicer načrtovale umestitev v skupino razvitih kapitalističnih držav, pri tem pa niso razumele, da države v centru ter multinacionalke narekujejo igro tako, kot to ustreza njim. Njim seveda ni ustrezalo, da bi postsocialistične družbe postale države, ki bi jim konkurirale pri delitvi profita, ki ga ustvarja današnja svetovna kapitalistična ureditev. Postsocialistične družbe so svojo naivnost plačale z nepovratno umestitvijo v položaj neoneokolonij, kar se lepo kaže v uničenju lastne industrije in lastnega agrarnega sektorja. Za Zahod so zanimive ne kot proizvajalci, ampak kot potrošniki. In kot področja podplačane delovne sile, bega možganov, prostitucije, nakupa notranjih organov ipd.

Rugelj: Katera je torej ključna ugotovitev antropoloških študij postsocializma?

Godina: Ključna ugotovitev poleg že naštetega je ta, da je v postsocialističnih družbah kriza, v kateri so se znašle, rezultat neustreznega načina vpeljavanja kapitalizma. Namesto da bi zahodne rešitve prilagodile lastnim že obstoječim socialnim in političnim institucijam ter lastnemu socialnemu, kulturnemu in zgodovinskemu kontekstu in kapitalu, so ukinjale lastne nativne institucije in prakse, češ da gre za ostanke socializma, in jih nadomeščale z uvoženimi. To pa je tista praksa, ki v vseh družbah vodi do socialne, ekonomske, politične in moralne krize. To antropologi poznamo iz številnih nekdanjih kolonij, vemo pa tudi to, da je vpeljava kapitalizma uspela le tam, kjer je bila prakticirana po logiki indigenizacije.

Rugelj: Zakaj je problematična težnja po opustitvi lokalne socialistične zgodovine, ki smo ji bili priča v Sloveniji?

Godina: Antropologi so ugotovili, da družbene spremembe, ki temeljijo na diskontinuiteti z lastno preteklostjo, kakršna koli že je bila, družbo pahnejo v krizo. Antropologi postsocializma so tako ugotovili, da je recept za uspešni postsocializem naslednji: manj kapitalizma + počasnejše socialne spremembe + več socializma + več kontinuitete z lokalno zgodovino.

Rugelj: V tem smislu navajate, denimo, primer prehoda tradicionalne japonske družbene ureditve v kapitalizem in ugotavljate, da kljub temu da ima Japonska eno največjih gospodarstev na svetu, med njimi skoraj ni najbogatejših ljudi. Kaj nam to pove o japonski poti v kapitalizem in njihovi modernizaciji od sredine devetnajstega stoletja naprej?

Godina: Japonska je šolski primer indigenizirane modernosti. Japonska se je spremenila iz fevdalne v kapitalistično družbo tako, da je uvažala zahodne rešitve in institucije, ki pa jih je prilagajala lastnemu družbenemu ustroju in lastni kulturi. Zato Japonska nima zahodnega, ampak japonski kapitalizem. Ta kapitalizem je ohranil kontinuiteto s številnimi tradicionalnimi elementi japonske kulture in socialne organizacije, npr. s tradicionalnim japonskim gospodinjstvom *ie*, ki je ostal model socialne organizacije tudi v največjih podjetjih, z vrednotami samurajske etike, s tradicionalnim paternalizmom, kolektivizmom itd. Ta kontinuiteta s preteklostjo je bila tista, ki je Japonski omogočila izjemno hiter in učinkovit prehod v razviti kapitalizem. Japonski kapitalizem je ostal kolektivističen, kar pomeni, da lastniki in menedžerji razumejo, da je cilj podjetja preživetje vseh zaposlenih, ne pa njihovo individualno bogatenje. Prav zato med najbogatejšimi ljudmi na svetu ni Japoncev.

Rugelj: Kaj se je torej, gledano antropološko, dogajalo v Sloveniji po letu 1991? Kaj je šlo narobe, sploh v kontekstu slovenske družbene preteklosti od staroslovenskih časov in župe ter hube pa vse do kresij in zakona o zaščiti kmetov (leta 1932) in naprej? Katere so značilne zgodovinsko izoblikovane slovenske družbene matrice, ki bistveno določajo tudi današnje procese v slovenski družbi? Kako se v slovensko družbeno stvarnost na primer vpenja arhetip Martina Krpana?

Godina: Ključna napaka je bila, da se je slovenski postsocializem gradil na diskontinuiteti s preteklostjo. To je bila politično in ideološko motivirana odločitev, ki je vodila v destrukcijo v vseh sferah družbe, saj je kršila tisto pravilo, ki ga je Morishima ubesedil v stavku, da nobena družba ne more napredovati, če ne spoštuje svoje lastne zgodovine. Mi je nismo. Zato ker smo jo politično kriminalizirali in zlorabljali. V tej zlorabi so bila zgodovinska dejstva falsificirana, saj so se kot ostanke socializma prikazovale temelj-

Vesna V. Godina

Foto: Borut Krajnc

ne matrice slovenske socialne organizacije, ki so se vzpostavile že stoletja, morda že tisočletje prej, kot so npr. kolektivizem, egalitarnost, nedopuščanje socialnih razlik, neposredna demokracija ipd. Skozi zgodovino se je namreč pri Slovencih kot enota preživetja uveljavil kolektiv, ki je imel obliko domačije. Zgodovinsko se je torej uveljavilo preživetje kolektiva kot temeljna logika socialne organizacije, kar je povezano tako s socialnim partikularizmom kot temeljnim socialnim načelom delovanja Slovencev kot tudi s preživetjem kot najpomembnejšo vrednoto in kriterijem razsojanja.

... logika »Dajmo se zmenit!« je bila stoletja temeljni pravni ustroj slovenskega socialnega sveta ...

Kot širši preživetveni kolektiv se je uveljavila skupnost domačij na isti lokaciji, torej soseska in/ali hubna vas. Ta logika je povezana še z nekaterimi drugimi značilnimi slovenskimi matricami. Zemlja v hubni vasi je bila razdeljena na način, da posamezni kmet ni mogel do svojega kosa zemlje, ne da bi ob tem uporabil zemljo drugega. Zato se je bilo treba o delu na zemlji skupno dogovarjati. V tem leži zgodovinski temelj neposredne demokracije in značilnega libidinalnega ustroja, ki je znan kot orientiranost v druge.

Zgodovinsko se je uveljavila praksa, da morajo širše socialne in politične enote – zemljiško gospodstvo, država – pomagati kmetom, kadar sami ne zmorejo preživeti. To so stoletja tudi počele, saj si niso mogle privoščiti, da bi kmetje umrli od lakote, ker bi s tem izginila »hubna substanca«, od katere so bile preživetveno odvisne. Zato med Slovenci danes slovenska država, ki jemlje, namesto da bi dajala, ne more dobiti legitimnosti.

Po preživetveni logiki pa je bil oblikovan tudi pravni red. Logika »Dajmo se zmenit!« je bila stoletja temeljni pravni ustroj slovenskega socialnega sveta. Formalni pravni red države dolgo ni obstajal, ko pa je začel obstajati, so ga Slovenci razumeli kot sekundaren in neobvezujoč. Upoštevalo se ga je le, če je bil skladen z dogovori. V tej luči je bila kršitev zakonov samoumevna, še posebej, če je šlo za preživetje. To logiko posebej Martin Krpan.

Vse te matrice – preživetje kot temeljna logika delovanja, kolektivizem, partikularizem, razumevanje države kot podporne instance, dogovarjanje kot način reševanja problemov, razumevanje pravne države kot neobvezujoče in sekundarne, samoumevnost kršenja pravnega reda, če gre za dogovore in preživetje – so ostale delujoče matrice tudi v današnji slovenski družbi.

Rugelj: V knjigi ugotavljate, da privatizacija v postsocialističnih družbah ni bila le ekonomski ukrep, ampak je imela vrsto ideoloških in dru-

gih dimenzij. Kakšno je vaše mnenje o dosedanji privatizaciji v Sloveniji in kaj menite o njenem nadaljevanju?

Godina: Za privatizacijo v Sloveniji velja, kar so ugotovili antropologi postsocializma za druge postsocialistične družbe: da je namreč eden od vzrokov ekonomske, socialne, politične in moralne krize v postsocialističnih družbah. Kljub razlikam v izvedbi v nobeni državi ni bila ustrezno indigenizirana, in ker je bila povsod predvsem ideološki ukrep, ni prinesla ekonomskih in socialnih rezultatov, v imenu katerih je bila vpeljana. Poleg tega pa je bila tudi ključni ukrep umeščanja postsocialističnih družb v položaj neonekolonij. Kot v vseh kolonijah je zmanjšala zmožnost postsocialističnih držav, da bi odplačevale svoje dolgove in poskrbele za javno zdravstvo, šolstvo in druge potrebe svojega prebivalstva, saj so se dobički državnih podjetij namesto v državni proračun začeli zlivati v privatne, pogosto tuje žepe. Zato sem proti privatizaciji najbolj dobičkonosnih slovenskih podjetij. A hkrati za vpeljavo učinkovitega upravljanja le-teh. Za to, kako se to dela, ni treba po nasvete v tujino. Imamo svoje indigene uspešne primere, npr. Krko.

Rugelj: Kot eno bistvenih stvari, ki so zdaj glede na slovensko preteklost narobe kodirane, navajate zaprtost odločanja, torej to, da lahko odločajo le »oni« (oblast, država, vodilni, lastniki itd.), kar je po avtomatiki videno kot ena ključnih napak današnje slovenske družbene ureditve.

Godina: Res je, glede na zgodovinsko vzpostavljeno obrazilo odločanja je predstavniška demokracija v Sloveniji obsojena na neuspeh iz več razlogov. Najprej zato, ker ji velik del ljudi odreja legitimnost. Moji opazovanci redno trdijo, da to, kar imamo, ni nobena demokracija, ker lahko odločajo le enkrat na štiri leta. Drugi problem je, da je ta sistem del pravne države, ki je videna kot neobvezujoča sfera dogovarjanja. Tretji problem je, da je ta sistem odločanja postal sredstvo za doseganje partikularizmov posameznih političnih strank in skupin, ne pa sredstvo za reševanje problemov. Če gledate prenose iz parlamenta, je to jasno: poslanci večino časa porabijo za medsebojno obračunavanje, ne pa za reševanje problemov. In četrto: zaradi diskontinuitete z vzpostavljeno zgodovinsko matrico ta sistem blokira tisti človeški potencial, ki bi ga bilo treba za izboljšanje stanja v slovenski družbi aktivirati, ne pa blokirati.

Rugelj: Domačijska logika družbene organizacije je po vašem mnenju ostala prevladujoča tako v socializmu kot tudi v postsocialistični Sloveniji, kar vidite tudi kot razlog, da zahteve po nagrajevanju in stimuliranju kakovostnega dela ostajajo le na papirju. Kako to preseči?

Godina: Tega ni mogoče preseči ne hitro ne z ukrepi, ki jih uvajamo danes. Kar bi bilo mogoče storiti, je uveljaviti avtonomijo preživetvenih enot, ki so še vedno organizirane po domačijski logiki, in prepustiti njenim članom, da dogovorno oblikujejo pravila za nagrajevanje uspešnejših, ki bi jih morali tudi sami izvajati in nadzirati. To bi spet uveljavilo red in nadzor, kajti proti lastnemu preživetvenemu kolektivu Slovenec ne gre, pravila, sprejeta in nadzorovana na ta način, pa ne morejo biti izigravana več kot do določene mere, saj vsak v preživetvenem kolektivu ve, koliko je drugi delal, kako dela, kdaj je kršil pravila, kakšne kršitve so to bile itd.

Rugelj: Podobno je po vašem mnenju v krizi z domačijsko logiko morale. Kakšna je ta po vaši oceni? Kako se proti njej boriti in kaj spremeniti, če sploh?

Godina: Domačija kot preživetvena enota je v vseh družbah, v katerih se je uveljavila – in teh družb je veliko, praviloma gre za vse kmečke družbe, sem je sodila tudi tradicionalna Japonska –, povezana z izoblikovanjem značilne domačijske preživetvene morale, v kateri je najvišja vrednota preživetje vseh članov domačije. To se dosega z združevanjem dela in proizvodov dela članov domačije in z delitvijo proizvoda po potrebah članov domačije. Ker se preživetveno nagrajuje članstvo v skupini, ne pa količina in kakovost dela, ta logika spodbuja pripadnost in dobre odnose, ne toliko dela. Kar pa ne pomeni, da ta morala ni ekonomsko učinkovita. Ta morala zaradi močne pripadnosti preživetveni skupini omogoča visoko motiviranost delovne sile, če in ko gre za izboljšanje položaja celotne preživetvene skupine. Japonci so ta tip morale odlično ekonomsko uporabili. Naknejeva celo meni, da je ta tip morale ena primerjalnih prednosti japonskega kapitalizma pred zahodnim. Zato menim, da bi se bilo boriti proti njej nesmiselno, čeprav mi domačijska morala, enako kot domačijskost sploh, ne leži. Morali bi jo učinkovito uporabiti.

Foto: Borut Krajnc

Vesna V. Godina

Rugelj: Kaj torej storiti v naši prihodnosti? Tu citirate Veljka Rusa, ki predlaga: »Namesto socializma potrebujemo egalitarni kapitalizem. Delavci naj bodo udeleženi pri dobičku, uvesti moramo torej delavske delnice. Vsem nezaposlenim pa ostane temeljni državljanski dohodek. To je vse.« A kako »delavske delnice« vpeljati v sedanji kapitalizem in podjetja, ki so v zadnjega četrta stoletja nastala iz nič z avtonomno podjetniško pobudo?

Godina: Res je, na ravni teorije alternative so. Če so te danes sploh še uresničljive tudi v praksi, pa je drugo vprašanje. Če ostaneva v okvirih kapitalistične ureditve, je tisto, kar je mogoče narediti, začeti cepiti zahodne rešitve na tradicionalne slovenske socialne matrice. Ob tem je treba tudi v konkretnih primerih upoštevati konkretne kontekste. Podjetje, ki je bilo izgrajeno v socializmu, seveda ni isto kot podjetje, ki je nastalo v postsocializmu iz nič z avtonomno podjetniško pobudo. A zdi se mi, da Slovenci ne bi imeli težav z upoštevanjem teh in drugih razlik v konkretnih situacijah. Ta logika je namreč skladna z že omenjeno logiko socialnega partikularizma.

Rugelj: Kakšne pa so po vašem mnenju makromožnosti prihodnjega položaja Slovenije in njene umestitve v širši družbeni prostor?

Godina: Te so v osnovi tri. Prvo predstavlja nadaljevanje poosamosvojitvene logike, kar pomeni, da se bo iz Slovenije še naprej iztekal dobiček, da se bo nadaljeval beg možganov, Slovenija bo še naprej ne proizvodna, ampak potrošna lokacija, ekonomsko, politično, pravno in upravno odvisna od kapitalskih centrov. Če se bodo ti trendi nadaljevali – in politična elita dela vse, da bi se nadaljevali kar se da uspešno za kapitalske centre –, to za Slovenijo pomeni prihodnost brez dobička, kapitala, možganov in dela. Ta prihodnost pa je že znana: imenuje se revščina.

Druga slovenska alternativa je izstopiti iz položaja neoneokolonije. S tem bi se ustavili procesi siromašnja Slovenije. Teoretično je tak izstop mogoč na dva načina. Prvi je izstop iz EU z osamitvijo in samooskrbo. Te rešitve večina Slovencev verjetno ne bi podprla, ker bi pomenila radikalno poslabšanje njihovega osebnega položaja, čeprav bi na dolgi rok pomenila boljšo prihodnost za njihove otroke od tiste, ki jim je namenjena v sedanji ureditvi. Druga teoretična možnost izstopa pa je tista, o kateri razpravlja svetovna levica in se imenuje reformiranje ali odprava sodobne svetovne kapitalistične ureditve. V tej rešitvi Slovenija deli položaj in usodo preostalih kolonij in držav na periferiji. V tej različici je Slovenija le nekakšna kolateralna žrtev poteka globalne zgodovine.

Rugelj: Upajmo, da se uresniči najboljša od vseh možnosti.

Analitično

Cona prehoda

O koncu postkomunizma

Boris Buden; prevod: Samo Krušič

Krtina, zbirka Krt,

2014, m. v., 208 str., 22 €, JAK

Kaj se nam je v resnici zgodilo?

Akademski dela redko jemljejo sapo in bralcu zbuja podobne občutke kot vrhunske kriminalke. Prej nasprotno.

A hrvaškemu profesorju, političnemu analitiku, prevajalcu in aktivistu Borisu Budenu (1958) je uspelo prav to.

Cona prehoda, ki je bila sicer napisana že leta 2009, se bere kot politično-družbeni triler. Kljub ideološkemu jeziku in zasnovi se vrhunska analiza prehoda Srednje in Vzhodne Evrope iz komunizma v kapitalizem – oziroma postkomunizem – brez zadreg in okolišenja loti obračuna z ideologijo kot tako. Obračuna z ideologijami nasploh.

Ko je padel berlinski zid, nismo videli tistih, ki so zid rušili; tistih, ki so za (iluzijo) svobode tvegali svoja življenja. Videli smo tiste, ki so izkoristili priložnost in že čez delno podrti zid krenili nasproti iluziji sami. Zahod je bil nad navdušenjem Vzhoda veliko bolj presenečen, kot so bili nad »novo svobodo« presenečeni tisti, ki so se *osvobodili*. V dobi poznega kapitalizma množice na Zahodu niso več verjele v demokracijo – v nasprotju z ljudmi evropskega Vzhoda. V tej asimetričnosti gre po Budenovem mnenju iskati resnični razlog vzhičenosti zahodne javnosti ob rušenju komunističnih režimov. »Ljudi na Zahodu je tako zelo navdušila 'brezprizivna fasciniranost nad zahodno demokracijo, ki so jo pripisali vzhodnoevropskim akterjem, njihova naivna, tako rekoč slepa vera vanjo,« piše avtor.

Ravno ta naivnost je omogočila vsesplošno ropanje in – dejansko – začasni konec zgodovine v obliki (zamrznjenega) triumfa liberalne demokracije, uradnega zmagovalca hladne vojne. Več let – in nekaj vojn – je trajalo, da se je del prebivalstva ovedel dejanskih posledic konca hladne vojne in zgodovinskega poraza komunizma in orgiastičnega, do obisti nereflektiranega postkomunizma, ki je svoja najtemnejša poglavja napisal ravno na območju naše bivše skupne države. Tu nam – da, še kako tudi Slovincem – avtor nastavi agresivno resnicoljubno ogledalo: »Komunistični reformatorji so v demokraciji videli priložnost za to, da se komunizem začne na novo. V demokracijo so verjeli tudi antikomunisti, a s tem pogosto niso razumeli nič demokratičnega, temveč prej svobodo svojega naroda, rase, boga oziroma svobodo svojega sovraštva do drugega naroda, rase, boga. In marsikateri med njimi v svoji veri sploh ni bil naiven. In marsikatera realnost je z vriskom pozdravila njihove sanje, tudi tedaj, ko so se te udeležile v pokolih.«

Cona prehoda je analitični presežek, ki odpira vrata politološko-sociološke realnosti in ob tem v slogu Tonyja Judta na novo napiše tudi moderno zgodovino naše družbene flore in favne. Mojstrovina!

> BOŠTJAN VIDEMŠEK, DELO

dnevi modrijanove knjige

13.–25. april 2015

MODRIJANOVA KNJIGARNA V LJUBLJANI, Trubarjeva cesta 27

MODRIJANOVA KNJIGARNA V ŠKOFJI LOKI, Cankarjev trg 17

www.modrijanovaknjigarna.si

Epifanija; Četrta od suhih krav

urejanje: Boštjan M. Zupančič

samozaložba A. Komat, 2015, m. v., 230 str., 25 €

Epifanija je četrta knjiga iz serije knjig o »suhih kravah«. Avtor prve je bil znani mislec in pravnik Boštjan M. Zupančič, pri naslednjih pa je prevzel vlogo soavtorja (kot tudi tokrat, ko piše o preboju v Bit in resetiranju človekovega računalnika) in urednika, saj je knjige organiziral kot zbornike besedil pomembnih in družbeno angažiranih intelektualcev iz našega prostora. Tokrat so avtorji ustavni sodnik Jan Zobec, ki zagovarja tezo, da so sodišča v samem jedru pravne države, saj je od njihovih sodb odvisno, ali bo v državi prevladalo pravo ali pa anarhija, pravnik Albin Igličar, ki s pomočjo Wallersteina premišljuje o ravnovesju med svobodo trga in socialno enakostjo, raziskovalec Anton Komat, ki se zavzema za demistifikacijo znanosti in vrnitev k pristnosti odnosa med človekom in njim samim, pravnik Marko Pavliha v svojem eseju predstavlja možne različice metafizičnega gesla, da bo 21. stoletje duhovno ali pa ga ne bo in antropologinja Vesna V. Godina, ki razpravlja o vprašanju, ali je za razrešitev Ojdipa oče potreben tudi v današnji družbi. Angažirano.

Svetovni etos in celostna pedagogika

urejanje: Borut Ošljaj, Marko Pavliha

Didakta, 2014, m. v., 209 str., 19,90 €

Druga knjiga slovenskega svetovnega etosa prinaša eseje zelo raznovrstnih premišljevalcev – od Mira Cerarja, Boruta Ošljaja in Marka Pavliha pa vse do Mance Košir in Janeza Juhanta. Avtorji razmišljajo v okviru krovne teze, da je koncept celostne pedagogike, ki zahteva uravnoteženo vzgojo celostnega človeka v vsej njegovi zapleteni soodvisnosti, ključen za uresničevanje moralne družbe prihodnosti. Interdisciplinarni pogled na vzgojo v 21. stoletju, ki je bil udejanjen na enodnevnem posvetu oktobra 2014 v Cankarjevem domu, se tako razteza od najnovejših izsledkov nevroznanosti o delovanju možganov pa vse do razprave o tem, ali je klasično ocenjevanje v šoli še primerno za današnji čas.

Kitajska

urejanje: Jana S. Rošker

Beletrina, 2014, m. v., 202 str., 12,90 €, JAK

V raznorodnem zborniku je najprej obdelana sodobna Kitajska v povezavi z novim tradicionalizmom, denimo preporod konfucijanstva in analiza nastanka kitajske različice kapitalizma. Za tem je na vrsti kitajska literatura in umetnost, od kitajske avantgardne umetnosti ob koncu 20. stoletja prek kitajske meglene poezije do pekinških eksperimentalnih elektronskih glasbenikov. V osrednjem delu so teme vloga intelektualcev med kitajsko tranzicijo, paradigmatična kriza kitajske pravne znanosti, sodobni migracijski procesi na Kitajskem ter pregled položaja kitajskih kmetov v zadnjega pol stoletja ter njihovih uporov v tem času. V zadnjem delu pa se avtorji posvečajo dolgoletni kitajski državljanski vojni ter maoizmu, nasilju in množičnim umorom, ki so izvirali iz nje, (nerazrešenemu) razmerju med Tajvanom in Kitajsko ter položaju gibanja LGBT v času modernizacije na Kitajskem do začetka tretjega tisočletja. Informativno in poučno.

Kapital in past zadolževanja

Zadružništvo kot alternativa

Claudia Sanchez Bajo,

Bruno Roelants

prevod: Matej Venier

Modrijan, 2015, m. v., 368 str., 37,30 €

Gospodarska kriza, ki je začela svoje znake kazati že leta 2007, do nje pa je prišlo leto pozneje, je razkrila mnoge nedoslednosti v delovanju zahodne ekonomije, ta pa je z izvedenimi finančnimi instrumenti in njihovo rastjo na koncu trčila ob omejitve realne ekonomije. Dogajanje v zadnjih sedmih letih je tako pri raznih teoretičnih pa tudi praktičnih ekonomije sprožilo razmišljanja, kako se zavarovati pred (ponovitvijo) take krize in kako zgraditi vzdržnejši ekonomski model v kaki konkretni realni ekonomski panogi. Claudia Sanchez Bajo in Bruno Roelants sta aktivno vključena v procese ustanavljanja in delovanja zadrug ter razreševanje njihovih konceptualnih zadržev. Njuno delo *Kapital in past zadolževanja* je tako dvodelna knjiga, v kateri avtorja na začetku detajlno analizirata nastanek in potek krize, v povezovalnem srednjem delu povežeta spreminjanje upravljanja podjetij skozi čas glede na njihovo lastništvo in prispevek teh sprememb k nastanku krize, v zadnjem delu pa se posvetita vsem vidikom zadružništva. V okviru desetih največjih državnih ekonomij zadružništvo namreč predstavlja približno pet odstotkov celotnega gospodarstva, avtorja pa – po teoretskem uvodu, v katerem razložita prednosti zadrug – prek mnogih konkretnih zadrug pokažeta, kako je ravno kriza ponudila novo (teoretsko in praktično) podlago za revitalizacijo take vrste poslovnega poslovanja. Knjiga o že znanih ekonomskih zadružnih modelih, ki so bili pred časom večinoma opuščeni, zdaj pa znova terjajo premislek o njihovi uporabnosti v sodobni družbi.

Ekonomija dobrega in zla

Po sledih človekovega spraševanja od Gilgameša do finančne krize

Tomáš Sedláček

prevod: Peter Kuhar, Niki Neubauer

Družina, 2014, t. v., 353 str., 29,90 €

Češke ekonomske knjige niso redke samo v slovenskem, temveč tudi v mednarodnem prostoru. Tomáš Sedláček (1977), energični češki ekonomist, ki je ob izidu knjige obiskal Slovenijo, je s svojo *Ekonomijo dobrega in zla* iz leta 2012 zlahka vstopil vanj (prvi natis knjige je bil tudi pri nas hitro razprodan), saj nam pregledno in razumljivo predstavlja razvoj razumevanja ekonomije od starih časov pa vse do današnje finančne krize. V prvem delu knjige se tako poda po sledih ekonomije v mitih, religijah, teologiji, filozofiji in znanosti, v drugem delu pa – nekako obrnjeno – v ekonomiji išče sledove mitov, religij, teologije filozofije in znanosti. Ekonomija je včasih pomenila skrb za domače gospodinjstvo, danes pa posega na vsa področja našega življenja in razmišljanja ter zavzema položaj nekakšne novodobne mešanice znanosti in religije. Od starodavnih besedil, kot je Gilgameš, pa vse do krize rasti kapitalizma nas Sedláček vodi po zaviti cesti ravnanja z materialnim v različnih civilizacijah in posledicami različnih pristopov. Na tej poti poskuša raziskati, kje so v zgodovini postavljali mejo človekovega dostojanstva nad tedanjim ekonomskim razlaganjem svobode, kako se je spreminjal pogled na delo (in ekonomsko ustvarjanje iz tega naslova), najprej kot prvobitno človekovo poslanstvo, potem kot veselje in končno kot (tudi) prekletstvo, ter kako je včasih najbolj očitne (moralne) resnice skoraj nemogoče zajeti v pogosto preveč matematično abstraktne ekonomske modele. Eruditsko.

Zgodovina knjige skozi knjige

Od prvih zapisov do e-knjige
Roderick Cave, Sara Ayad
prevod: Katarina Jerin
UMco, 2015, t. v., 288 str., 28,90 €, JAK

Pet tisoč let knjižne zgodovine v eni knjigi! V času, ko se usodi tiskane in elektronske knjige prepletata na nove načine, nas delo *Zgodovina knjige skozi knjige* popelje skozi razvoj najpomembnejšega človekovega medija za prenos vsebine. Avtorja, ugledna strokovnjaka s področja zgodovine knjige, nas v tej lepo oblikovani, bogato ilustrirani ter z mnogimi zgodovinskimi in uporabnimi informacijami opremljeni knjigi pospremita skozi čas in prostor, v katerem beležita razvoj človekovega zapisovanja takšne ali drugačne vsebine. To se razprostira od zapisov na grobnicah do prvih beležk na papirusih, od egiptovskih zvitek do prvih kodeksov v rimskih časih, od ročno zapisanih knjižnih umetnin do iznajdbe različnih premikajočih se pomagala in tiskarskega stroja ter od tiskane knjige pa vse do njene digitalne in elektronske različice ter bralnika in še naprej, vse do današnjih dni. Ta povsem sveža monografija nam v izbranem jeziku ne predstavi samo različnih tipov medijev, s pomočjo katerih so ljudje v zadnjih petih tisočletjih zapisovali besedila, temveč nam na primerih konkretnih knjig pokaže tudi to, kako so se razvijale različne knjižne vsebine in kako so sčasoma uspele zaobjeti vso širino človekovih idej, ki jih je ta uspel spraviti med platnice. *Zgodovina knjige skozi knjige* je po več kot pol stoletja spet celovito delo, ki v slovenščini (prvič z barvnimi fotografijami in ilustracijami) predstavlja vso razgibano zgodovino knjige – človekove najboljše prijateljice! Knjiga za vse ljubitelje knjig, ki spada v vsako (osebno) knjižnico! > RENATE RUGELJ

Spreminjanje naše besedilne zavesti

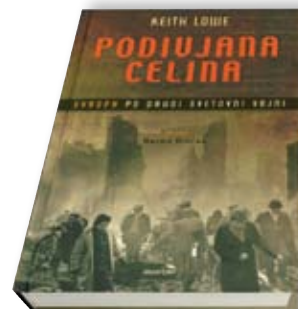
Na poti k digitalnemu redu znanja

Adriaan van der Weel
prevod: Dušanka Zabukovec
Cankarjeva založba, zbirka Bralna znamenja,
2014, m. v., 262 str., 29,95 €, JAK

Izvrstna teoretična monografija nizozemskega zgodovinarja knjige in profesorja na Univerzi v Leidnu (s spremno besedo dr. Mihe Kovarča) nas v slogu nekakšne filozofije, a tudi prakse prenašanja informacij vodi po preteklem razvoju od ustnega načina prenosa informacij prek pisnega in tiskanega ter knjižnega načina (knjižni red) pa vse do današnjega računalniškega in torej digitalnega načina, s katerim se že poraja nova definicija znanja. Pri tem avtor natančno zazna in opredeli ključne premike in posledice novih načinov shranjevanja podatkov in vsebine (razlike med ustnim in ročno zapisanim, razlike med ročno zapisanim in stiskanim, razlike med stiskanim in stiskanim za široko porabo, razlike med stiskanim za široko porabo in računalniško vnosenim, razlike med računalniško vnosenim in računalniško obdelanim ter distribuiranim), ob tem pa nam kaže razne vidike konzumiranja vsebine v knjižnem redu, prevladujočem do zdaj. V nadaljevanju potegne svojo analizo do sedanjosti ter v njej prikaže še razvoj priprave in potrošnje vsebine v sedanjem, računalniškem obdobju ter posledično spreminjanje soobstoječega reda knjige (noben nov medij namreč ni izpodrinil prejšnjega) v nov digitalni red znanja. Ta prinaša nove izzive, saj digitalna tehnologija namerno ali nenamerno močno vpliva na naše branje in pisanje ter na celotno predstavo o naši pismenosti danes, še bolj pa jutri. Obvezno branje za vse, ki se ukvarjajo z besedno vsebino. > SAMO RUGELJ

Podivjana celina

Evropa po drugi svetovni vojni
Keith Lowe; prevod: Breda Biščak
Modrijan, 2014, t. v., 470 str., 37,40 €, JAK

Ko se je brutalna in morilska druga svetovna vojna končala, na Zemljo ni prišel raj, temveč brutalno in morilsko povojno obdobje, ki ga je v Evropi zaznamovala porušena in opustošena celina. Angleški zgodovinar Keith Lowe je o tem času, ki ga je nujno imeti v mislih ob tem, ko razmišljamo o sedanji Evropi, saj je ta vzniknila iz njega, napisal natančno, hkrati pa razburljivo in z mnogimi viri obogateno študijo (v izčiščenem prevodu Brede Biščak), ki je in bo še posebej aktualna v letošnjem letu, ko bomo obeleževali sedemdeseto obletnico konca vojne. V njej sistematično obdela posledice petletnega vojnega divjanja po Evropi. Začne s samim stvarnim razdejanjem, ki je radikalno spremenilo poprej urbanizirane površine od mest in druge infrastrukture naprej, nadaljuje s smrtnim davkom, se posveti izginotju Judov in drugim primerom genocida (denimo na Hrvaškem, kjer je ustaški režim v želji, da bi povsem očistili deželo, pobil skoraj 600.000 Srbov, muslimanov in Judov), vdovam in sirotam ter razseljenosti, pri kateri je včasih trajalo tudi več let, da so se ljudje vrnili nazaj na svoje domove. Na eni strani lakota, ki je zaznamovala ogromno prebivalstva, na drugi pa moralni razkroj, ki je vključeval plenjenje in krajo, nasilje in posilstva ter črni trg v vseh oblikah, sta bili posledici svetovne vojne. Maščevanje nad okupatorji, ki se je pogosto spremenilo v solidariziranje s posamezniki kot žrtvami z druge strani, vojni ujetniki kot prisilni delavci, nova uničevalna taborišča na Poljskem, ki so jih vodili tudi Judi, maščevanje nad ženskami in otroki, etnična čiščenja v Ukrajini in na Poljskem, izgon Nemcev, državljanska vojna v Grčiji, politično nasilje v Franciji in Italiji, državni udar v Romuniji in tamkajšnja odprava demokracije ter hladna vojna kot nasledek druge svetovne vojne, ki smo ji bili priča v naslednjih desetletjih, vse to so bili popotresni sunki in kolateralna škoda vojne, ki jo v taki ali drugačni obliki čutimo še do današnjih dni. Izjemna knjiga! > SAMO RUGELJ

Drakula

Tiran ali velik vladar?

Matei Cazacu; prevod: Špela Žakelj
Kmečki glas,
zbirka Zgodovinske osebnosti,
2014, m. v., 207 str., 16 €

Romunski knez Vlad III., imenovan Tepeš, širši množici pa najbolj poznan pod vzdevkom Drakula, kar naj bi pomenilo tudi »hudičev sin«, sodi med tiste zgodovinske osebnosti, ki tudi še po več kot pol tisočletja od smrti burijo duhove. Je bil Drakula zares tako krvoločan, kot o njem govorijo miti, ki še danes živijo na romunskem podeželju in dramijo domišljijo ne le turistov, ki oblegajo slavni Drakulov grad, ampak tudi številnih raziskovalcev in ustvarjalcev, ki so ta lik upodobili v literaturi, filmu in še kje? Se morda v tej osebnosti skriva še kaj več od tega, po čemer »slovi«? Na tovrstna vprašanja, stara stoletja, je poskušal odgovoriti avtor te knjige, ki je Drakulo prikazal z vseh možnih zornih kotov: natančno je pojasnil zgodovinske, gospodarske in družbene okoliščine za časa življenja Vlada III. in njegovih prednikov, vse skupaj pa je povezal s številnimi miti, ki so se splekli okrog tega »krvoločnega kneza«. Dragoceno delo iz zbirke življenjepisov pomembnih zgodovinskih osebnosti bo nagovorilo široko množico bralcev, od dijakov in študentov do popotnikov, ki načrtujejo ogled Drakulove rodne dežele. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Hitlerjev pakt s Hollywoodom

Ben Urwand

prevod: Sandi Kodrič, Zdenko Vrdlovec

UMco, zbirka Angažirano, 2015, m. v., 338 str., 26,90 €, JAK

Hitlerjev pakt s Hollywoodom je izzivalna monografija, ki izvirno povezuje zgodovino filma in zgodovino druge svetovne vojne. V središče postavi Hitlerja in njegovo ljubezen do filma ter moč, ki so jo nemški voditelji pripisovali filmu in njegovemu vplivu na ljudstvo. Uveljavljeni mit pravi, da so bili veliki ameriški studii steber boja proti nacizmu v času Hitlerjevega prevzema oblasti, a delo nam ponudi kar nekaj dokazov, ki temu močno nasprotujejo. Ben Urwand, zgodovinar in raziskovalec na Harvardu, je v okviru svoje devetletne raziskave ugotovil, da je bil ameriški studijski sistem, ki so ga večinoma vodili Judi evropskih korenin, za uresničevanje svojih poslovnih interesov ves čas pripravljen sklepati kupčije s hudičem. Najdba tajnih dokumentov, v katerih se je vztrajno

... pripeljala na sled sodelovanja med nemško nacistično vlado in hollywoodskimi studii ...

pojavnala beseda kolaboracija (Zusammenarbeit), je Urwanda pripeljala na sled zapletene sodelovanja med nemško nacistično vlado in hollywoodskimi studii. Sodelovanje se ni odražalo le v cenzuri filmov za nemški trg, nacistom je prek predstavnikov v Ameriki namreč uspelo vplivati tudi na (ne)nastajanje filmov, ki bi nacistični režim prikazovali v slabi luči. *Hitlerjev pakt s Hollywoodom* nam ponuja strokovno utemeljen vpogled v še enega izmed aparatov nemške nacionalsocialistične stranke, katere vzpon je močno zaznamoval potek dvajsetega stoletja, hkrati pa nam ob sedemdeseti obletnici konca druge svetovne vojne ponuja sodoben družbeno angažirani pogled na delovanje (medijskih) korporacij, ki so za doseganje ekonomskih učinkov pripravljene poteptati vsakršna moralna načela. > ALEŠ CIMPRič

Ruski diptih

Iz življenja ruske emigracije v Kraljevini SHS

Mateja Ratej

Modrijan, 2014, t. v., 112 str., 14,90 €

Je zgodovinske pisane mogoče podajati skozi kriminalne zgodbe, ne da bi pri tem podlegli dramatični skušnjavi spreminjanja detajlov v prid zapleta ali razpleta? Na to vprašanje pritrjujeta zgodbi zgodovinarke Mateje Ratej iz časa po drugi svetovni vojni, ko je na našem ozemlju živelo nemalo ruskih emigrantov. O širšem

ozadju časa, o trku svetov, o tem, kako so bili Rusi vpeti v tukajšnje življenje, najprej izvemo skozi okrutni dvojni umor, ki se je zgodil v Ljutomeru. »Hišni sluga Vasilij Černjenko je v noči s 6. na 7. julij 1923 domnevno v želji spolne združitve zadavil svojo 26-letno delodajalko Julijo Ganusovo ...« Takšno je bilo izhodišče arhivskega kazenskega spisa, ki mu sledijo presenetljivi zasuki ter nova pojasnila. Druga drama pa se je odvila leta 1921 v ruskem begunskem taborišču v Strnišču, kjer je v slepo ulico nasilja zašel ljubezenski trikotnik med baronično hčerjo, zavrnjenim snubcem in zaljubljenim zdravnikom. Pripis, da gre za resnični zgodbi, ni potreben. > ŽIGA VALETIČ

Naša pot

150 let ustanovitve Južnega Sokola in sokolskega gibanja

urejanje: Tomaž Pavlin

Fakulteta za šport, 2014, m. v., 280 str., 17 €

Fakulteta za šport redno izdaja znanstvene monografije, učbenike in pedagoške priročnike s področja športa ter športne vzgoje, tokrat pa je na vrsto prišel zgodovinski oris sokolskega gibanja, ki s knjigo obeležuje svojo stopetdesetletnico. Zbornik se začne v letu 1863 oziroma v obdobju pred prvo svetovno vojno, nato pa mednarodni avtorji obravnavajo ljubljanske, tržaške, hrvaške in jugoslovanske sokole v času kraljevine Jugoslavije, med drugo vojno in po njej. Predstavljena so tudi osrednja sokolska imena, od ustanovitelja Miroslava Tyrša do dr. Ivana Oražna, dr. Viktorja Murnika in Engelberta Gangla, ki so ključno prispevali k razvoju slovenske telesne kulture in rekreacije – nenehno v duhu napredka. > ŽIGA VALETIČ

NAJ 10

v slovenskih
knjigarnah

JANUAR 2015

ZA ODRASLE

1	Drago Jančar TO NOČ SEM JO VIDEL Modrijan	17,30 €	↑
2	Rudolph Van Veen RUDOLPH KUHA Vita	29,95 €	↑
3	Yuval Noah Harari SAPIENS: KRATKA ZGODOVINA ČLOVEŠTVA Mladinska knjiga	32,96 €	↓
4	Boštjan Napotnik ORODJARNA Cankarjeva	27,96 €	○
5	Louise L. Hay ŽIVLJENJE JE TVOJE Iskanja	12,48 €	↓
6	Cheryl Strayed DIVJA Mladinska knjiga	15,99 €; 29,95 €	↑
7	Frane Milčinski - Ježek SONČNA URA Sanje	17,95 €	↑
8	Tone Pavček EH, SRCE TI MOJE LJUBLJENO Mladinska knjiga	29,95 €	○
9	Albert Bernstein ČUSTVENI VAMPIRI Chiara	24,60 €	↑
10	Gillian Flynn NI JE VEČ Mladinska knjiga	16,99 €; 34,96 €	↓

ZA OTROKE IN MLADINO

1	Svetlana Makarovič ZLATA MAČJA PREJA Mladinska knjiga	39,90 €	○
2	John Green KDO SI, ALJASKA? Mladinska knjiga	13,99 €; 29,95 €	↑
3	John Green KRIVE SO ZVEZDE Mladinska knjiga	13,99 €; 29,95 €	↓
4	Antoine de Saint-Exupery MALI PRINC Mladinska knjiga	19,95 €	↑
5	Kajetan Kovič MAČEK MURI Mladinska knjiga	12,95 €; 16,95 €	○
6	NAJLEPŠE PESMI O ŽIVALIH Mladinska knjiga	17,95 €	○
7	J. R. R. Tolkien HOBIT Mladinska knjiga	13,95 €	↑
8	Jeff Kinney PETO KOLO Grlica	16,00	↑
9	Ela Peroci MUCA COPATARICA Mladinska knjiga	12,95 €; 14,95 €; 16,95 €	○
10	Neville Astley PUJSA PEPA PLOVANJE DZS	7,90 €	↓

Zbrano s pomočjo podatkov knjigotrških mrež in neodvisnih knjigarn, ki jih je zbrala Zbornica knjižnih založnikov in knjigotržcev pri GZS.

Spletne strani: knjigosled.org, http://naj10.gzs.si Sponzor: Bukla

Pariški bohémi (1889-1895)

Rose Pfäffinger
prevod: Manca G. Renko
Narodna galerija,
2014, m. v., 211 str., 17 €

Avtobiografsko poročilo avstrijske slikarke Rose Pfäffinger se osredotoča na življenje v pariških umetniških krogih s konca 19. stoletja. Avtorica, hči avstrijskega konzula, je del mladosti preživela na Gorenjskem in tam spoznala Ivano Kobilco. To je pozneje povabila tudi v svoje pariško domovanje, kjer je v stanovanjski komuni bivala skupaj s slikarko Mario Slavono ter dansko-nemškim slikarjem in pesnikom Willyjem Gretorjem. Osrednji lik pripovedi je seveda avtorica sama, bohemsko intelektualka, ki je svoje sanje o svobodnem življenju, ljubezni in erotiki delila s prijateljicami in Gretorjem, njegova razsipnost pa je precej pomagala pri hitrem kopnenju njene dediščine. Stransko, a zelo pomembno vlogo ima v teh zapisih tudi Kobilca, ki je v tem četrrokotniku zdržala le krajši čas, a dovolj dolgo, da smo bralci dobili nov, presenetljivo drugačen, vpogled v delo in razmišljanje velike slovenske umetnice skozi oči njenih prijateljev. Z bogatim izborom slikovnega gradiva, dodanimi opombami in priloženo pisno korespondenco ti t. i. »avtoterapevtski« zapiski delujejo zelo avtentično in iskreno izpovedno. > RENATE RUGELJ

Davorin Jenko in njegova glasba za gledališče

Henrik Neubauer
samoizdaja, 2014, m. v., 103 str., 12 €

Ugledni avtor vrste monografij o slovenskem gledališču, zlasti o baletu in plesu sploh ter o njuni glasbeni spremljavi, se je v tej knjižici posvetil Davorinu Jenku (1835–1914) iz Dvorij pri Cerkljah na Gorenjskem. Pri tem skladatelju, dirigentu, zborovodji in glasbenem pedagogu, ki je med drugim uglasbil nekdanji himni Bože pravde in Naprej zastava Slave, ga je zanimalo predvsem njegovo ustvarjanje za gledališče. Natančno je raziskal delo, ki ga je Jenko v zadnji tretjini 19. stoletja opravljal v Pančevu in predvsem kot kapelnik Srpskega kraljevskega narodnega pozorišča v Beogradu. »Bil je marljiv kot mravlja,« so se srbski muzikologi, kot navaja Neubauer, pozneje poklonili več kot petdesetim uglasbitvam gledaliških del, ki jih obsega opus Davorina Jenka, tudi eden od temeljev nastajajoče srbske opere. > IZTOK ILICH

Vzporedni svetovi

Risarke in slikarke prve polovice 19. stoletja na Kranjskem

Lidija Tavčar
Modrijan, 2014, t. v., 454 str., 37,90 €

Prvo poglavje te pomembne domače znanstveno-umetniške monografije se začinja precej provokativno: »Nič novega ne povemo, če rečemo, da so ženske v zgodovini tako zahodne kot drugih civilizacij skrite kot akterke, odsotne kot likovne ustvarjalke, nevidne kot avtorice na različnih področjih umetnosti in znanosti ...« Četudi od začetka nemo prikimavamo in se čudimo razlogom za tako stanje, nas nadaljnje prebiranje o življenju in delu tridesetih risark iz prve polovice 19. stoletja prepriča, da so bile mnoge po krivici prezrte, zamolčane in bi bile lahko tudi pozabljene, če jih ne bi dr. Lidija Tavčar (ob pomoči sodelavcev) tako vestno in natančno portretirala v pričujoči knjigi. Biografije slovenskih ustvarjalok (mnoge je bilo treba povsem rekonstruirati) in njihova zbrana dela so v knjigi urejeni po stopnji likovne izobrazbe, ki so je bile avtorice deležne, od tistih, ki so se učile doma pri očetih, prek ljubiteljskih do profesionalnih oziroma poklicnih slikark. Veseli in ponosni smo lahko, da imamo vsaj del domače ženske likovne ustvarjalnosti nekega obdobja zabeležen za zmeraj. > RENATE RUGELJ

Zvoneča metafizika

Skladateljski opus akademika Lojzeta Lebiča

Gregor Pompe
Znanstvena založba Filozofske fakultete,
2015, m. v., 352 str., 24,90 €

Gregor Pompe je eden najbolj rednih, strastnih in doslednih premišljevalcev (klasične) glasbe pri nas,

kritik, predstojnik Oddelka za muzikologijo, esejist ter avtor knjižnih del. Lani je končal pisanje pomembne monografije *Novi tokovi v glasbi 20. stoletja*, tokrat pa zbirka Razprave pod okriljem Filozofske fakultete v Ljubljani ponuja izčrpno analizo opusa Lojzeta Lebiča, enega največjih slovenskih skladateljev. Osrednji del je posvečen pregledu opusa, avtorskega zorenju in spreminjanju – od zgodnjih del in let iskanja pa do visokega modernizma v sedemdesetih letih 20. stoletja ali pomiritve modernizma in tradicije v kasnejšem ustvarjanju. Nekoliko več o družbeni klimi in okolju, v katerem se je Lebič oblikoval, izvemo v uvodnih poglavjih, ki govorita o skladateljevi življenjski poti in njegovi poetiki, ter v sklepnem poglavju, v katerem Pompe razvije tezo o Lebičevi »metafizični dialektiki«, ki je skladna tudi z naslovom knjige. > ŽIGA VALETIČ

Vsak od nas je z nečim zasvojen in vsak od nas je po svoje (vsaj včasih) nor.
prof. dr. Vito Flaker

CELJSKA MOHORJEVA DRUŽBA
Prva slovenska založba
www.mohorjeva.org

Celje
Prešernova 23
T 03/490-14-20

Ljubljana
Nazorjeva 1
T 01/244-36-50

Pogovori z Merkujem

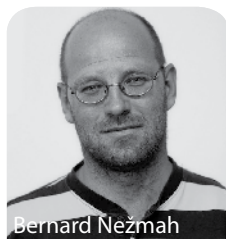
Jezikoslovni ogledi

Bernard Nežmah, fotografije: Borut Krajnc
Mladika Trst, 2014, m. v., 212 str., 12 €

Pavle Merku (1927–2014) je bil slovenski skladatelj, slovenist in etimolog, ki je neutrudno iskal točko, do koder je na zahod prodrla slovenščina, hkrati pa je bistro razbiral slovenske priimke in slovensko zgodovino v Tržaški pokrajini in drugod. Tako je, recimo, ugotovil, da je konec 14. stoletja v Trstu živela natančno tretjina Italijanov, tretjina

Furlanov in tretjina Slovencev, pri čemer je trdil, da je takratne tržaške Slovence tako dobro naštudiral, da bi jih prepoznal na ulici, če bi jih srečal. Za Bernarda Nežmaha, kolumnista, ekosofa, vedno presenetljivega knjižnega recenzenta ter preučevalca jezika in avtorja te spominjske knjige, je bil Merku tako fascinanten lik, da je svoje izvrstne intervjuje in zapise o njem kmalu po njegovi smrti zbral v pričujočo knjigo, s čimer jih je iztrgal pozabi, hkrati pa prihodnjim slovenistom še drugače ponudil zgled, ki mu je vredno slediti. > SAMO RUGELJ

Bernard Nežmah

Kulturni genom

Andrej Pleterski

ZRC SAZU,
zbirka Studia mythologica Slavica,
2014, t. v., 410 str., 34 €

Kulturni genom, nov pojem, ki ga tukaj obravnava arheolog in zgodovinar Andrej Pleterski, je, v nasprotju z biološkim genomom, ki določa našo biološko pojavnost, skupek spoznanj o delovanju sveta in iz njih izpeljanih pravil, ki urejajo življenje. Pomemben vir informacij o kulturnem genomu je jezik, ki, tako kot tudi slovensko folklorno izročilo, hrani v sebi sledi stare zgodovine. Njegov materialni vidik pa avtor vidi v mitični pokrajini, ki je z med seboj povezanimi sestavinami, prostorski ideogrami, npr. grobovi, naselji, potmi, cerkvami itn., ali na ravni pokrajine v celoti lahko predmet arheoloških raziskovanj. Kot svojevrstni zapisi mitičnih predstav in s tem mitičnih zgodb morajo biti ti ideogrami v svoji izvedbi urejeni. Temu ustrezajo različni geometrijski liki, pri katerih so pomembni oblika, notranji koti, razmerja stranic in astronomska usmeritev. Take strukture, ob evropskih primerih, avtor odkriva tudi pri nas, med drugim v okolici Bleda in Kamnika ter v Savinjski dolini. > IZTOK ILICH

Politika; Večni koledar

Borut Krajnc

koledar/fotoknjiga, 14 €

Fotograf Borut Krajnc, ki že dolgo sodeluje z revijo *Bukla* pri ustvarjanju njenih naslovnih, je po *Prazninah*, avtorskem projektu izpred nekaj let, pred koncem prejšnjega leta postregel še z novim art projektom, večnim koledarjem *Politika*. V provokativnem, vendar v svoji biti umetniškem fotografskem projektu, je leta 2012 spremljal sedanjega predsednika Boruta Pahorja in ga z objektivom ujel v različnih poklicih, ki jih je Pahor opravljal v okviru svoje uspešne predsedniške kampanje. Koledar *Politika* kot zrcalo medsebojne soodvisnosti politike, umetnosti in medijev. > SAMO RUGELJ

Jezikovna kultura v teoriji in (šolski) praksi

Melita Zemljak Jontes

Litera, 2014, m. v., 247 str., 19,80 €

Avtorica nam v svoji obširni in podatkovno izjemno bogati monografiji predstavi pogled na jezikovno kulturo glede na njene (ne)formalne nosilce, posveti pa se tudi stanju jezikovnokulturnega zavedanja mladih pri rabi knjižnega jezika in narečij. Predvsem skozi vidik zakonov in resolucij, ki v Sloveniji uravnavajo to področje, opiše vlogo izobraževalnih ustanov in društev pri skrbi za dvig jezikovne kulture. Delo pa se posveti tudi stanju narečij pri nas, njihovemu pomenu, uporabi v šolah in pa odnosu mladih do različnih vrst govora, ki jih uporabljajo oni sami in ljudje, ki jih obkrožajo. > NEŽA POZNIČ

Ekran

Revija za film in televizijo

Več vsebin na www.ekran.si

Bolezen je zdravilo

Peter Wilberg; prevod: Dean Rajčič
Sanje, 2014, m. v., 335 str., 21 €, JAK

Avtor, sicer filozof in psiholog, ki živi in dela zunaj akademskega okvirja, se je v tej odmevni knjigi boleznimi lotil z neke druge, širše perspektive. Skozi knjigo se sprašuje – ob analiziranju nemoči klasične medicine pri mnogih primerih zdravljenja raznih bolezni –, ali na konkretno bolezensko stanje nemara ni treba pogledati celoviteje. Sedanja medicina si je po Wilbergovem mnenju bolezen prisvojila, tako rekoč monopolizirala kot izključno svojo domeno. Na bolezen – njen pogled avtor imenuje biomedicinski pogled – gleda preozko, preveč mehansko in neodvisno od celotnega življenja bolnika. Bolezen je namreč po Wilbergovem mnenju (avtor izhaja iz enovitosti telesa in duha, za to pa navaja mnogo primerov) mnogokrat samo naravni ali celo zdrav odziv telesa na nezdrav način življenja, nezdrave odnose z drugimi ter na mučne in neprijetne življenjske izkušnje oziroma na dejansko bolan svet. Provokativno. > RENATE RUGELJ

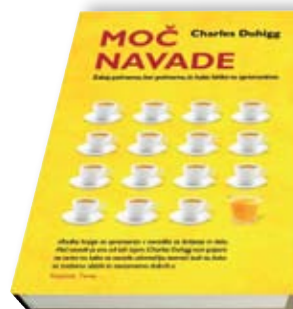

Moč navade

Charles Duhigg
prevod: Sandi Kodrič
UMco, zbirka Angažirano,
2015, m. v., 400 str., 26,90 €, JAK

Charles Duhigg

Duhigg je diplomant Harvard-ske poslovne šole ter Univerze Yale in raziskovalni novinar New York Timesa, pa tudi član ekipe, ki je leta 2013 prejela Pulitzerjevo nagrado za serijo člankov o poslovnih praksah podjetja Apple. Leto poprej je izšla njegova knjiga *Moč navade*, ki se je hitro povzpela med knjižne uspešnice,

kjer še vedno vztraja, ob tem pa postala ena od najbolj vplivnih knjig zadnjih let. V njej si je Duhigg zadal raziskati vzroke, način formiranja in neverjetno moč človekovih navad. Prek pisane palete primerov, ki se vijejo od osupljivih znanstvenih odkritij, s katerimi avtor pokaže, zakaj navade obstajajo in kako jih lahko spremenimo, do konkretnih primerov posameznikov, ki so navade znali izkoristiti za svoj namen (od večkratnega olimpijskega zmagovalca, plavalca Michaela Phelpsja prek izvršnega direktorja korporacije Starbucks Howarda Schultza do borca za človekove pravice Martina Luthra Kinga ml.), nam avtor navade prikaže z razorožujočo inteligenco in sposobnostjo, da množico podatkov pretvori v prepričljivo pripoved in nas seznanja z novim razumevanjem te specifične lastnosti človeške narave in njeno zmožnostjo spreminjanja. V knjigi tako spoznamo, zakaj se nekateri ljudje, podjetja ali celo družbe neuspešno poskušajo spremeniti, drugim pa se uspe prenoviti tako rekoč prek noči. Ob tem pa nam avtor prek uporabe trifaznega koncepta delovanja navade iztočnica-rutina-nagrada ponudi tudi lastno metodo za vpeljevanje navade, ki jo hočemo pridobiti. Knjiga, ki vam prek spremembe navad dejansko lahko spremeni tudi življenje. > RENATE RUGELJ

Past užitka

Douglas J. Lisle, Alan Goldhamer
prevod: Irena Furlan
Planet, 2014, m. v., 270 str., 27,30 €

Še pred šestdesetimi leti je imela večina Američanov en sam avto, le redki televizijo, njihova prehrana pa je bila za današnji čas kar spodobna. Potem pa je, nekako vzporedno z rastjo hitre prehrane, po katero si se lahko odpeljal z (drugim) avtom in se, ne da bi ti bilo treba stopiti iz avta, v nekaj minutah oskrbel z visokokaloričnim obrokom predelane hrane, vse to radikalno spremenilo. Avtorja knjige – prvi je psiholog, drugi pa kiropraktik, ki poleg vodenja programa zdravja in izobraževanja organizira in nadzoruje postenje tisočih bolnikov – z uporabo tridelnega modela, ki je nekaj omogočal preživetja in je sestavljen iz iskanja užitka, izogibanja bolečini in varčevanja z energijo, nazorno pokažeta, da je vdajanje predelani in nezdravi hrani po intenzivnosti občutkov ob njenem uživanju podobno užitku ob uporabi rekreacijskih drog. Ta začarani krog »pasti užitka« se po njenem mnenju lahko prekine samo z resno spremembo prehranjevalnih navad. Ta sprememba in preusmeritev v uživanje polnovrednih živil naravnega izvora se po njenem mnenju lahko uresniči s petimi strategijami: a) nobene slabe hrane v hiši, b) tedenski družinski meni, c) kuhanje večjih količin (zdrave hrane), č) priprava zdravih obrokov za sproti (recimo za v avto) in d) pomoč, denimo najem kuharja, ki vam pripravi tedensko količino zdravih obrokov. Uporabno. > SAMO RUGELJ

ne, po katero si se lahko odpeljal z (drugim) avtom in se, ne da bi ti bilo treba stopiti iz avta, v nekaj minutah oskrbel z visokokaloričnim obrokom predelane hrane, vse to radikalno spremenilo. Avtorja knjige – prvi je psiholog, drugi pa kiropraktik, ki poleg vodenja programa zdravja in izobraževanja organizira in nadzoruje postenje tisočih bolnikov – z uporabo tridelnega modela, ki je nekaj omogočal preživetja in je sestavljen iz iskanja užitka, izogibanja bolečini in varčevanja z energijo, nazorno pokažeta, da je vdajanje predelani in nezdravi hrani po intenzivnosti občutkov ob njenem uživanju podobno užitku ob uporabi rekreacijskih drog. Ta začarani krog »pasti užitka« se po njenem mnenju lahko prekine samo z resno spremembo prehranjevalnih navad. Ta sprememba in preusmeritev v uživanje polnovrednih živil naravnega izvora se po njenem mnenju lahko uresniči s petimi strategijami: a) nobene slabe hrane v hiši, b) tedenski družinski meni, c) kuhanje večjih količin (zdrave hrane), č) priprava zdravih obrokov za sproti (recimo za v avto) in d) pomoč, denimo najem kuharja, ki vam pripravi tedensko količino zdravih obrokov. Uporabno. > SAMO RUGELJ

Kratek vodnik za dolgo življenje

David B. Agus
prevod: Slavica Jesenovec Petrovič,
Borut Jesenovec Petrovič
Učila International, zbirka Žepna knjiga,
2014, m. v., 205 str., 10,90 €

Prvič lahko v slovenščini beremo delo priljubljenega ameriškega zdravnika in profesorja na Univerzi Južna Kalifornija, ki je s svojo prvo knjigo *Konec bolezni (The End of Illness)* več tednov kraljeval na lestvici New York Timesa. Svoje dolgoletno znanstvenoraziskovalno delo je strnil v uporaben in razumljiv seznam priporočil, ki preventivno pomagajo pri ohranjanju zdravja in optimizirajo dobro počutje. Za začetek vsakemu predlaga spremljanje osnovnih podatkov o delovanju svojega telesa, priporoča ustaljen urnik dela, spanja, osebne higijene, prehranjevanja, počitka in sprostitve, svetuje pri nabavljanju zdrave hrane, vrtnin, mesa, ne pozabi niti na razmišljanje, raztegotanje in dvig srčnega utripa, pa na pravilno držo, smeh in pozitiven odnos do življenja. Odločno odsvetuje uporabo škodljivih sestavin, umetnih prehranskih dodatkov, udeležbo pri tveganih športnih aktivnostih, pretirano sončenje, nošenje čeljev z visoko peto in kajenje. Vse skupaj zveni znano, vendar je take stvari dobro slišati večkrat. > RENATE RUGELJ

Samo Rugelj: DELAJ, TECI, ŽIVI

Tretja, s predgovorom Marka Robleka začinjena izdaja

»V resnici je treniranje za nastop na 42-kilometrski dirki pustolovščina in Rugelj jo predstavi takšno, kakršna je, v vsej svoji preprosti surovosti.«
– Blaž Mazi, revija Tekoč.si

260 str. • cena 16,90 €

Naročila: na spletni knjigarni www.bukla.si
- po e-pošti urednistvo@umco.si - po telefonu 01/520 18 39
UMco NA VOLJO TUDI V BOLJE ZALOŽENIH KNJIGARNAH.

Nietzsche skozi nihilizem

Janko M. Lozar

Znanstvena založba Filozofske fakultete, zbirka Razprave FF, 2015, m. v., 136 str., 14,90 €

Janko M. Lozar si kot temeljno izhodišče razprave zastavi dilemo, ali je Nietzsche nihilist *par excellence* ali je nihilizem vendarle uspel premagati. Knjiga je razdeljena na tri dele. V prvi avtor polemizira z ameriškim filozofom M. A. Gillespiejem, čigar izpeljave – predvsem umestitev izvora nihilizma v prelom iz srednjega v novi vek in enačenje Nietzschejevega Dioniza s Krizanim – se mu zdijo nezadostne. Drugi del je namenjen Heideggerjevi misli, ki je Nietzscheja resda označil za dovršenega nihilista, a je obenem v njegovi filozofiji slutil neki prelom metafizike. Tretji del pa je namenjen Urbančičevi interpretaciji, ki nadaljuje to slutnjo in postavlja v ospredje Nietzschejeva koncepta vedrine oz. vesele znanosti ter večnega vračanja enakega. > MAŠA OGRIZEK

Knjiga mrtvih filozofov

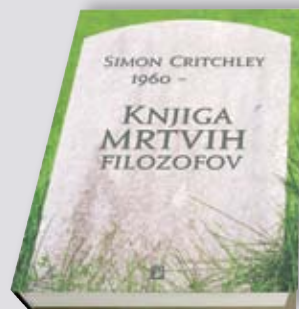
Simon Critchley

prevod: Janez Penca

Penca in drugi, 2014, m. v., 348 str., 24,90 €

Kako umreti? Koliko razmišljati o smrti? Kako jo spraviti v svoj bivanjski, čustveni in intelektualni okvir? Najbrž lahko najboljše odgovore na ta vprašanja, s katerimi se slej ko prej začne spoprijemati prav vsak, dajo ravno filozofi, ti pronicljivi premišljevalci o večnih resnicah. Critchley (1960), ameriški profesor filozofije, si je zadal vse skupaj raziskati malce podrobneje, zato se je zakopal v dostopne podatke, kako so o smrti razmišljali filozofi od predsokratikov pa vse do dolgega dvajsetega stoletja in kako so, če jih smrt ni doletela nenažno ali v kaki nesreči, svojo filozofijo na to temo uresničili v praksi in z lastnim zgledom. *Knjiga mrtvih filozofov* iz leta 2008 je tako poučna, tu pa tam humorna, največkrat pa tudi vitalistična zbir-

ka anekdot, zapisov in nasvetov o soočenju s smrtjo, v kateri bo (skoraj) vsak našel rešitev za (po)nastavitev svojega odnosa do brezmejnega konca, ki nas čaka tam nekje za nekaj vogali. Spodaj podpisane pa so se morda najboljše prilegle Sartrove besede, ki jih je ta eksistencialist izrekel nekaj let pred svojo smrtjo, gredo pa takole: »Smrt. O njej ne premišlujem. V mojem življenju zanjo ni prostora, vedno bo zunaj. Nekega dne se bo moje življenje sklenilo, a ne želim, da bi bilo zaradi tega obremenjeno. Nočem, da bi smrt kdaj stopila v moje življenje, nočem je definirati, vedno želim biti klic k življenju.« > SAMO RUGELJ

Ljubezen skozi zgodovino

Katarina Majerhold

Cankarjeva založba, zbirka Čas misli,

2015, t. v., 280 str., 29,95 €, JAK

Ljubezen skozi zgodovino še zdaleč ni nekaj enovitega in nespremenljivega, temveč je njeno pojmovanje nekaj dinamičnega, pogojenega z družbo in časom, ugotavlja Katarina Majerhold, sicer raziskovalka in predavateljica na Pedagoškem inštitutu (ki jo knjižno že poznamo po zbirki esejev *Živeti* iz leta 2012) v svoji filozofsko zastavljeni monografiji, v kateri preigra pogled na ljubezen skozi literaturo in zgodovino. Vodi nas vse od antičnih tekstov, denimo sedaj spet aktualne *Iliade*, ki je slavila ljubezen Ahila in Patrokla, in tedanjih zgodovinsko realnih situacij, ko je tebanški poveljnik Pamenos homoseksualni način združevanja priporočal kot temeljno vodilo vojaške organizacije, prek razsve-

tljenstva, v katerem si je Rousseau prizadeval za vrednote iskrene romantične ljubezni med dvema sorodnima dušama brez pogodbenih in stansovskih primesi, pa vse do sodobnega znanstvenega in biološkega pojmovanja ljubezni, v okviru katere naj bi se, po Darwinu, ljubezen razvila z istim namenom, kot na evolucijo prek seksualne izbire vplivajo lepota, fizična moč in inteligenca. Delo, ki pred nami sistematično razprostira različna pojmovanja ljubezni in bralcu (tudi v njegovih medosebnih odnosih) razkrije, od kje prihaja tisto, po čemer se ravna v svojem vsakodnevem življenju. > SAMO RUGELJ

Sveže e-branje za dolge zimske večere

Že na voljo na Biblosu za nakup in izposajo!

Jo Nesbo:

Brezskrbno (suspens po švedsko)

Douglas Adams:

Štoparski vodnik po galaksiji (ZF kult)

Miljenko Jergović:

Oče (drobec biografije)

biblos

Z dotikom do knjig

Prva slovenska eKnjižnica in eKnjižgarna

z nami sodeluje že več kot 40 založb, med njimi:

Fabula je že tradicionalna znanilka pomladi in na svoj račun bodo ponovno prišli ljubitelji vrhunskih avtorjev in dobrih knjig – Fabuline žepnice po dostopni ceni vas bodo v knjigarnah, pa tudi kot e-knjige, pozdravljale že od sredine februarja. Z zanimivimi in uglednimi tujimi ter slovenski avtorji se bomo družili v Klubu Cankarjevega doma, bogat spremljevalni program pa bo potekal na različnih lokacijah po Ljubljani in zunaj nje. Uvod v festival bodo že tradicionalni februarjski prozni mnogoboji v petih slovenskih mestih z Boštjanom Gorencem – Pižamo na čelu, od zadnjega februarjskega dne pa bodo zgodbe v vseh oblikah obarvale deset zgodnje pomladnih dni od jutra do poznega večera. Vabljeni!

Festival literature sveta – Fabula 2015

ŽEPNA BELETRINA

Stefan Hertmans:
Vojna in terpentin
prevod: Staša Pavlovič, roman, cena 9,90 €

Tik pred smrtjo je Urban Martien svojemu vnuku, Stefanu Hertmansu, podaril stara zvezka, ki se ju je ta v strahu pred nepričakovanimi skrivnostmi dolga leta bal odpreti. Življenje njegovega deda je bilo zaznamovano s siromašnim otroštvom, srhljivo izkušnjo prve svetovne vojne, z mnogo prezgodaj preminulo ljubeznijo in gorečo predanostjo slikarstvu. Hertmans je ustvaril ganljivo, s simboli prepedeno pripoved o tragični flamski zgodovini, skritih strasteh, in o ranjeni duši preprostega človeka, ujetega med vojno in terpentin.

Georgi Gospodinov:
Fizika žalosti
prevod: Borut Omerzel, roman, cena 9,90 €

Fizika žalosti je izvirno grajen roman, ki ga sestavljajo drobne zgodbe, antični miti in raznovrstne stranske pripovedi ter stalna menjava pripovednih perspektiv in dogajalnih časov. Skozi oči dečka, ki ima nenavadno sposobnost vživljanja v druge ljudi in bitja, avtor v romanu prek na videz nepomembnih drobcov in življenjskih usod izrisuje zgodovino sveta. Ganljiva in hkrati izjemno zabavna pripoved nas skozi labirint vodi k sočutju do žalostnega in nerazumljenega Minotavra v njegovem središču.

Clément Bénéch:
Slovensko poletje
prevod: Jana Pavlič, roman, cena: 9,90 €

Zgodba kratkega romana *Slovensko poletje* se z vrtoglavo hitrostjo v nekaj dneh odvije na Bledu in v Ljubljani, kjer mlad francoski par preživlja poletne počitnice in hkrati išče smisel svojega sobivanja. Študenta prestolnico in Bled ter njune znamenitosti slovenskemu bralcu predstavita skozi radovedni pogled tujca, ki gleda iste stvari kot mi, a jih seveda vidi malce drugače.

Milan Dekleva, Žiga X. Gombač, Mojca Kumerdej, Desa Muck, Barbara Simoniti:
Moč lažnega
spremna beseda: Milena Mileva Blažič, kratke zgodbe, cena: 9,90 €

V sklopu letošnjega fokusa *Moč lažnega* bo prvič v zgodovini festivala izšla knjiga za mlade bralce, zgodbe zanjo pa so prispevali uveljavljeni (mladinski) avtorji in avtorice. Vseh pet kratkih zgodb se vrti okrog skupnega imenovalca – laži. Junaki so v vlogi lažnivcev in nalaganih – dekle, ki se reže, najstnik, ki ga razganja od hormonov, fant, ki izve, da sta mu starša

vse življenje lagala, tri sestre, ki razkrijejo globalno laž, in maček, ki se zateka k manjšim lažem in prevaram, da doseže svoje, kot je pač v mačji naravi.

V Klubu CD v Ljubljani bodo vsi slovenski avtorji nastopili na zaključni večer festivala v režiji Boštjana Gorenc-Pižame, v nedeljo, 8. 3. ob 20. uri.

DODATNA KNJIŽNA IZDAJA

Janice Galloway:
Clara
prevod: Jure Potokar, roman, Beletrina 2014, trda vezava, cena: 29 €

Roman *Clara* posoja glas ženi slavnega skladatelja Roberta Schumanna, intrigantni osebi, ki se je izgubila med vrsticami zgodovine. Čeprav je bila Clara Schumann v 19. stoletju ena najbolj priznanih pianistk, danes ni več poznana po svoji glasbi, ampak zgolj po svojem zakonu s skladateljem. Roman Clara prikazuje skupnost zakoncev Schumann, izmenično zaznamovano z obdobjema glasbe in tišine, Clarino pot iskanja lastnega izraza in Robertov spust v stanje norosti.

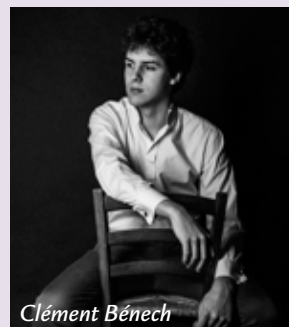
TUJI GOSTI FESTIVALA

JANICE GALLOWAY (1955, Škotska) je pisateljica za katero pravijo, da je že zasedla svoje mesto na seznamu škotskih klasikov in je ena izmed bolj opaznih predstavnic sodobne škotske literature. Do zdaj je izdala več romanov in zbirk kratkih zgodb, za svoja dela pa je prejela mnogo nagrad in priznanj, njena knjiga *Dihati moraš, to je vsa skrivnost* pa se je uvrstila tudi na seznam 10 najboljših škotskih knjig zadnjih 50 let. Omenjeni roman je pri nas izšel leta 2000, v okviru letošnje Fabule pa bo dostopen tudi kot e-knjiga. Njena dela zaznamujejo ritmičnost jezika, temačen humor in pikrost, s katerimi se loteva urbanih zgodb in težav vsakdana sodobnega človeka.

V Klubu CD v Ljubljani bo v pogovoru s Draženom Dragojevičem nastopila na otvoritveni večer festivala, v soboto, 28. 2. ob 20. uri.

V Klubu CD v Ljubljani bo v pogovoru z Agato Tomažič nastopil v ponedeljek, 2. 3. ob 20. uri.

CLÉMENT BÉNECH (1991, Francija) je mlajši francoski avtor. Na znameniti Sorboni je študiral sodobno literaturo in med študijem preživel šest mesecev v Berlinu. Pravi, da ga je k pisanju spodbudilo branje romanov nedavnega Nobelovega nagrajena Patricke Modiana. Je tudi avtor bloga clementbenech.tumblr.com in mu lahko sledimo na twitterju. Leta 2013 je izšla njegova prva knjiga, kratek roman *Slovensko poletje*.

V Klubu CD v Ljubljani bo v pogovoru z Agato Tomažič nastopil v ponedeljek, 2. 3. ob 20. uri.

STEFAN HERTMANS (1951) je eden izmed najvidnejših in najbolj profiliranih flamskih avtorjev, doma in v tujini nagrajevani pesnik, pisatelj in esejist z zaviljivim opusom ter predavatelj na najuglednejših evropskih univerzah. Stalni gost mednarodnih podijev domače in tuje bralce navdušuje s svojimi eruditskimi, poetičnimi besedili, v katerih se pogosto dotika tem spominjanja, otroštva ter odnosa med domišljijo in resničnostjo. Kljub že več kot tri desetletja trajajoči uspešni pisateljski karieri pa je avtor največji preboj zagotovo storil s svojim zadnjim romanom *Vojna in terpentini*, ki je izšel ob stoti obletnici začetka prve svetovne vojne in takoj vzbudil zanimanje vseh pomembnejših svetovnih založb.

V Klubu CD v Ljubljani bo v pogovoru s prevajalko *Staša Pavlovič* nastopil v sredo, 4. 3. ob 20. uri.

Stefan Hertmans

GEORGI GOSPODINOV (1968) je pesnik, pisatelj in dramatik ter eden najbolj prevajanih bolgarskih avtorjev po letu 1989. Za svoja dela je prejel številne pomembne nacionalne in mednarodne nagrade. Ima doktorat znanosti, je glavni urednik tednika za kulturo in književnost *Literaturen* vestnik, na Novi bolgarski univerzi predava sodobno bolgarsko književnost. Živi in dela v Sofiji. Avtor je za svoja dela prejel številne pomembne nacionalne in mednarodne nagrade, že njegov romaneskni prvenec *Naravni roman* (1999) je bil preveden v kar 22 jezikov (v slovenščini je izšel leta 2005 pri Študentski založbi). Roman *Fizika žalosti* je nagrajevan tako doma kot v tujini.

V Klubu CD v Ljubljani bo v pogovoru s prevajalcem *Borutom Omerzelom* nastopil v petek, 6. 3. ob 20. uri.

Georgi Gospodinov

IZPOSTAVLJAMO V PROGRAMU FESTIVALA:

10. februar – 3. marec, Celje, Ljubljana, Solkan, Kranj, Novo Mesto: PROZNI MNOGOBOJI

Si zgodbar? Pridi, povej, poberi nagrado. Pet predizborov, eno finale.

Nedelja, 1. marec, Breg 22, pred in v galeriji DLUL, med 11.00 in 14.00: Pripeljite malčke! (in igračke, ki so se jih naveličali)

»Podari si zgodbo« na stojnici, kjer lahko vsak otrok prinese/odnese igračko, ob tem pa prisluhne spontani zgodbi ... hkrati bo v galeriji potekala pop-up fotografska razstava priznane fotografinke *Petre Nuzdorfer*. Fotografijo lahko naslednjo nedeljo odnese domov ...

Torek, 3. marec, SNG Drama, ob 18.00: KDO ZDAJ TU LAŽE?

Slovenska fenomenološka »sveta trojica« *Alenka Zupančič, Slavoj Žižek* in *Mladen Dolar* v pogovoru o prevarah, vpljudnostnih lažeh, iluzijah ... in svojem pogledu na sodobni svet.

Četrtek, 5. marec, Klub CD, ob 18.00: BELE LAŽI, ČRNE RESNICE

Predavanje svetovno znanega avstrijskega filozofa in psihoanalitika *Roberta Pfallerja*. Od laži v intimnem odnosu do tiste v javnem življenju.

Sobota, 7. marec, Kosovelova dvorana CD in Slovenska Kinoteka: Moč lažnega na filmu

Filmski projekciji dokumentarca *Zvonovi iz globine* *Wernerja Herzoga* in klasika *Abasa Kiarostamija Veliki plan* bo uvedel *Gregor Moder* v pogovoru z *Jelo Krečič*.

PROZNI MNOGOBOJI 2015

LITERATURE SVETA
FABULA
28. 2 - 8. 3. 2015
www.festival-fabula.org

Prvi znanilec 12. Festivala **Literature sveta- Fabula 2015**, ki se bo letos odvijal med 28. februarjem in 8. marcem v Ljubljani, bodo že tradicionalni Prozni mnogoboji. Serija dogodkov, na katerih lahko vsakdo predstavi svojo kratko zgodbo in se poteguje za nastop v velikem finalu ter denarno nagrado, se bo letos odvijala v petih slovenskih mestih.

5 PREDIZBOROV:

- 10. februar ob 19.00 – Celje – **knjigarna Antika**
- 11. februar ob 19.00 – Ljubljana – **Pritličje**
- 12. februar ob 19.00 – Solkan – **Mostovna**
- 18. februar ob 19.00 – Kranj – **Layerjeva hiša**
- 19. februar ob 19.00 – Novo mesto – **kavarna knjigarne Goga**

FINALE

S petimi finalisti predizborov:

3. MAREC - LJUBLJANA - Pritličje (Mestni trg 2)

Vse večere bo povezoval
BOŠTJAN GORENC - PIŽAMA

Preden zgorim

Gaute Heivoll

prevod: Darko Čuden

Zala, 2015, m. v., 263 str., 11,90 €

Ko sem prebrala to močno zgodbo, me je zamikalo, da bi jo prebrala ponovno. Knjige, ki nas izzivajo z najbolj elementarnimi vprašanji, denimo: »Zakaj se je to zgodilo ali zakaj je glavni protagonist ravnal tako, kot je?«, in kadar so napisane z »dobro pisavo«, so brez dvoma vredne tega. Ko preberemo zadnji stavek v knjigi, se v nas začne pisati naše nadaljevanje. Nič nenavadnega, da je roman preveden že v 22 jezikov. Pisatelj nam odpre pogled v manjše norveško mesto, kjer prebivalci poznajo drug drugega in živijo običajna življenja, če kaj takega kot »običajno življenje« sploh obstaja. Kot se izkaže tudi v tej zgodbi, očitno ne. Ne bom izdala osnovnega zapleta zgodbe, da bralec ne bo prikrajšan za bralski užitek, naj povem le to, da se bo zagotovo dotaknil lastnega samoizpraševanja, da bo pobiral v predpasnik svoje delce, da ga bo zgodba spremenila, no, le če bo odprt zanjo, kajti ona zanj je. > SABINA BURKELJCA

Živi svoje sanje

Lori Nelson Spielman

prevod: Neža Kralj

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2014, m. v., 336 str., 10,90 €

Po smrti premožne lastnice kozmetičnega podjetja je najmlajša hči Brett Bohlinger prepričana, da bo podedovala družinski imperij, toda med branjem oporoke se izkaže, da je imela njena mati zanjo drugačne načrte. Zahtevala je, da najprej izpolni vse svoje »življenjske načrte« s seznama, ki ga je napisala pri štirinajstih letih, in potem lahko podeduje del njenega premoženja. Brett se je kar zavrtelo v glavi. Kako za vruga naj pri štiriinidesetih letih izpolni svoje otroške sanje? Na zmečkanem porumenelem seznamu jo je čakalo deset neizpolnjenih želja, Brett pa je dobila eno leto časa, da jih uresniči, in za vsako izpolnjeno željo bo pri mladem odvetniku dobila eno mamino pismo. In tako se začne. Imej otroka ali dva. Imej psa. Ostani za vedno prijateljica s Carrie Newsome! Pomagaj revnim. Kupi si krasno hišo. Kupi konja. Zaljubi se. Nastopi v živo na res velikem odru. Izboljšaj odnos z očetom. Bodi odlična učiteljica. In Brett se življenje obrne na glavo. > RENATE RUGELJ

Izurjena

Tara Sue Me

prevod: Petra Breclj

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2014, m. v., 331 str., 10,90 €

Abby King, mlada newyorška knjižničarka, si je že pred časom uresničila eno svojih najbolj skritih in drznih želja: postala je podrejena svojemu domu, privlačnemu milijonarju Nathanielu Westu. A kaj, ko vse skupaj ni ostalo le pri vročih seksualnih igricah! Sčasoma sta oba spoznala, da sta se zaljubila drug v drugega, in v obeh je počasi vzniknila želja, da bi zaživela skupaj kot običajni zaljubljeni pari. Pa je to sploh mogoče? Bosta znala spretno in brez zamer stopati v različne vloge, ki sta si jih zavestno nadela? Uspe jima lahko le, če bosta za sabo pustila vse strahove in zadržke ter med sabo zgradila popolno zaupanje. Zadnji del priljubljene čutne trilogije prinaša vročo zgodbo, polno zanimivih preobratov. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

... vroča zgodba,
polna preobratov ...

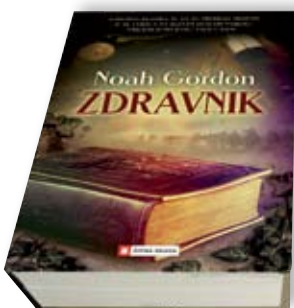
Zdravnik

Noah Gordon

prevod: Lidija Krefc

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2014, m. v., 731 str., 16,90 €

Rob J. je star le devet let, ko mu umre mama in kmalu za tem še oče. Zardi tega ostane brez vsega, z izjemo nenavadnega daru, s pomočjo katerega lahko začuti, ko koga zapušča življenjska sila, prav tako pa mu pomaga reševati življenja. Za vajenca ga vzame Brivec, ki ga poleg žongliranja in nastopanja izučiti tudi v osnovah zdravniške spretnosti. Po smrti Brivca deček začuti željo, da bi se izučil za pravega zdravnika, saj si po odhodu tolikih ljudi, ki so mu bili blizu, želi premagovati smrt. Delo, ki si nedvomno zasluži naziv ene izmed najbolj priljubljenih knjig vseh časov, nas popelje na razburljivo pot do Perzije, na kateri skupaj z Robom spoznavamo nove kraje, kulture, ljudi in ljubezen. > NEŽA POZNIČ

Na prvi pogled

Nicholas Sparks

prevod: Mojca Svetičič

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2014, m. v., 272 str., 10,90 €

Ko je kolumnist Jeremy iz New Yorka spoznal knjižničarko Lexie iz majhnega mesta Boone Creek, se je kljub preteklim razočaranjem zaljubil na prvi pogled. Ker je spoznal, da v njegovem življenju brez Lexie nekaj manjka, se ga je odločil obrniti na glavo. Dejstvo, da je Lexie pričakovala njuno hčerko, je le pospešilo selitev in skrajšalo zaroko. Napetost je narasla, ko so Jeremyja zaradi pomanjkanja navdihla za pisanje in skrivnostnih elektronskih sporočil začeli obhajati dvomi o bodoči ženi. Kako jih je premagal in kako sta se z ženo soočila z nosečniškimi zapleti? Ljubezenska zgodba s tragičnim in obenem vzpodbudnim koncem je še ena od Sparksovih navdihujočih pripovedi. > KLARA JARC

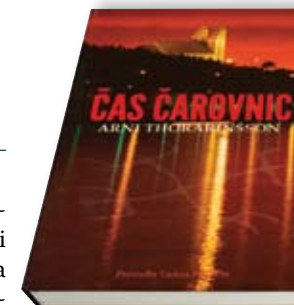
Čas čarovnic

Arni Thorarinsson

prevod: Tadeja Habicht

Habrosa, 2014, m. v., 328 str., 19,90 €

Čas čarovnic bo razveselil tako ljubitelje kriminalk kot tudi radovedneže, ki jih zanimajo različne kulture: založba Habrosa je za svoj prvenec izbrala delo še živečega islandskega pisatelja, novinarja in urednika, ki je bilo pred časom (knjiga je prvič izšla leta 2006) v Islandiji nominirano za literarno nagrado. Skozi razburljivo kriminalno zgodbo se bralec hkrati seznanja z zanimivimi kulturnimi in geografskimi posebnostmi te otoške države, predvsem njenega severnega dela, hkrati pa skupaj z glavnim junakom, novinarjem Einarjem, razpleta ozadje dveh nenavadnih nesreč, ki se nepričakovano ena za drugo pripetita v na videz mirnem, skorajda dolgočasnem islandskem zakotju. Izkaže se, da prebivalci idiličnega Akureyrija hranijo številne skrivnosti: le koga od njih so pahnile čez rob? > AJDA JANOVSKY

Drugi veter; Saga o Zemljemorju, 6. del

Ursula K. Le Guin; prevod: Dušan Ogrizek

Mladinska knjiga, zbirka Srednji svet, 2015, t. v., 270 str., 27,96 €, JAK

Ameriška pisateljica Ursula K. Le Guin (1929) se umešča med najvplivnejša imena žanrske literature in se je enako uspešno podala tako v znanstvenofantastične kot fantazijske vode. Njen prispevek je zaznamoval razvoj obeh žanrov, *Saga o Zemljemorju* pa ob *Gospodarju prstanov* J. R. R. Tolkiena velja za največje fantazijsko delo dvajsetega stoletja. Osnovna trilogija je izšla v letih 1968–1972 in je dolga leta veljala za zaključeno. Četrti del (*Tehanu*) je namreč izšel šele leta 1990 in je nakazal odmik od klasične fantazijske forme k introspektivnejši naraciji in globljemu poudarku na razvoju likov ter prikazu njihove socialne interakcije. Podobno je napisan tudi zaključek cikla *Drugi veter* (2001). Coprnik Jelšak vsako noč sanja, kako se mrtveci zbirajo pred ogrado, ki ločuje svet živih od sveta mrtvih. Bivši arhimag Ged v njih prepozna resnično nevarnost in ga napoti k Tenar, Tehanu in Lebannenu, da Zemljemorje obvarujejo pred invazijo mrtvih. Vrhunsko delo, ki ga odlikuje avtoričin dovršeni slog pisanja, pa, kot se za konec sage spodobi, zaznamuje motivika sprave. Knjiga, ki dokazuje, da je lahko tudi fantazija leposlovje. > ALEŠ CIMPRič

Saga o kraljevini Tearling

Erika Johansen; prevod: Maja Prevolnik

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2014, m. v., 436 str., 12,90 €

V distopični Novi Evropi mora do zdaj skrita prestolonaslednica Kelsea Raleigh prevzeti oblast v Tearlinškem kraljestvu, ki je uradno pod vodstvom regenta, njenega strica. V resnici je njeno ljudstvo zaradi mirovne pogodbe s sosednjim Mortmesnom s čarovnico Rdečo kraljico na čelu pod hudim pritiskom. Kelsea se z revolucionarnimi spremembami, s pomočjo zveste kraljičine straže in čarobnega safirja zavihiti na prestol in trdnjavi izdajalcev in pridobi podporo ljudstva. Novosti njenim nasprotnikom niso všeč in mlada kraljica se mora spopasti z zahrbtnim plemstvom, izdajalci in ljudmi nečednih poslov, da lahko zavlada kot Prava kraljica. V načrtu je tudi filmska različica fantazijske zgodbe. > KLARA JARC

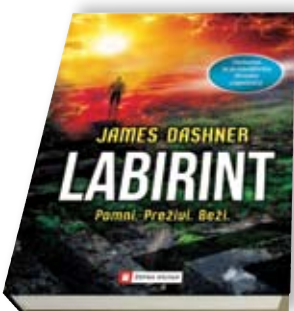
Novosti njenim nasprotnikom niso všeč in mlada kraljica se mora spopasti z zahrbtnim plemstvom, izdajalci in ljudmi nečednih poslov, da lahko zavlada kot Prava kraljica. V načrtu je tudi filmska različica fantazijske zgodbe. > KLARA JARC

Cesarska straža

Simon Scarrow; prevod: Maja Lihtenvalner

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2014, m. v., 416 str., 12,90 €

Zgodba nas pelje v čase Rimskega imperija, legionarjev in zarot proti cesarju. Širijo se govornice, da so stari cesar in njegovi nasledniki v nevarnosti. Zato je vojakoma Makru in Katu, dobrima prijateljema, dodeljena nova naloga: pridružita naj se cesarski straži in znotraj nje odkrijeta tiste, ki kujejo zaroto proti cesarju. Videti pa je, da cesarju poleg izdajalcev grozijo tudi lačne in jezne množice ljudi, ki na svoje nezadovoljstvo glasno opozarjajo na mestnih ulicah. Njuna že tako nevarna naloga postane še težja, ko se izkaže, da je zarota še bolj zapletena, kot je bilo videti na začetku, in zgodba postane tako napeta, da je knjige do zadnje črke ne boste želeli odložiti iz rok. > NEŽA POZNIČ

Labirint

James Dashner; prevod: Marko Bogataj

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2014, m. v., 373 str., 12,90 €

Najstniške distopične zgodbe, izpisane v (post)apokaliptičnem zamahu, se serijsko selijo na filmska platna. Ena od teh je še sveži *Labirint*, ki je v knjižni obliki dobil dve nadaljevanji ter predzgodbo, avtor James Dashner pa je napovedal, da bo leta 2016 izšla tudi peta knjiga. Mladi Thomas se – brez spomina na lastno preteklost – znajde med fantovskimi vrstniki na zagrajenem polju sredi ogromnega betonskega labirinta, ki vsako jutro odpre svoja vrata. Že dve leti skušajo najti pot ven, toda njihov boj za življenje in smrt spominja na neokusni resničnostni šov, na igro, ki je mladež še zdaleč nima v svojih rokah. Kmalu se jim kot edino dekle pridruži Teresa, ki s Thomasom komunicira telepatsko. Konec knjige po da nekaj odgovorov, hkrati pa odpre nova, še veliko bolj zapletena vprašanja. > ŽIGA VALETIČ

Že dve leti skušajo najti pot ven, toda njihov boj za življenje in smrt spominja na neokusni resničnostni šov, na igro, ki je mladež še zdaleč nima v svojih rokah. Kmalu se jim kot edino dekle pridruži Teresa, ki s Thomasom komunicira telepatsko. Konec knjige po da nekaj odgovorov, hkrati pa odpre nova, še veliko bolj zapletena vprašanja. > ŽIGA VALETIČ

Izide kmalu - nove sodobne in zgodovinske romance iz Hiše knjig.

In nato jo je poljubil

Laura Lee Guhrke

Novo

Zbirka: Samska dekleta

Emma je prepričana, da bo kot tajnica najvplivnejšega založnika, lahko končno z Londončani delila svoje dobro poznavanje etikete. Sanje se ji razblinijo takoj, ko ugotovi, da je ta lažnivi založnik zavril vse njene rokopise, ne da bi prebral eno samo stran.

Soproga do srede

Catherine Bybee

Novo

Zbirka: Neveste za vsak dan

Bogat, očarljiv moški s plemiškim nazivom nujno potrebuje soprogo do srede. Pripravljen je ponuditi bajno vsoto za enoletni zakon, v katerem se nihče ne sme zaljubiti. Pomoč poišče v ženitni posredovalnici, kjer ga očara čudovita rdečelaska.

Poročena do ponedeljka

Catherine Bybee

Novo

Zbirka: Neveste za vsak dan

Sanski svetlolasec, ki se ga niti Hollywood ne bi branil, ima lahko katerokoli žensko na svetu. Vendar le dokler se ne odloči, da bo kandidiral za guvernerja. Zato nujno potrebuje ženo, ki bo zgradila podobno ustaljenega moškega.

V vojni z vojvodo

Courtney Milan

Novo

Zbirka: Zlovešči bratje 1

Minerva Lane je spremenila ime in zbežala pred svojo škandalozno preteklostjo. Kot samska, tiha in vedno umaknjena je v nevarnosti, da kljub temu vzbudi zanimanje moškega. In to se zgodi, ko pride v mesto čeden vojvoda.

Blackmoore

Julianne Donaldson

Novo

Kate Worthington lahko odpotuje v Indijo po svoj notranji mir, vendar po dogovoru s spletkarsko materjo šele takrat, ko bo zavrnila tri snubitve. Ko odpotuje na veličastno posestvo Blackmoore je odločena, da bo s pomočjo prijatelja iz otroških let, v najkrajšem času izpolnila obvezo.

Distribucija Avrora

t: 059 932 107

e: info@galarna.si

Pogovoriti se morava o Kevinu

Lionel Shriver

prevod: Alenka Perger

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2014, m. v., 480 str., 14,90 €

Kritiško hvaljeni in nagrajani roman iz leta 2003, ki je bil v film prelit osem let kasneje, je bravurozno izpisana zgodba, v kateri Eva Khatchadourian piše pisma svojemu odsotnemu možu Franklinu Plaskettu (gre za roman v pismih). Prek njih se počasi izrisuje ozadje njihove družinske tragedije, v kateri je njun sin na srednji šoli zagrešil skorajda neizrekljiv zločin – množični pomor. Ameriška pisateljica Lionel Shriver (1957) pisma svoje junakinje, v katerih ta popiše svojo življenjsko zgodbo, od srečanja z bodočim možem in rojstva

njunega prvega otroka naprej, strukturira natančno in virtuzozno, saj mojstrsko stopnjuje napetost, ki se začne seliti v družino ob prihodu malega Kevina. Ta že hitro začne kazati znake svojega asocialnega vedenja. Starša to po eni strani navdaja s

prizor iz filma
Pogovoriti se morava o Kevinu (2011)

strahom in bojzarnijo pred njihovo nadaljnjo skupno prihodnostjo, po drugi strani pa, ker gre pač za njunega otroka, pred seboj in okolico iščeta opravičila za otrokovo vedenje in se prepričujeta (pri tem sodeluje tudi Kevin sam, ki spretno manipulira s staršema), da ni z njim nič posebej narobe. Šokantna srhljivka izpisana v stilu prefinjene literature. > SAMO RUGELJ

Plavalec

Joakim Zander

prevod: Danni Stražar

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2014, m. v., 410 str., 12,90 €

Vohunski triler novega zvezdnika skandinavskih kriminalk je osupljivi prvenec, ki nas v divjem tempu menjajočih se pripovedovalcev ponese skozi obdobje petintridesetih let od arabske Sirije čez vso Evropo. Klari no mamu ubijejo v bombnem napadu v Damasku, očeta ne pozna in deklica odrašča pri starih starših na oddaljenem Švedskem otoku. Po študiju v Londonu se zaposli kot asistentka švedskega levičarja v Evropskem parlamentu. V Bruselj pride na službeno konferenco tudi njen bivši fant, Mahmud, doktorski raziskovalec vojnega dogajanja na Bližnjem vzhodu, ki nehote prejme tajne podatke o nečednem početu ameriških plačancev v Afganistanu. Obtožijo ga umora nekdanjega prijatelja in takoj postane najbolj iskani človek v Bruslju. Klara mu pomaga pobegniti v Pariz, da bi tam odkrila, koliko resnice se skriva v podatkih, pri tem pa morata ves čas bežati pred najetimi morilci. V Virginiji, na sedežu Cie, pa hladnokrvni neimenovani agent (»plavalec«) ves čas bdi nad dogajanjem v Evropi in poskrbi, da ne bi bilo še dodatnih kolateralnih žrtev tega pregona. Napeto do zadnjih strani. > RENATE RUGELJ

... novi zvezdnik skandinavskih kriminalk ...

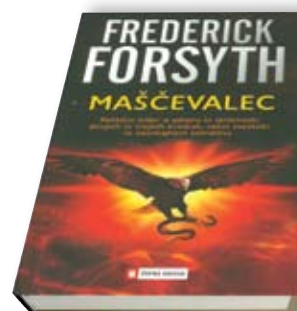
v Bruslju. Klara mu pomaga pobegniti v Pariz, da bi tam odkrila, koliko resnice se skriva v podatkih, pri tem pa morata ves čas bežati pred najetimi morilci. V Virginiji, na sedežu Cie, pa hladnokrvni neimenovani agent (»plavalec«) ves čas bdi nad dogajanjem v Evropi in poskrbi, da ne bi bilo še dodatnih kolateralnih žrtev tega pregona. Napeto do zadnjih strani. > RENATE RUGELJ

Maščevalec

Frederick Forsyth

prevod: Marko Bogataj

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2014, m. v., 360 str., 12,90 €

Politični triler *Maščevalec* je že peto delo britanskega pisca uspešnic, ki ga prebiramo v slovenščini, prenesen pa je bil tudi na filmsko platno. Avtor v njem spretno prepleta zgodbi uspešnega odvetnika Dexterja in mogotca Edmonda, ki ju združi tragična usoda. Dexter po izgubi hčere prevzame krinko Maščevalca, pod katero obračunava z zločinci, njegovo pomoč pa poišče tudi Edmond, čigar vnuk skrivnostno izgine med vojno v Bosni. Edmond verjame, da je bil umorjen, in želi za vsako ceno najti njegovega morilca. Krute izkušnje iz vietnamske vojne Dexterja hitro pripeljejo na morilčevo sled, a vmeša se CIA, ki ima z njim drugačne načrte. Divji lov se začne! Napeto branje, ki ga ne boste mogli odložiti. > KRISTINA SLUGA

Rdeča kot kri

Prva knjiga trilogije Sneguljčica

Salla Simukka

prevod: Julija Potrč

Mladinska knjiga, 2014, t. v., 263 str., 27,96 €

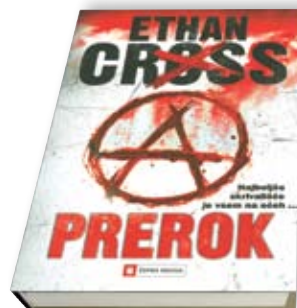
Sedemnajstletna Sneguljčica, ki razen imena nima nič skupnega z znamenito pravljico junakinjo, se po naključju znajde ob napačnem času na napačnem kraju – v šolski temnici, kjer se na vrvi sušijo okrvavljeni bankovci. Naj o svojem odkritju pove ravnatelj ali pa naj vzame denar in si z njim polepša sivi vsakdanjik? Še preden se domisli pametne rešitve, nehote pristane v zamotani zgodbi, v katero so vpleteni finsko-ruska mafija, kriminalistova hči, njena sošolca ter skrivnostni Severni medved. Bolj ko Sneguljčica prodira v zakulisje nečednih mafijskih poslov, trdnjšo zanko si zateguje okrog svojega vratu. Vrhunski psihološki roman mlade finske pisateljice s premišljeno zastavljeno zgodbo drži bralca v napetosti od začetka do konca. Ljubitelji tovrstnega žanra bodo po branju željno čakali naslednji knjigi iz te trilogije, ki je prevedena v več kot štirideset jezikov! > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Prerok

Ethan Cross

prevod: Niki Neubauer

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2014, m. v., 476 str., 12,90 €

Nova zgodba o detektivu Marcusu je še srhljivejša kot prva, s katero nam je postregel ameriški pisatelj Ethan Cross. Detektiv se tokrat trudi ujeti ostudnega morilca Antikrista, ki svojim žrtvam pije kri. Obenem pa detektiva muči dvom o lastnem novem položaju, saj se počuti, kot da je postal prav taka pošast, kot so morilci, ki jih lovi. Ob napornem lovu na Antikrista, ki pod vplivom Preroka načrtuje grozljiv obred, pa se mora Marcus soočiti tudi z morilcem Ackermanom. Ta mu je nekoč ušel, zdaj pa mu na vsak način želi pomagati, saj se mu zdi, da sta detektiva in njegova usoda povezani. Čeprav mu Marcus ne verjame, na dan pride skrivnost, ki priča o tem, da sta morda vseeno bolj povezana, kot se zdi. > NEŽA POZNIČ

Čas za ubijanje ali prvenec Johna Grishama

Pred četrto stoletje, na začetku osemdesetih let, je bil John Grisham le eden od tisočih ameriških odvetnikov, ki je zastopal stranke z ulice. V žepu je imel diplomo ne preveč prestižne pravne fakultete države Misisipi, v glavi pa politične ambicije. Delal je 60 do 80 ur na teden, nad glavo mu je visel kredit za hišo in njegova največja želja je bila, da bi čim prej zapustil službo, kjer je bilo njegovo najbolj kreativno početje pisanje mnenj za sodnike. Veliko je sedel v sodni dvorani, na odru, kjer so se po njegovem dogajale največje človeške drame. Tam je videl tudi surov primer, kjer je deklica pričala proti moškemu, ki jo zverinsko posilil. Deklica je bila na trenutke pogumna, potem pa jo je spet premagala groza. Strašna energija posilstva je hipnotizirala občinstvo. Grisham si ni mogel niti predstavljati more, ki jo je preživljala deklica skupaj s svojo družino. Pomislil je, kaj bi naredil, če bi bila deklica njegova hči. In ko je gledal, kako je trpela pred poroto, je v nekem trenutku hotel postati njen oče. Hotel je pravico. Hotel je ustreliti posiljevalca.

Čas za ubijanje

John Grisham; prevod: Samo Kuščer
Učila International, zbirka Žepna knjiga,
2014, m. v., 571 str., 14,90 €

To je bila zgodba, ki ga je obsedla. Kako bi se odločila porota, sestavljena iz povprečnih in običajnih ljudi, v primeru, kjer bi oče ustrelil posiljevalca svoje hčerke. Bi ga oprostila? Grisham je po treh mesecih tuhtanja z roko napisal prvo poglavje in ga pokazal svoji ženi Renee. Ta je v tistih časih prebrala tudi po pet leposlovnih knjig tedensko in je imela le malo potrpljenja za zgodbe, ki niso lepo tekle. Prebrala je prvo poglavje in rekla, da bi rada prebrala še drugega. Po treh letih je bil roman, kot Grishamov jutranji hobi pred službo, napisan in pod naslovom *Deathknell* poslan v New York. Po scenariju klasične ameriške zgodbe o uspehu ga je zavrnilo šestnajst agentov in kak ducat založb, dokler ni prišel do človeka z imenom Jay Garon. Ta je takoj podpisal zastopstvo in Grishamu naročil, naj nemudoma začne pisati nov roman. Grisham ga je ubogal in se spet lotil dela. Po letu brezvetrja je *Deathknell* kupil Bill Thompson iz založbe Wynwood Press. Pod njegovim mentorstvom je Grisham opravil številne revizije, roman pa je dobil tudi nov, komercialnejši naslov: *Čas za ubijanje*. Junija 1989 so ga natisnili v pet tisoč izvodih s trdimi platnicami, ki so se v domači okolici še kar dobro prodajali, kaj dlje pa njihov domet ni segel. Pogodbe za broširano izdajo seveda ni bilo, za prevode in film prav tako ne. Grisham je medtem končal svoj drugi roman *Firma*, ki ga je odkupila založba Doubleday/Dell, studio Paramount pa je odkupil filmske pravice še pred izidom knjige. *Firma*, zgodba o tem, kako ugledna odvetniška pisarna iz Memphisa sodeluje pri pranju mafijskega denarja na Kajmanskih otokih, kar se razkrije

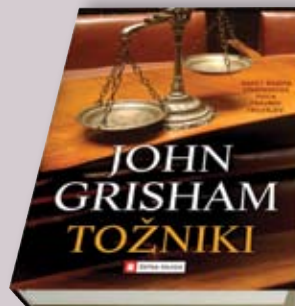
najbolj svežemu in najbolj zelenemu odvetniku, ki je kmalu postavljen pred težke moralne preizkušnje, je izšla spomladi 1991 in kmalu pometla s konkurenco na knjižnih policah. Na vrhu je ostala dobro leto ter s tem postala ena najbolje prodajanih knjig vseh časov. Grisham je opustil odvetniško prakso in se povsem posvetil pisanju in od takrat pa do danes v povprečju vsako leto izdal nov roman. V njih je pogosto pridno obdeloval svoj mali teritorij, ameriško zvezno državo Misisipi. V njene zakotne predele je znal pripeljati kontroverzne teme, ki so bile zanimive za vso Ameriko in ves svet. Grisham zna pisati napete, s kompleksno strukturo, zanimivimi liki in nepričakovanimi obrati ter tekočo besedo rojenega pripovedovalca napolnjene zgodbe. Odvetniški žanr je iz tradicionalnih sodnih dram, ki so zaradi statičnosti zašle v slepo ulico, uspel prenoviti v napete, včasih delno akcijske srhljivke z virtuoznimi in celo pretirano inteligentnimi odvetniki v glavnih vlogah, ki se občasno spogledujejo še s komunikacijsko visoko tehnologijo. *Firma* je kot film prišla v kinomatografe leta 1993, v naslednjih letih pa so sproti ekranizirali njegove romane, leta 1996 tudi *Čas za ubijanje*, ki se je v vmesnem času pobral in, kot je navada v takih primerih, doživel mednarodno slavo. Zdaj smo ga končno dobili tudi v slovenskem prevodu.

John Grisham

Tožniki

John Grisham; prevod: Denis Viršek
Učila International, zbirka Žepna knjiga,
2014, m. v., 414 str., 12,90 €

Tožniki so Grishamov odvetniški roman iz leta 2011, ki ga, za razliko od *Časa za ubijanje*, prevevajo bolj humoristični in sproščeni, a še zmeraj dovolj napeti toni. Glavna junaka sta odvetnika Oscar Finley in Wally Figg, starejši in pa mlajši partner, ki imata v Chicagu rahlo upehano ter precej neperspektivno odvetniško pisarno. Sama jo imenujeta butična, v resnici pa sta vesela, če vanjo zatava kak par, ki si želi čim hitrejšo ločitve. Vse kaže na to, da bosta ostala pri tem, potem pa se zgodita dve reči: a) Wally Figg sreča sina svojega nekdanjega klienta, ki trdi, da je očeta pokončalo zdravilo Krayoxx, in b) v njuno pisarno se priklati mladi David Zinc, ki je v dosedanji službi dobro služil, a hkrati v njej, s štiri tisoč urami dela letno, tudi povsem izgorel, zato si poslej želi bolj umirjeno službo, butična pisarna Finley & Figg pa se mu zdi kot nalašč za to. Oder za njihov veliki primer, tožbo proti proizvajalcu zdravila Krayoxx, farmacevtski korporaciji Varrick Labs, je torej pripravljen, pred njimi pa je najbolj divje obdobje njihovega življenja.

Natečaj
za izvirna besedila in likovna dela
o osrečujočih izkustvih bližine
V barvah utripajo bližine.
Rok prijave je 5. 5. 2015.

Založba Fran
www.zalozba-fran.com

Kratke zgodbe o izkustvih skozi srhljivo ledeno ujmo in čarobnost žleda v Sloveniji 2014

Izbrala in uredila: Andreja Blažič Klemenc, Franc Merkač
Založba Fran, Celovec, 2014, 30,5 x 21,5 cm, trda vezava, 96 strani
ISBN 978-3-902832-06-1
Cena: 25 €

Foto: Mojca Požar Štumpf

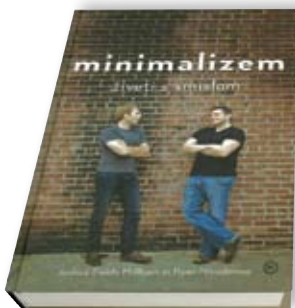
Impresivne fotografije

Minimalizem

Živeti s smislom

Joshua Fields Millbourn,
Ryan Nicodemus

prevod: Mojca Vodušek
Mladinska knjiga,
2015, t. v., 147 str., 22,95 €

Minimalizem je priročnik in zgodba, ki sta jo pred petimi leti začela pisati in živeti takrat devetindvajsetletna Američana Joshua Fields Millbourn in Ryan Nicodemus. Vodilo »manj je več« sta prenesla na svoj življenjski slog in se v vsega preobilnem 21. stoletju osredotočila na minimalistično kakovost bivanja, na zdravje in na kakovostne medosebne odnose, ki izhajajo iz bivanjske preprostosti. Preselila sta se v prikolico, še naprej pisala spletne eseje na www.theminimalists.com, nastajajoči knjigi pa sta vdahnili tako svojo življenjsko izkušnjo kot tudi kritični pogled na materialistične korenčke, ki jih za srečo potrebujemo manj, kot se zavedamo. Iz priloženih slik veje zadovoljstvo avtorjev, njuni napotki pa se med drugim dotikajo dela, hrane, težavnih odločitev ter predvsem smisla življenja – pojma, ki ga iz potrošniške ponudbe pač ne moremo izbrati. > ŽIGA VALETIČ

Ne, oči, ne! Materina roka

Dušan Rutar

Za-misli,
2014, m. v., 133/198 str., 16,66 €/knjigo

Filozof in psihoanalitik Dušan Rutar nam v dveh knjigah, ki sta izšli s polletnim zamikom, podaja široko pisno korespondenco med njim ter eno od njegovih »pacientk«, sogovornic, ki je bila v otroštvu spolno zlorabljena. Če prva knjiga razčiščuje odnos do očeta in njegovih posilstev (hčere), pa je druga knjiga še bolj grozljiva, saj spoznamo spolne zlorabe, ki jih je nad njo zagrešila mama. Priča smo torej sila zahtevnemu, a doslednemu odnosu terapevta in odrasle osebe, ki si je kljub hudim zločinom, storjenim nad njo, uspela ustvariti družino. Toda stvari, ki so se ji dogajale v mladosti, so ostale nerazrešene in neizpovedane. Bralec najde olajšanje v počasnem napredku, ki ga bere med vrsticami, očitno je namreč, da sta prijateljstvo in zaupanje, ki ju ženska vzpostavi do osebnega in hkrati strokovno distanciranega Rutarja, prvi korak k pravemu poimenovanju dogodkov. Konstruktivna analiza preobrazbe s koncem, ki prinese celo nekaj navdušenja! > ŽIGA VALETIČ

Bela v ljubezni

Varja Kališnik

Mladinska knjiga, pt. v., 336 str., 27,96 €

Najprej sta bila oba do ušes zaljubljenca, sčasoma pa so metuljčki iz trebuha odfrfotali neznano kam, mednju pa sta se naselila dolgočasje ter kup jeze in zamer, ker njuna zveza ni takšna, kot sta si jo predstavljala na začetku. Še posebej ženske, pojasnjuje avtorica knjige, imamo v odnosih visoka pričakovanja, saj nam ljubezen predstavlja

Varja Kališnik

glavno življenjsko vodilo. Kako jo doseči? In kako na poti do nje preseči vse ovire, sploh tiste, ki ležijo globoko v nas in pogosto s podzavestne ravni vplivajo na naša čustvovanja, odločitve in dejanja? Odgovore ponuja ta enkratni priročnik, ki vleče k branju zaradi neposrednega jezika avtorice. Ta med stotere koristne nasvete spretno vpleta svoje osebne izkušnje in ob tem razgalja svojo dušo. Tudi zato je knjiga tako tankočutna in se dotakne vsakega bralca. Za vse, ki na svojih poteh skozi življenje iščejo svetlobo na koncu tunela. Ko veš, kje in kako jo (po)iskati, je pot do nje lažja in nežnejša. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Nezvestoba in klinična praksa

Veronika Podgoršek

Ad Vita, 2014, m. v., 195 str., 29,90 €

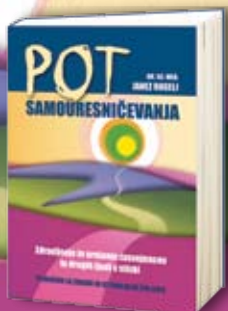
Partnerska nezvestoba, pojasni avtorica knjige, priznana terapevta relacijske družinske terapije, je v svetu vedno bolj v porastu. In ker je fenomen nezvestobe tako kompleksen, mu je namenila pozornost tudi v novi, že njeni drugi knjigi na to temo. V njej najprej predstavi širši kontekst študije primera, sledijo pa nadvse konkretni prikazi poteka terapije zakonskega para, ki se je po pomoč za celjenje ran obrnil k dr. Podgorškovi. V prečo problematiko nezvestobe je ujet cel spekter čustev, ki imajo svoje korenine najpogosteje v posameznikovih zgodnjih letih. Tudi pri Emi in Marku, zakoncih, s pomočjo katerih avtorica knjige prikazuje potek terapije, pa tudi njune odzive, čustvovanja ter številne vzpone in padce, je tako. Ko terapevtki uspe podreti njun obrambni zid, se trdo delo za vsakega od njiju šele začne. Knjiga, podkrepljena z znanstvenim ozadjem ter očlovečena z zgodbo resničnega para, je odlično gradivo tako za terapevte kot za vse tiste, ki potrebujejo pomoč in si želijo razumeti. Sebe in partnerja. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Janez Rugelj: POT SAMOURESNIČEVANJA

Zdravljenje in urejanje zasvojenecv
in drugih ljudi v stiski.

Priročnik za zdravo in ustvarjalno življenje

1216 str. • cena 29,80 €

Naročila: • na spletni knjigarni www.bukla.si
• po e-pošti urednistvo@umco.si • po telefonu 01/520 18 39
NA VOLJO TUDI V BOLJE ZALOŽENIH KNJIGARNAH.

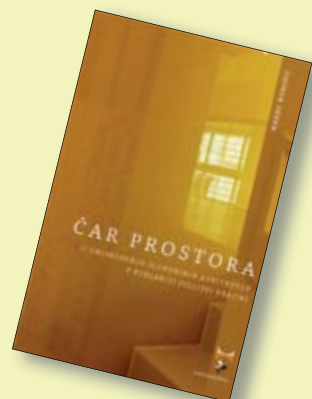
ZTT EST

Od Maksa Fabianija
do Dimitrija Waltritscha -
stoletje slovenskega oblikovanja v
Furlaniji Julijski krajini

Založništvo tržaškega tiska

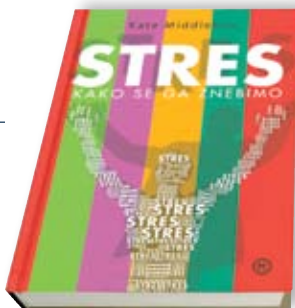
Ul. Montecchi 6
34137 Trst, Italija
+39 040 76 00 954
info@ztt-est.it
www.ztt-est.it

distributer za Slovenijo
www.buca.si

Stres; Kako se ga znebimo
Kate Middleton; prevod: Mojca Vodušek
Mladinska knjiga, 2015, t. v., 188 str., 22,95 €

S stresom, sodobno kugo, se spopadamo tako rekoč vsi. Da lahko neko težavo/bolezen premagamo, jo moramo v prvi vrsti razumeti. Avtorica, zdravnica nam osvetli dejavnike povečanega tveganja, statistične podatke ter resnost težav, ki jih stres povzroča in izzove. Predstavi nam mite in resnice, čustvene in telesne kazalnike stresa, (huda) bolezenska stanja kot posledico. Precej se ukvarja tudi s čustvi in posledicami potlačevanja le-teh, kar se slej ko prej odrazi na telesu. Čustva so zelo resna stvar, ki jih kaže poslušati in upoštevati, saj so samodejna in niso stvar izbire, brez njih pa ne moremo živeti. In kaj lahko sami storimo za soočenje s stresom in preprečevanjem le-tega? Treba je vedeti, kdo smo, in začeti o sebi razmišljati dovolj dobro. Seveda nam avtorica nakaže tudi rešitve – vsakodnevno in učinkovito sproščanje – šport, telesno vadbo, pripovedovanje bližnjim o sebi, spremembo razmišljanja, dovolj spanja – vsak dan posebej, če se želimo učinkovito spopasti s stresom. > SABINA BURKELJCA

Ljubezen ali dandanašnja farsa

Sebastian Horvat
ilustracije: Polona Kosec
Alter Vision, 2014, t. v., 223 str., 28,70 €

Avtor se v knjigi posveča medosebnim odnosom in psihologiji osebnosti, predvsem na področju partnerskih odnosov. Zavrača pomen popularnih

klišeev o ljubezni ter trdi, da smo zaradi navad in prilagajanja sodobni družbi postali ljudje brezumni in se premalo posvečamo psihologiji lastne osebnosti. Njegova teorija ljubezni se naslanja na ločevanje čustev in občutenj ter na razum. V obsežnejšem poglavju o ljubezni v partnerski zvezi obdela teme, kot so vloga čustev, samozavest, varanje, spolni odnosi, prilagajanje in kompromisi, končuje pa s poglavjem o ljubezni v prijateljski zvezi. Knjiga ponuja pogled na ljubezen brez rožnatih očal, s katerim se nekateri ne bodo strinjali, vsekakor pa bo bralce spodbudila, da se nekoliko zamislijo nad sabo in svojimi zvezami ter nad lastnim razumevanjem ljubezni. > KLARA JARC

Povežimo se s svojim otrokom

Maša Strobl
Modrijan, 2014, t. v., 120 str., 23,50 €

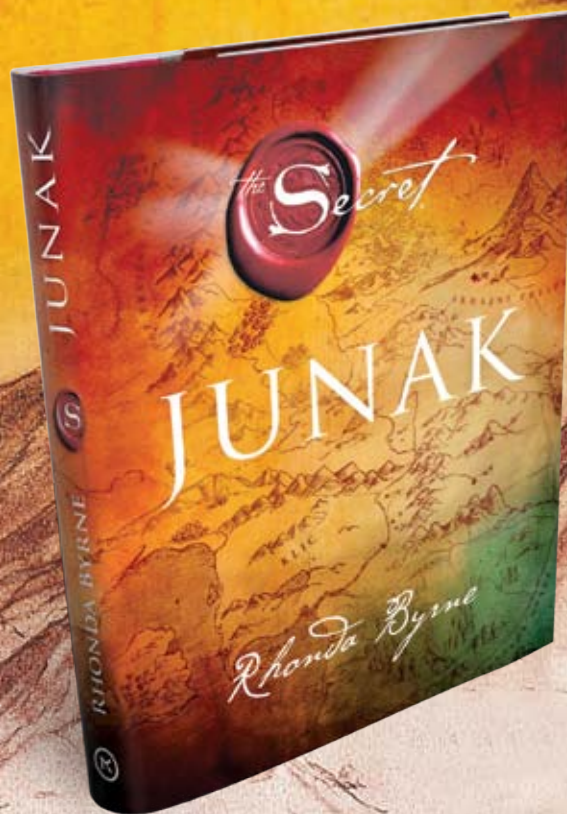

Blogerka, poslovna ženska, programerka in mamica treh otrok je na podlagi svojih izkušenj sestavila zanimivo knjižico s prikupnimi namigi in navodili za ustvarjalno beleženje otrokovega razvoja od nosečnosti do petega leta starosti. Petnajst projektov, namenjenih krepitvi povezanosti med mamico in otrokom, vsebuje navodila za oblikovanje različnih praktičnih predmetov, kot je kozarec spominov, v katerega shranimo sliko ultrazvoka, fotografijo trebuščka in druge spominke, ter lično oblikovan delovni zvezek s prostorom za lepljenje otrokovih fotografij in zapisovanje pomembnih podatkov iz njegovih prvih let. Ob pridnem izpolnjevanju bo iz priručnika sčasoma nastala lična spominska knjiga, ki jo bo sta tako mamica kot tudi malček ali malčica v prihodnosti z veseljem še mnogokrat vzela v roke. Za dodatno mero pozitivne energije poleg vsebine poskrbi privlačna oblika, katere pika na i so fotografije še ene mame treh navihančkov Anite Česnik Mažgon. > AJDA JANOVSKY

JUNAK

Rhonda Byrne

NAMENJENO VAM JE
POSEBNO ŽIVLJENJE.

OBSTAJA POT,
NA KATERO VAM JE
NAMENJENO STOPITI.

Copyright © 2013 by Making Good LLC. THE SECRET text mark and THE SECRET logo are registered trademarks of Creste LLC.

Najhitreje do knjige: v knjigarnah
 www.emka.si 080 12 05

70 LET

Gremo kuhat

Marko Čižman

fotografije: Tatjana Splichal

Družina, 2014, spiralna vezava s stojalom, 192 str., 29,90 €

»Če si za nekaj prizadevaš, ti bo šel ko prej uspelo,« je prepričan župnik Marko Čižman. Skupaj s fotografijno in oblikovalko so domiselno predstavili kuharske in življenjske nasvete za vse tiste, ki na poti hitrega odraščanja niso uspeli spoznati prave ljubezni do kuhinje, pomena skupnega domačega kosila, občutka domačnosti ob skrbno pogrnjeni mizi in ljubezni, ki se lahko pokaže tudi tako, da nekomu pripravite večerjo. Župnik z okusnimi in preprostimi recepti prijazno opogumlja in vabi za štedilnik tako tiste, ki si izkušnje šele nabirajo, kot tudi tiste, ki kuhalnico obvladajo in potrebujejo samo nekaj dobrih idej in lepih misli. > RENATE RUGELJ

Veganska kuhinja

Greta Jansen; prevod: Irena Madric

Učila International, 2014, t. v., 237 str., 6,99 €

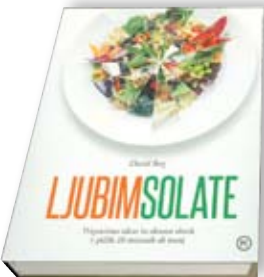

Vse več ljudi posega po veganski hrani, četudi sami niso vegetarijanci ali vegani. Neskončne kombinacije jedi in okusov, ki jih omogoča brezmesna in brez mlečna prehrana, dobijo krila prav v veganski kuhinji, ki je vse manj pogojena kulturno in versko, pa tudi vse bolj je finančno dostopna. V več kot sto receptih samo občasno naletimo na sestavine, ki bi jih v trgovinah težko našli, večino opisanih jedi pa si lahko pripravimo kar po obisku najbližje tržnice ali nakupovalnega centra. Zelo dober tek. > ŽIGA VALETIČ

Ljubim solate

David Bez; prevod: Srđan Milovanović

Mladinska knjiga, 2015, m. v., 299 str., 22,95 €

V želji, da bi ne glede na omejen čas in prostor ustvaril zdrav in okusen obrok, se je britanski grafični oblikovalec italijanskega rodu lotil ustvarjanja solat – v treh letih je v času malice kar v svoji pisarni ustvaril vsak dan nov recept, ki ga je nato objavil na svojem blogu. Preprosti, zdravi in na oko privlačni obroki so v knjigi receptov razdeljeni glede na letne čase, ki jim je prilagojen izbor sestavin za posamezno jed. Po zaslugi praktičnih grafičnih rešitev, kot so denimo obarvani zunanji robovi listov, so recepti zelo pregledni, med njimi pa se bodo brez težav znašli tudi tisti posamezniki, ki se držijo različnih sodobnih načinov prehranjevanja, presnojedškega, veganskega in drugih. > AJDA JANOVSKY

Zlahka

Luka Novak, Valentina Smej Novak

fotografije: Ana Hribar

Totaliteta, 2014, 320 str., t. v., 19,99 €

Pet izvirnih kuharskih knjig tandemoma Novak v petih letih (če niti ne upoštevamo kulturno-kulinaričnega vodnika KuKu Benetke) je dosežek, da malo takih! Pa ne le na področju promoviranja in kultiviranja kulinarike, kjer postaja vsebina krožnikov, kot pravita Luka Novak in Valentina Smej Novak, označevalec identitete in prostor razlike. Njuna najnovejša knjiga dokazuje, da jima tudi po vsem tem, vključno z večletnim razsvetljevanjem in opogumljanjem TV-občinstva, še ni zmanjkalo idej in navdiha. Ljubezni do kuhanja, ki je tudi sestavni del naslova knjige, je očitno močan motiv in trajna spodbuda. Novakova zdaj želita uporabnikom kuharice, da bi postala kuha tudi zanje ljubezni, ki bi jih omrežila na prvi pogled – in bi potem trajala in trajala ... Ker pa je prva ključna beseda v naslovu »zlahka«, sta se avtorja v opisih in napotkih potrudila, da sta povsod, tako v primerih, ki zahtevajo bogate izkušnje in raziskovalni pogum, kot v najpreprostejših receptih bralcem pokazala najlažjo pot do cilja. > IZTOK ILICH

Smutiji in sokovi; Solatni bar

Sara Lewis

prevod: Urška Godler, Saša Dedić

Učila International,

2014, t. v., 176 str., 9,99 €/knjigo

Sadni in zelenjavni napitki so kot prehranska alternativa postali stalni spremljevalci novodobnega jedilnika, v katerem vse preveč obrokov temelji na žitih, industrijsko predelani hrani, na škodljivih dodatkih, sladkorju ter mesu vprašljive kakovosti. Vitamini, minerali in vlaknine, ki jih vsebujejo sokovi, so zato postali nepogrešljivi, in v tem duhu nam knjiga *Smutiji in sokovi za vsak dan* prinaša množico kombinacij okusnih energijskih doz, v katerih ne manjka niti visoko hranilnih oreškov. Igrivi, barvni recepti za svež vsakdan.

Raznovrstno pripravljene solate smo začeli šele v zadnjem desetletju razumeti kot obroke, ki so lahko enakopravni preostalim. Barvna in nazorno oblikovana knjižica nam prikaže zanimive izvedbe solat ter recepte z jedmi, katerim na prvi pogled mogoče ne bi prisodili, da sodijo skupaj. Včasih nas presenetijo alternativne oblike serviranja solat, na primer v zvitkih, na krušni podlagi ali v čašicah solatnih lističev. In ... če so za zajtrk preokusne ali se kot kosilo komu zdijo prelahke, pa vsaj kot večerja učinkujejo brezhibno! > ŽIGA VALETIČ

natečaj

Založba Fran razpisuje natečaj za izvorna besedila in likovna dela o osrečujočih izkustvih bližine

V barvah utripajo bližine

Najboljši literarni in likovni prispevki bodo izbrani za knjižno objavo. Izbrana dela bo Založba Fran objavila v estetsko opremljeni knjigi *V barvah utripajo bližine* jeseni leta 2015.

Prozna besedila lahko obsegajo do 7.777 znakov, poezija pa do 111 vrstic. Izbrana besedila bodo jezikovno pregledana in avtorjem posredovana v avtorizacijo. Likovna dela bodo v knjigi vidna v formatu 2 : 3 (višina : širina). Pri natečaju sodelujete s fotografijo o svojem likovnem prispevku na razpisano temo. Originalno delo ostane pri vas. Načrtujejo razstavo izbranih likovnih del.

Avtorji besednih in likovnih prispevkov ostajajo lastniki svojih del. Založbi Fran dovolijo brezplačno objavo v knjigi, prejmejo po dva izvoda knjige in imajo možnost kupiti nadaljnje izvode po avtorski ceni.

Prispevke zbirajo do 5. 5. 2015 na elektronski naslov blizine@zalozba-fran.com, na spletni strani www.zalozba-fran.com/blizine ali na naslov: Založba Fran, Bratoläckerstraße 8, 9020 Klagenfurt Celovec, Avstrija.

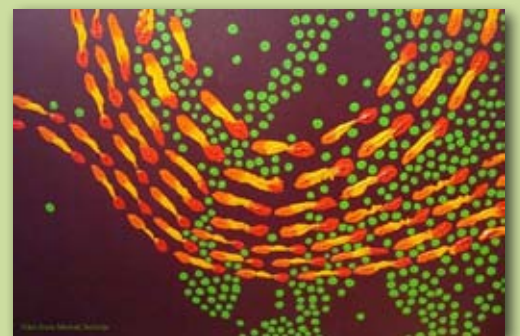
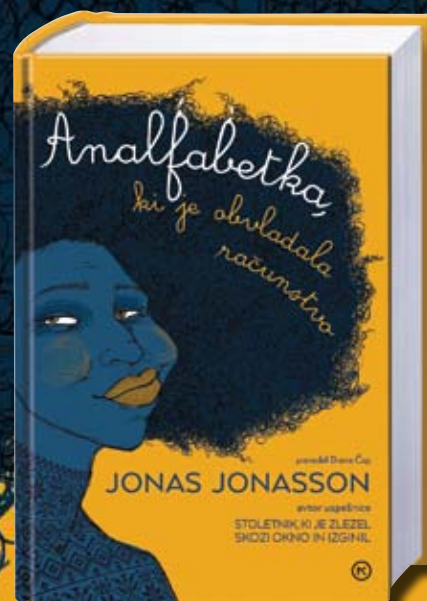

Foto: Franc Merkač, Srečanje

Več informacij na <http://www.zalozba-fran.com/blizine>

Skandinavska pošiljka smeha

Samo na Švedskem ima Ove več kot 400.000 prijateljev.

S *Stoletnikom* je pobegnilo že več kot milijon bralcev.

Nova Jonassonova junakinja ni zlezla skozi okno niti ni izginila. Nombeko Mayeki je namreč novo oklicana šefinja odreda za praznjenje latrin sektorja B v Sowetu. Čeprav se je ta krhka deklica naučila brati in pisati, nikoli ni bilo razloga za obet, da se bo družila s kralji ali predsedniki. Če ne bi bila, kar je bila. In to je pač bila.

Analfabetka, ki je obvladala računstvo 510 strani, 15 x 21 cm
Cena: 29,95 €

Ilustracija Polona Pačnik

Vse materialne avtorske pravice so last Mladinske knjige.

© Mladinska knjiga

NAJ VAS OPAZIJO!
MAJICE ZA VAŠO PROMOCIJO
IMPERIAL & IMPERIAL WOMEN

Na voljo v 36 barvah.

Bela*	Pepelnata	Svetlo siva	Siva*	Črna siva
Mišje siva	Globoko črna*	Kremno roza*	Ciklamna*	Čili
Bordo rdeča	Temno rdeča	Rdeča*	Oranžna*	Zlata*
Citron rumena*	Svetlo zelena	Jabolčno zelena*	Zelena*	Stekleno zelena
Temno modra	Francosko modra*	Denim modra	Kraljevsko modra*	Atol modra*
Sinje modra*	Ledeno modra	Vijolična*	Temno vijolična*	Čokoladna*
Barva zemlje	Vojaško zelena	Cinkovo siva	Kaki*	Peščena
Kremna	* barve pri ženskem modelu			

Pokličite nas za brezplačen katalog
 ali pa si oglejte našo ponudbo na:
www.umco.si
 Ponudba velja zgolj za
 pravne osebe in društva.

UMco
 PRILOŽNOST ZA PROMOCIJO
 UMco d.d.
 Leskoškova 12, Ljubljana
 tel: 01/520 18 30
 faks: 01/520 18 40
 info@umco.si

Priročniki

Takoj pusti čevelj

18 najpogostejših vedenjskih težav, njihovo preprečevanje in odpravljanje

Maja Kalaš

Ad Lucem, 2014, t. v., 123 str., 21,90 €

Lastniki psov se slej kot prej znajdejo pred zadrego – morda njihov ljubljencem zgrize vse predmete v hiši, morda ne morejo utišati njegovega lajanja, morda na sprehodu kuža vodi njih, morda lula po stanovanju ... Avtorica nam v knjigi zelo poljudno predstavi 18 pogostih težav, razloži vzroke za vedenje psa ter ponudi rešitve in praktične napotke, kako izšolati tako psa kot tudi lastnika. Preprosto nam razloži, kako psi razumejo naša dejanja in odzive, navodila za vzgojo pa so dovolj jasna, da s psom začnemo trenirati kar takoj. Pes zahteva veliko pozornosti in odgovornosti, s pomočjo te knjige in vztrajnosti pa lahko poskrbimo, da bo zares naš najboljši prijatelj. > KLARA JARC

Zelišča

Opisi, učinkovanje in uporaba

prevod: Jože Plešej

Učila International,

2014, t. v., 255 str., 6,99 €

Knjižica prinaša več kot sto uporabnih opisov najbolj pogostih zelišč pri nas. V uvodu so na kratko pojasnjeni začetki uporabe zdravilnih rastlin ter podana splošna navodila za nabiranje, sušenje in shranjevanje zelišč. Opisani so tudi univerzalni postopki priprave poparkov, tinktur, izvlečkov in drugih možnosti priprave zelišč v zdravilne namene. Ob številnih fotografijah so natančno predstavljeni izvor in zgodovina rastlin, čas cvetenja, opis, rastišče ter zdravilne lastnosti in uporabo v kuhinji ali zdravju in kozmetiki. Posejana je z recepti, nasveti ali opozorili, ki se nanašajo na določeno zelišče. Majaron, lan, kopriva ter druge rastline z vrta, travnika in gozda vam bodo razkrili nove možnosti uporabe. > KLARA JARC

Velika sanjska knjiga

Pamela Ball

prevod: Niki Neubauer

Mladinska knjiga,

2015, t. v., 410 str., 32,96 €

Pamela Ball, strokovnjakinja na področju sanj, nam v svoji drugi knjigi na to temo poda izvrstne razlage in napotke, s pomočjo katerih si lahko razložimo sanje in jih ustvarjalno uporabimo, ko smo budni. Knjiga poleg razlage motivov iz sanj vsebuje tudi razne zanimivosti s področja spanja, denimo zgodovino in teorije razlaganja sanj, razlago raznih motenj spanja, med drugim nespečnosti in narkolepsije, poda pa nam tudi nekaj nasvetov za boljše spanje. Čeprav je v teorijo spanja in sanj uvrščeno kar nekaj strokovnega znanja, so informacije podane tako, da lahko razume prav vsak. Delo nam uspešno pomaga razložiti vzorce, ki nam jih naša podzavest pošilja v obliki sanj, s tem pa pripomore k odkrivanju naših izrazito osebnih sposobnosti, s pomočjo sanjske delovne knjižice na koncu knjige pa se lahko prav vsako jutro zbudimo in ugotovimo, kaj smo sami sebi želeli sporočiti skozi sanje. > NEŽA POZNIČ

Naravoslovni hokus pokus

Zbirka naravoslovnih poskusov za mlade raziskovalce

Asja Kamenšek

Mladinska knjiga, 2014, m. v., 70 str., 14,95 €

Otrokom je raziskovanje prirojeno, odrasli pa smo tisti, ki jim moramo to raziskovanje omogočiti, ga spodbujati in jih navajati na vztrajnost in samostojnost, sporoča avtorica didaktične zbirke naravoslovnih poskusov za mlade raziskovalce. Avtorica vodi starše/učitelje skozi različne poskuse od trdnih snovi in tekočin do plinov in barv. Pomembno je, da otroci poskuse občutijo po svoje in občutke tudi izrazijo. Naučijo se, da je raziskovanje sveta zabavno in da ga vsak raziskuje na svoj način. Kakor pravi avtorica: »Mnogo bliže smo človeku, kadar lahko sam zase piše poglavje svoje knjige, kakor če mu narekujemo besede.« Približajmo torej otrokom svet, potem pa pustimo, da ga sami spontano odkrivajo skozi igrivost in vztrajnost ter domišljijo in izraznost. > SABINA BURKELJCA

1000 neverjetnih podatkov; 1000 vprašanj in odgovorov

prevod: Samo Kuščer

Učila International, 2014, t. v., 224 str., 9,99 €/knjigo

V obeh moderno oblikovanih in pregledno urejenih priročnikih se skriva toliko znanja in podatkov na teme, ki si jih običajen bralec komaj lahko zamisli. Neverjetni podatki iz sveta rastlin in živali, od morskih, žuželčnih do najbolj trapastih ptičjih podatkov, pa vse o posebnostih človeškega telesa, zgodovinske podrobnosti, ki jih morate spoznati, presenetljiva spoznanja o družbi in kulturi, vsemogoči čudeži planeta Zemlja, veliko zagonek znanosti, tehnologije in vesolja.

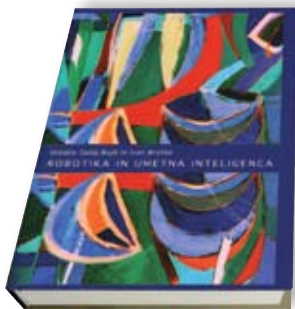
Za vse mlade radovedneže in za tiste starejše, ki ste v zadregi, ker ne veste pravih odgovorov, pa bo knjiga 1000 vprašanj in 1000 odgovorov nanje odlična rešitev. Prinaša odgovore na vprašanja o zgradbi, velikosti in starosti sončnega sistema, zvezd, galaksij, o religijah in kulturah sveta, o atomih, molekulah, silah, energijah, človeškem telesu, Zemlji in še marsičem. > RENATE RUGELJ

Robotika in umetna inteligenca

urejanje: Tadej Bajd in Ivan Bratko

Slovenska matica, 2014, t. v., 230 str., 19 €

Raziskave s področja robotike in umetne inteligence so že krepko prešle fazo začetniškega znanstvenega navdušenja in so danes vpete tako v industrijsko ter medijsko proizvodnjo kot tudi v podajanje odgovorov na zapletena psihološka vprašanja, ki si jih postavlja človek. Kaj se s temi raziskavami dogaja v Sloveniji, nam v sedmih esejih pokaže knjiga, ki so jo napisali področni strokovnjaki. Veliko več sicer izvemo o robotiki kakor o umetni inteligenci, so pa zato poglavja o rehabilitaciji ali učenju motoričnih spretnosti v robotiki podkrepjena s slikami in shemami, ki jih je rodila tukajšnja praksa. Knjiga je napisana poljudno in posebej cilja na srednješolce, ki se odločajo za morebitni študij naravoslovja. > ŽIGA VALETIČ

Znanost v 30 sekundah; Zemlja v 30 sekundah

Anita Ganeri, Mike Goldsmith

ilustracije: Melyvin Evans, Marta Munoz

prevod: Niki Neubauer

Družina, 2014, m. v., 96 str., 16,90 €/knjigo

Dejstvo, da se dajo velike ideje razložiti tudi zelo preprosto, potrjujeta tudi pričujoči lično ilustrirani knjižici. V prvi je zbranih 30 osupljivih zanimivosti o Zemlji, od zgradbe njenega ozračja do razžarjenega jedra. Če vas ali vaše mlade raziskovalce zanima, kako nastanejo dan, noč in letni časi, če želite razumeti delovanje vulkanov, neurja, potresov in odkriti vodni svet in njegove ekosisteme, ne da bi se po nepotrebnem zapletali v podrobnosti, potem bo *Zemlja v 30 sekundah* prava za vas. Če pa vaše male genije bolj zanimajo najpomembnejše teorije, ki so spremenile znanost, kdo so največji znanstveni misleci in kako so njihova odkritja vplivala na današnji čas, potem morate nujno raziskati vse te osupljive ideje, preveriti teorije in izvedeti čim več znanstvenih

... bodo bistré glave povabile v svet nadaljnega raziskovanja ...

dejev, ki se skrivajo v *Znanosti v 30 sekundah*. Vsaka od teorij in zanimivosti ima poleg trisekundnih povzetkov tudi kratke in privlačne triminutne naloge, ki bodo vaše bistré glave povabile v svet nadaljnega raziskovanja in znanstvenega razmišljanja. > RENATE RUGELJ

www.mohorjeva.com
www.mohorjeva.si

Mohorjeva
Celovec

Jesper Juul

Šolski infarkt

140 strani
brošura z zavihki
16 x 23 cm
€ 20,90
978-3-7086-0809-9
Mohorjeva Celovec

„Šolski sistem pri nas nagrajuje predvsem poslušnost, a poslušni otroci ne razvijejo nobene identitete. Naša šola naj bi se odrekla iluziji, da je pristojna samo za glave otrok, preostalo pa da je odvisno od staršev. Šola in učitelji so tako pomemben, vpliven in neposreden del življenja otrok ter njihovega osebnega in socialnega razvoja, da je že čas za prevzem odgovornosti.“

Jesper Juul se zavzema predvsem za učence, vendar ne nastopa proti učiteljem. Znani svetovalec v konfliktnih in družinski terapevt zato opiše gradnike, ki so potrebni za novo šolo – šola tako ne bo več ustanova, ki otrokom in mladostnikom jemlje naravno veselje do učenja.

Prodaja: Družina d.o.o., Krekov trg 1, Ljubljana,
tel: (01) 360 28 28, narocila@druzina.si

V knjižni produkciji zasledimo vse več mladinskih knjig v različnih kombinacijah besedilnega in slikovnega gradiva. Te knjige – še posebej, če so kakovostne – so tudi večgeneracijske, torej dobrodošlo kakovostno branje za bralce vseh starosti. In to nikakor niso le slikanice, čeprav nas k pozornemu spremljanju tovrstnih knjig spodbuja in strokovno podpira prav monografija dr. Dragice Haramija in dr. Janje Batič z naslovom Poetika slikanice (Franc-Franc, 2013). V prispevku pa se namenoma ne bomo lotili tudi vseh tistih besedil, ki v zadnjem času doživljajo nove ilustrirane izdaje (npr. Ivan Cankar, Hlapec Jernej in njegova pravica z ilustracijami Damijana Stepančiča).

Tilka Jamnik

SLIKA POVE VEČ KOT TISOČ BESED

Različne kombinacije besedilnega in slikovnega v mladinskih knjigah

RUBRIKO PRIPRAVLJA:

Rokavička: ukrajinska ljudska pravljica. Prev. Kristina Brenk. Ilustr. Hana Stupica. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2014. (Velike slikanice).

Ukrajinsko pravljico slovenski bralci poznamo v različnih prevodih (tudi predelavah) in ilustracijah. Toda prvič je med nami kot samostojna slikanica. Mlada ilustratorica Hana Stupica (iz slavne slovenske umetniške družine: je hčerka Lucije Marije Stupice in vnukinja Marlenke in Gabrijela Stupice), ki je te ilustracije ustvarila za diplomsko nalogo na Akademiji za likovno umetnost. In zanje je prejela nagrado Hinka Smrekarja na 11. slovenskem bienalu ilustracije. Žirija je ugotavljala, da je kljub svoji mladosti ustvarila zrelo slikarsko delo; upodabljanja, večinoma živalskih likov, se je lotila premišljeno in raziskovalno. »Ustvarjeno je v maniri, ki ima v slovenski otroški ilustraciji močno tradicijo, izraža ilustratorsko zrelost in izrazit napor upodobiti atmosfero ukrajinske zime 19. stoletja ter impresije ruralne pojavnosti tedanjega časa, ki ga avtorica spretno in dosledno tke z dognanim nizanjem barvnih tekstur.«

Walter Moers: **Divji potep skozi noč: po enaindvajsetih ilustracijah Gustava Doréja.** Prev. Stana Anželj. Ilustr. Gustave Doré. Ljubljana: Sanje, 2014. (Sanje. Roman).

V tej knjigi pa je ravno obratno in Walter Moers, nemški pisatelj, ilustrator in stripar, poznan tudi med slovenskimi bralci, predvsem po svojih obsežnih zgodbah iz Zamonije, nam svojo odločitev v uvodu tudi pojasni: če lahko ilustratorji vedno znova ilustrirajo neko besedilo, zakaj torej ne bi pisatelj na novo opremil ilustracije z besedilom («ilustriral z besedilom»)?

V spremni besedi z naslovom *Divji potep skozi slike* in s podnaslovom *Sanjski kino Gustava Doréja* pa Moers pronicljivo in duhovito predstavi, kako vsestranski in plodovit ustvarjalec je bil francoski ilustrator, grafik in kipar Gustave Doré (1832–1883). Ob njegovih enaindvajsetih ilustracijah, izbranih iz različnih del, je napisal odlično mnogoplastno zgodbo, ki je res »napeta«, »duhovita«, »pustolovska« in v eni od plasti tudi »stava s smrtjo za večno življenje« (kot piše na platicah). Dvanajstletni Gustav odrašča (se srečuje z različnimi bitji in doživlja različne dogodivščine) in se oblikuje – v soočenju z lastnim koncem – v umetnika.

Tudi ta fantastični roman je mojstrsko prevedla v slovenščino mlada prevajalka Stana Anželj, dobitnica častne liste IBBY 2014 za prevod Moersovega romana *Vreščji mojster*.

María Teresa Andruetto: **Juanova dežela.** Prev. in spr. beseda Barbara Pregelj. Ilustr. Gabriel Hernández Walta. Medvode: Malinc, 2014. (Državljeni sveta).

To je prva knjiga plodovite sodobne argentinske avtorice, Anderse-nove nagrajenke 2012, prevedena v slovenščino. Juanova dežela je Argentina, ki v času vojaških diktatur doživlja gospodarske zlome in grozljivo represijo. Mnoge družine obubožajo do te mere, da se znajdejo v naselju Karton na robu velemesta. Preživljajo se s tem, da ponoči zbirajo steklenice, papir in druge odpadke in jih potem prodajajo. V teh hudih razmerah se porodi najprej prijateljstvo in nato ljubezen med otrokoma Juanom in Anarino, ki premaga vse hudo in najhujše, da se lahko po mnogih letih končno kot odrasla vrmeta na podeželje, kjer prav tako živita zelo skromno, vendar v stiku z naravo, in zadovoljno s svojimi otroki ... Ljubezenska zgodba je univerzalna, tudi upovedena tako, saj je avtorica uporabila strukturo tradicionalne pravljice. Večplastno besedilo, brez moraliziranja, estetsko domiselno in osupljivo pretanjeno, lahko presune in prevzame tako mlade kot odrasle bralce.

Besedilo ni obsežno (52 str.), dopolnjujejo ga izjemne črno-bele ilustracije, ki jih je prispeval vsestranski španski likovni ustvarjalec Gabriel Hernandez Walta. Ilustracije zavzema jo razmeroma veliko prostora in poudarjajo mračno dogajalno okolje besedila. Dovršena kombinacija izčiščenega besedila in prav tako izčiščene ilustracije je privlačno in bralno nezahtevno branje tudi za manj zahtevne, t. i. oklevajoče bralce, tako mladostnike kot odrasle. In še več, knjiga je oblikovana v skladu s priporočili za oblikovanje gradiv za bralce z disleksijo. Vsekakor velja opozoriti tudi na izčrpno spremno besedo prevajalke dr. Barbare Pregelj.

Medena koža

Roman v stripu je v zadnjem času v porastu, predstavlja priljubljeno branje tako mladih kot odraslih brancev; zasledimo tako predelave integralnih besedil v strip kot izvirne romane v stripu, tudi zelo kakovostne, in takšna je prav gotovo *Medena koža*, Jungova avtobiografska pripoved, ki je izšla v treh knjigah, v slovenščino imamo prevedeno šele prvo.

Jung je bil rojen v Koreji in posvojen v Belgijo, podobno kot je bilo ob koncu korejske vojne na tisoče korejskih otrok posvojenih na Zahod. V belgijski družini in v vasi se ni počutil vedno najbolje, čeprav ni bil edini Azijec; bil je dokaj problematičen otrok. Pri iskanju lastnih korenin in oblikovanju identitete se je pogosto zatekal v domišljijijski svet in veliko risal. Tako je Jungova pripoved v stripu – včasih zelo poglobljena, drugod spet humorna – upodobitev njegovega otroštva in odraščanja, izkušnje rasne različnosti in večkulturnosti, kar ga je vse oblikovalo v umetnika.

Po njegovih treh knjigah je posnet celovečerni animirano-dokumentarni film z istim naslovom, ki smo ga lahko videli tudi pri nas. Kombinacija obojega – namreč romana v stripu in animiranega filma – je

lahko spodbuda tako za branje knjige kot za ogled filma. Oboje je do- gnano in nas pretrese!

Žiga Gombač: **Skrivnosti mladih levov**. Ilustr. Ivan Mitrevski. Dob pri Domžalah: Miš, 2014.

Mlade leve, ki bodo sicer nekoč kralji ži- vali, je prav tako strah. Strah jih je marsiče- sa, toda vse to lahko prežene objem njihovih očetov! Univerzalna tema torej, strah je vse mladičke, tudi človeške, in tem je slikanica seveda tudi namenjena. Pravzaprav njho- vim staršem, še posebej pa nagovarja očete.

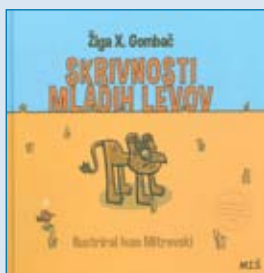
Slikanic s to temo je veliko, toda ta je po- sebna zaradi ilustracije, ki ni prav nič otro- ško nežna, ampak odločna in močna, kakr- šni naj bi bili že levji mladiči. Stripar Ivan Mitrevski med drugim riše za Slovenski knjižnično-muzejski MEGA kviz (ki ga strokovno priprav- lja MKL, Pionirska), zato ni čudno, da je njegova ilustracija prestašeh- nih levčkov ne le stripovska, ampak tudi skorajda »mega«.

Kar nekaj strani – na začetku in tudi vmes – je brez besedila; so le ilustrirane in torej »spregovorijo« brez besed. Opazujemo namišlje- no moč mladih levov in njihove skrivnosti oz. skrivne šibkosti. Sporočilen je tudi izbor barv: v namišljenem pogumnejšem delu je oranžna; ko spoznavamo skrivnosti mladih levov, so temno modre, vijolične in lila, od- visno pač od vrste strahu; v boju pred stra- hovi so rdeče; sinje modre pa so strani, kjer so mladi levi le levčki, ki potrebujejo nežnost in zaščito svojih očetov, in tudi tiste, na katerih se odrasli levi – ker tudi oni se včasih česa bo- jijo – »... spomnijo na toplino, prijaznost in stisk šape svojih očetov. In svet je takoj lepši.«

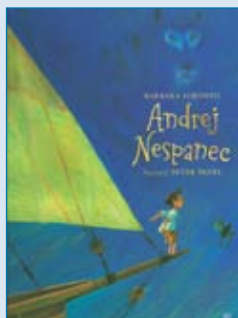
Slikanica s tako malo besedila je vsekakor primerna tudi za začetne bralce. Z izčiščenim kratkim besedilom mali mladi bralec kaj lahko premaga skrivnosti branja (skrivne zadrege začetnega branja).

Barbara Simoniti: **Andrej Nespavec**. Ilustr. Peter Škerl. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2014. (Velike slikanice).

Podobno – pa vendar drugače, saj sta ustvar- jalca druga – »spregovori« tudi nekaj strani brez besed, torej le z ilustracijo, v slikanici z naslovom *Andrej Nespavec*. Avtorica Barba- ra Simoniti pripoveduje o fantiču Andreju, ki zvečer ne more zaspati, čeprav ga mama po- skuša zazibati v sen s tem, da mu bere njegovo najljubšo knjigo o sinjem kitu. Andrej ne more oz. noče zaspati najbrž prav zato, ker mu je tako zelo všeč zgodba in ne želi, da bi se končala?! Da bi se ne končalo druženje z mamo, ki mu be-

... te knjige so tudi večgeneracijske, torej dobrodošlo kakovostno branje za bralce vseh starosti ...

re. (Očka mornar je tako kot sinji kit nekje na širnih morjih.) To traja vse do tedaj, ko nekega večera Andrej sreča netopirja, ki plete sanjske zgodbe. Zdaj Andrej rad zaspi, saj sanja zgodbo s tigrom.

Strani v realnem Andrejevem življenju so kombinacija besedila in ilustracije, oboje se lepo prepleta in dopolnjuje, medtem ko je sanjska zgodba upodobljena samo z ilustracijo, in to s svetlejšimi, drugač- nimi barvami. V tem delu slikanice je Peter Škerl brez besed upodo- bil zgodbo v zgodbi; besede v sanjah pač niso potrebne, Andrej sanja – in bralec z njim!

Maja Kastelic: **Deček in hiša**. Ilustr. Maja Kastelic. Ljubljana: Mladin- ska knjiga, 2015. (Velike slikanice).

Končno imamo spet novo izvorno slovensko slikanico brez besed! V resnici je šele tretja: Marjan Amalietti, *Maruška Potepuška* (Mla- dinska knjiga, 1977, 2012), Damijan Stepan- čič, *Zgodba o sidru* (Mladinska knjiga, 2010). V svetu pa je naraščajoč trend teh nemih slika- nic (»silent books«), ki naj bi bile v večjezičnih in večkulturnih situacijah dostopne čim širše- mu krogu bralcev ne glede na njihovo jezikov-

no in bralno zmo- žnost. Seveda pa je razumevanje ilustra- cije odvisno od bralčeve razgledanosti in tu- di njegovega širšega kulturnega okolja.

Deček in hiša je prva avtorska slikanica sli- karke in ilustratorke Maje Kastelic, ki je za te

ilustracije že leta 2012 prejela priznanje Hinka Smrekarja, leta 2014 pa je prejela še plaketo Hinka Smrekarja. Sprejete pa so tudi na razstavo ilustracij na letošnjem sejmu otroških knjig v Bologni .

Slikanica vse pove brez besed: deček skozi skrivnostno hišo sledi mucu in papirjem z otroškimi risbicami po tleh. V eni sobi je bogato obložena miza (mogoče kot v zgodbi *Alica v čudežni deželi*), druga je polna knjig (z nekaterih knjižnih hrbtov je mogoče prebrati naslove), v tretji so po steni reprodukcije ilustracij (ki jih bralec lahko prepozna). Čisto na vrhu hiše pa deček naleti na deklico, ki, sedeča na tleh, riše risbice na koščke papirja. Na naslednji strani deček in deklica oba sku- paj spuščata papirnata letala, nad njima pa je svetlo nebo.

Hiša je vendarle polna besed in branja. Poleg vsega, kar smo že na- šteli, je tu še precej različnih napisov in navodil po stenah. Zdi se, da je slikanica brez besed torej vendarle poklon pismenosti, branju, knji- gam in literaturi ... In še več: vse ilustracije v knjigi so v glavnem v tem- nih, toda toplih tonih, medtem ko je ilustracija otrok s papirnatimi letali mnogo svetlejša. Je torej vse zaman, če nas literatura ne pripelje do drugih ljudi, do prijateljstva in ljubezni?

Slikanico je Slovenska sekcija IBBY poslala v mednarodno zbirko »silent books« Italijanske sekcije IBBY, ki zbira tovrstne slikanice za družinsko knjižnico, namenjeno beguncem na otoku Lampedusa.

Obiščite nas v spletni knjigarni Bukla, kjer postopoma razširjamo ponudbo knjig.

www.bukla.si
knjigarna

UMco

S klikom do knjige!

UMco d. d.,
Leskoškova 12,
1000 Ljubljana
tel. 01/520 18 39
knjigarna@umco.si

Slikanica z izobraževalno noto s področja poznavanja narave, prijaznega vedenja ter prepoznavnosti Slovenije. Prevedena v angleški, nemški, italijanski, francoski, španski, švedski, ruski jezik.

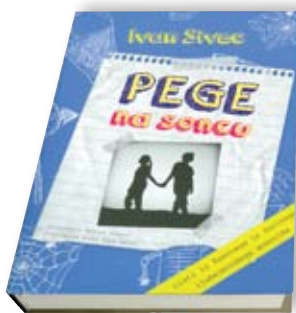
NAROČILA:
<http://www.medvedek.si>
tinace99@gmail.com
041 481 910
Cena: 9,99 EUR

Pege na soncu

Listi iz Žanovega in Sarinega ljubezenskega dnevnika
Ivan Sivec

ilustracije: Aleks Zupan Arsov
Karantanija, 2014, m. v., 210 str., 14,90 €

Pred nami so iskreni dnevniški zapisi dveh nesrečnih najstnikov, ki sta namesto varnega maminega zavetja poznala hladne in izkoriščevalske rejnike, sošolce, ki ju nikoli niso povsem sprejeli medse, in šolske svetovalce, ki so ju pogosto obravnavali kot številki. Njuni biološki mami nista bili sposobni skrbeti zanju, in zato sta še kot majhna otroka pristala pri rejniških družinah, kjer so Žanu vseh deset let nagajali odrasli sinovi ostarele rejnice, Sara pa sploh ni zmogla najti stika s svojo rejnico, ki je rejnino raje kot za rejence porabila za povečavo hiše in nov avto. Na nekem počitniškem taboru sta se srečala, med njima so preskočile iskre in iz njenega roza in njegovga modrega dnevnika nastane njun skupni beli dnevnik. Z večjo pisateljsko roko je Sivec resnično zgodbo preobrazil v ganljivo pripoved, ki odstira tudi mnoge probleme rejništva v Sloveniji. > RENATE RUGELJ

Juanova dežela

María Teresa Andruetto
prevod: Barbara Pregelj
ilustracije: Gabriel Hernández Walta
Malinc, 2014, t. v., 85 str., 18 €, JAK

Pripoved priznane argentinske pisateljice zaznamuje dvojnost: med poetičnim jezikom in surovo družbeno stvarnostjo; med žlahtno, rahlo romantizirano tradicijo in razčlove-

čeno, globalizirano sedanostjo, med podeželjem in mestom, med brezupom in upanjem in ne nazadnje med dečkom Juanom in deklico Anarino. Njuni simetrični zgodbi sprva tečeta vzporedno, nato pa se stakneta v naselju Karton, kjer pristanejo vsi, ki jih neusmiljeno izpljune velemesto. Mlajši otroci lahko pripoved berejo kot pravljico, nekoliko starejši pa bodo v nakazanih obrisih zla in krivic brez težav prepoznali pošast industrializacije, ki je požrla tradicionalne obrti; nenasitne demone kapitalizma, ki razlaščajo večino in kopičijo bogastvo v rokah manjšine; betonske zombije, ki se zažirajo v nebo ... > MAŠA OGRIZEK

Tinka²

Mateja Gomboc
ilustracije: Kristina Krhin
Družina, 2014, m. v., 136 str., 16,90 €

Nekega poletnega večera se navihana Tinka, skoraj petošolka, odloči, da bo preganjala kriminalce in svojo sosesko očistila vseh nepridipravov. Pripravi si kapo, očala in zvezek, od dedka dobi daljnogled in njena hišica na drevesu postane resna opazovalnica prave detektivke. Pridno si beleži vse sumljive stvari in dogodke, ki se v njenem mirnem mestu kmalu izkažejo za povsem običajne, a Tinka se vseeno zelo zabava. Konec poletja pa se odloči da bo postala psihosvetovalka. Najprej pomaga deklici, da se upre zoprnemu bratu, potem pomaga Tomiju premagati strah pred učiteljem, pa tudi sestrico Julko uspe prepričati, da uhan v nosu in tatu morda nista najboljša izbira za dvanajstletne deklice. Prikupne zgodbe bogatijo bralčevo besedišče in vabijo k nadaljnjemu razmišljanju in zapisovanju idej, čemur je v knjigi namenjen tudi poseben prostor. > RENATE RUGELJ

Divji potep skozi noč

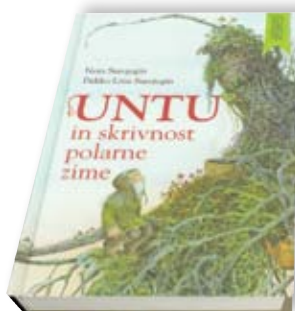
Walter Moers; prevod: Stana Anželj
Sanje, 2014, t. v., 223 str., 17,95 €

Moersa, enega najuspešnejših in najbolj ustvarjalnih nemških avtorjev, ki je obenem tudi stripar in ilustrator, v slovenščini že dobro poznamo po romanih, ki se dogajajo v izmišljeni deželi Zamoniji (*13 1/2 življenj kapitana Sinjebračca* in *Labirint sanjajočih knjig*). V *Divjem potepu skozi noč* iz leta 2001 pa se je Moers lotil drugačnega izziva. Svojo zgodbo – o njej piše tudi v spremni besedi izdaje iz leta 2013, po kateri je narejen slovenski prevod – je namreč zasnoval ob enainvajsetih risbah Gustava Doréja, najslavnejšega ilustratorja 19. stoletja. Ta je v svojem času ilustriral tako *Biblijo* kot svetovne klasike od Cervantesa do Balzaca. Glavni junak Moersove pripovedi je tako dvanajstletni Gustav, ki bi rad postal velik risar, pred tem pa se mora preživeti velepuštolovščino, ki vključuje skrivnostne velikane, siamske dvojčke, velepošasti, devico in sanjsko princeso ter galaktični kanal in celo njega samega. Splet domišljije brez meja, poln humorja in napetosti ter nenadnih dramatičnih preobratov. > SAMO RUGELJ

Untu in skrivnost polarne zime

Nora Surojegin
ilustracije: Pirkko-Lisa Surojegin
prevod: Julija Potrč
KUD Sodobnost International,
2014, t. v., 135 str., 22,90 €

Mati in hči, ilustratorka in pisateljica, tketa čudovito tapiserijo vzorcev severa

Evrope skozi Untujevo iskanje, ki je ravno pravšnje velikosti, kakor je v tej čarni knjigi vse. Hoja po severni deželi deluje na nas bralce odprto, zdravilno, tekoče. Z Untujem odkrivamo magijo sveta, ki ga lahko preknemo šele, ko sprejmemo, kar je. S ščepcem poguma, srčnosti, odprtosti, divjine, zaupanja, pravličnosti nas pot pripelje na cilj oz. kot razberemo iz zgodbe – »pot je cilj«. Takrat premikamo ne samo sebe, pač pa ves svet. Knjiga za vse starosti otrok – od malčkov pa tja do 103. leta in še čez. Čarobno knjižno popotovanje! > SABINA BURKELJCA

Sokolje oko

Božanstva in bojevniki, knj. 3
Michelle Paver; prevod: Nataša Grom
Miš, 2014, t. v., 280 str., 28,95 €

Pred nami je že tretja knjige iz zbirke *Božanstva in bojevniki*, pustolovski naravnane mladinske fantazije, ki se dogaja pred tri tisoč petsto leti na ozemlju današnje Grčije. To je čas bronzne dobe, magije in mitskih bitij. Bojevito in kruto plemo Vranov si želi podrediti sosedna ljudstva in edino upanje ostaja v prerokbi omenjeni deček Hilas. Potem ko je komaj ušel smrti na otoku, ki ga je uničil vulkan, se znajde na Keftiu (današnja Kreta), domovini njegove prijateljice Pire. Toda nekoč bogati otok preživlja hude čase. Po obali je pustošil cunami, vulkanski pepel, ki zakriva sonce, je deželo pahnil v zimo in po otoku se je razpasla kuga. Hilas, ki ga je strah, ali je Pira sploh preživela, se bo moral med iskanjem odgovorov močno opreti na svoje znanje preživetja v divjini. Razburljiva pripoved, ki pouči tudi o življenju in običajih starodavnih ljudstev, bo tudi tokrat navdušila dogodivščin željnega mladega bralca. Nadaljevanje izide še letos. > ALEŠ CIMPRIČ

Živalske novice 4

Po dlaki navzgor

Primož Suhodolčan

ilustracije: Uroš Hrovat

Karantanija, 2014, t. v., 58 str., 17 €

Ta živahno zasnovana zbirka se zdaj ponaša s četrto številko, ki so jo mladi bralci že res težko pričakovali, saj je od zadnje izdaje časopisa minilo že preveč časa. Zmagovalna avtorska kombinacija (Suhodolčan z besedo in Hrovat z ilustracijo) tokrat postreže s petimi zgodbami, v katerih se

... zmagovalna avtorska kombinacija ...

mora zamenjati oguljeni kožuh, stari krti kopači pa morajo sprejeti izume najmlajšega krtka Lovra. Zabavno še pa še. > RENATE RUGELJ

Miša Migarepnik pobegne

Čarobni živalski prijatelji

Daisy Meadows; prevod: Eva Žerjav

Učila International, 2014, t. v., 104 str., 11,90 €

Ela Hostnik in njena najboljša prijateljica Lili Jelen v tej knjigi doživljata že drugo pustolovščino s svojimi živalskimi prijatelji. Tokrat bosta z mačko Zlatko premagovali zlobno čarovnico Grizeldo, ki želi uničiti drevo Prijateljstva, pri katerem dobivajo hrano. S pomočjo ptica Aca in družine bobrov Lopatičevi rešijo malo miško Mišo, ki se je izgubila v gozdu. Prevarajo pa tudi zlobne in umazane bogite, Grizeldine služabnike. Na koncu se vse živali zberejo pri drevesu Prijateljstva, kjer imajo sejem. > ZOJA RUGELJ

Izgubljeni trumptus

Mia in jaz

Isabella Mohn

prevod: Alexandra Natalie Zaleznik

Tehniška založba Slovenije, 2014, t. v., 93 str., 19,99 €

Mia je svojo čarobno knjigo težko skrivala pred radovednimi sošolkami iz internata, a ji je prijatelj Vincent vedno nekako pomagal, da je lahko neopaženo smuknila v čarobno deželo Centopio in se spremenila v prelepo vilinko. Tokrat je s prijateljema Yuko in Mojem iskala izgubljeni trumptus, ki bi pregnal hudobno kraljico, z vilinci je pomagala svoji ljubi samoroginji Lyrii pri kotenju in spoznala njenega zlatega mladička Onchaoa, vse skupaj pa je znova vznemirjala hudobna Gargona. Knjiga je opremljena z velikimi slikami iz priljubljene istoimenske serije. > RENATE RUGELJ

Duh Babujan in prijatelji

Sebastijan Pregelj

ilustracije: Ana Razpotnik Donati

Miš, 2014, t. v., 52 str., 24,95 €

Na koncu ulice stoji prav posebna hiša, v kateri straši. Je to res? Skupina prijateljčkov iz bližnjega bloka se odloči raziskati skrivnost, a otroci se že ob prvem obisku prestrašijo in zbežijo domov. Le Peter, slepi deček, s katerim se nihče noče igrati – zato ga otroci tudi niso vzeli s seboj na ogled hiše –, je neustrašen: odloči se, da jo bo raziskal na lastno pest. Od njegove odločitve ga ne odvrne niti duh Babujan, ki ga odkrije v hiši in s katerim se pozneje spoprijatelji. Ko za to prigodo zvedo Petrovi mali sosedi, začnejo nanj gledati čisto drugače. In skupni obiski vile naenkrat postanejo najbolj razburljivo doživetje. Pristrčno branje za vse, ki vedo, da duhovi – preprosto obstajajo! Dokaz za to boste našli v tej prikupni knjigi! > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Na koncu ulice stoji prav posebna hiša, v kateri straši. Je to res? Skupina prijateljčkov iz bližnjega bloka se odloči raziskati skrivnost, a otroci se že ob prvem obisku prestrašijo in zbežijo domov. Le Peter, slepi deček, s katerim se nihče noče igrati – zato ga otroci tudi niso vzeli s seboj na ogled hiše –, je neustrašen: odloči se, da jo bo raziskal na lastno pest. Od njegove odločitve ga ne odvrne niti duh Babujan, ki ga odkrije v hiši in s katerim se pozneje spoprijatelji. Ko za to prigodo zvedo Petrovi mali sosedi, začnejo nanj gledati čisto drugače. In skupni obiski vile naenkrat postanejo najbolj razburljivo doživetje. Pristrčno branje za vse, ki vedo, da duhovi – preprosto obstajajo! Dokaz za to boste našli v tej prikupni knjigi! > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Grozni Gašper in nori kečap

Francesca Simon

prevod: Polonca Kovač

Učila International, 2014, t. v., 108 str., 11,90 €

Kot že vsi vemo, je Gašper daleč najbolj poreden deček, kar jih poznamo. V tej knjigi se bo srečal z vražjima varuška, ki jima bo z najboljšim prijateljem Nejcem na vsak način skušal vzeti torto. Ko mora za šolsko nalogo pripraviti videoposnetke svoje družine, zlobno premeša izjave in jih razvrsti po svoje. Gašper obožuje kečap in ga želi jesti pri vsaki jedi, zato mu mama in očka nekega dne kupita kečap brez sladkorja, ki mu seveda sploh ni všeč. V Gašperjevem razredu imajo putko Pamela in pred velikonočnimi počitnicami učiteljica izžreba Gašperja, da bi jo varoval. Ker se je Gašper bal putk in ni želel skrbeti za Pamela, jo je podtaknil mlajšemu bratu Petru in mu zagotovil, da putka nese čokoladna jajca. Včasih se starši in prijatelji Gašperju za njegove potegavščine seveda maščujejo. > ZOJA RUGELJ, 4. RAZRED

Želja slavne pevke

Srečne zvezde

Phoebe Bright; ilustracije: Karen Donnelly

prevod: Sabina Žgajnar Meze

Skrivnost, 2014, t. v., 89 str., 15,90 €

Kasi se je pripravljala na glasbeni nastop svoje najljubše pevke Jasne Dan, ko sta jo v domačem gostišču, ki je bilo hkrati observatorij, obiskali skrivnostni gostji. Mama in hči sta bili kljub zatemnjenim očalom videti zaskrbljeni in kmalu se je izkazalo, da bo Kasi potrebovala moč novega obeska s svoje čarobne zapestnice, saj sta spremljevalna pevca Jasne Dan zbolela in vse je kazalo, da bo njen nastop odpadel. Ali bo Kasi tokrat uspelo rešiti nastop slavne pevke in si morda prislužiti nov obesek? Simpatično branje za deklice, ki verjamejo v čarobne trenutke. > RENATE RUGELJ

Prva ljubezen

Brane Mozetič; ilustracije: Maja Kastelic

Škuc, 2014, t. v., 42 str., 20 €

Pretanjena zgodba postavlja v ospredje prvo ljubezen, tisto silovito, a vendar tako nežno čustvo, ki v vsakem pusti sledi za vse življenje. Tudi v osrednjem junaku te knjige, šestletnem dečku, ki se z vasi preseli v mesto in v vrtcu s težavo navezuje stike z vrstniki, jih je. Deček najde varnost in sprejetost le v družbi Drejkca, ki je tako kot glavni junak ves čas postavljen ob rob. Med fantoma sčasoma vznikne močno čustvo, ki pa ga okolica ne odobrava. Preprosta, a zelo čustvena pripoved z jasnimi sporočili: ljubezen je (v) vsem enaka! V njej ni prostora za obsojanje, saj povezuje tudi na videz nezdržljivo. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Rokavička

Ukrajinska ljudska pravljica

ilustracije: Hana Stupica

prevod: Kristina Brenkova

Mladinska knjiga, zbirka Velike slikanice,

2014, t. v., 24 str., 16,95 €

Prijazno ukrajinsko basen je v slikanici upodobila ilustratorica Hana Stupica in bila zanjo, kot najmlajša prejemnica doslej, nagrajena z nagrado Hinka Smrekarja. V slikah najdemo posebno pravljličnost in čarobnost, ki sta, kot kjerkoli drugod, doma tudi na temačnem in mrzlem severu. Toda sporočilo je vse prej kot mračno in hladno. Toplo je in svetlo, izraža namreč solidarnost in prijateljstvo, ki se med živalmi (ljudmi) pokaže v trenutkih, ko nam ostre zobe pokaže sestra narava. Ko je dedek izgubil kosmato rokavičko, se je v njeni topli notranjosti naselila miška. Hitro so se ji pridružili še preostali prebivalci gozda, tudi tisti največji, dokler ni rokavička skoraj počila. Tedaj pa ... > ŽIGA VALETIČ

Polet v nebo

Nevenka Škrj

ilustracije: Milanka Fabjančič

Ph RED, 2014, t. v., 26 str., 17 €

Prijazno pravljico v verzih je napisala babica za svojo vnučko, namenjena pa je tudi vsem drugim mladim bralcem, ki bi radi potovali »tja pod nebeški svod, / kjer pravljličnih junakov vije se sprevod«. Skupaj z babico

in psičko Luno vstopi mala Maša v svet njej ljubih pravljličnih likov, kot so Ostržek, Peter Pan, Sneguljčica, Pepelka, Rdeča kapica, Nodi, jelenček Niko in drugi. Sprevod, ki mu ni videti konca! Živahne ilustracije Milanke Fabjančič še poudarijo igrive rime in zaokrožijo zgodbo. > KRISTINA SLUGA

Medvedek peče slovensko potico

Tina Orter

ilustracije: Mladen Melanšek

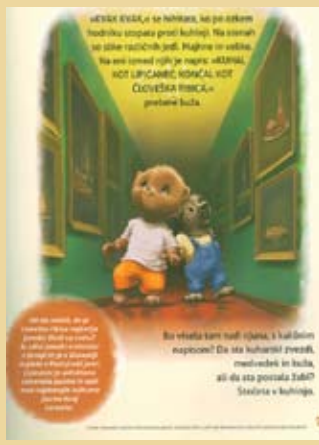
samozaložba,

zbirka Medvedkova popotovanja,

2014, t. v., 18 str., 9,99 €

Medvedek se je s prijateljem kužkom na zmajčkovem hrbtu odpravil na novo popotovanje. Po zabavnem poletu sta se prijatelja preskusila kot kuharja za grofico štokrlo in ji pripravila slastno orehovo potico, pri tem pa sta se neizmerno zabavala ter se naučila marsikaj novega. V slikanici med preprosto zgodbo poleg privlačnih ilustracij najdemo še številne »Ali več« zanimivosti o slovenskih značilnostih in živalih, ki jih srečata na poti, ter seveda o potici. Za konec je v knjigi še recept za pravo prave slovenske orehove potice in prijazen nasvet, naj si na obraze rišemo nasmeha. Slikanica prisrčno pomaga najmlajšim pri spodbujanju narodne zavesti. Ker je izšla tudi v sedmih tujih jezikih, je lahko privlačna predstavitev slovenskih običajev turistom. > KLARA JARC

Andrej Nespanec

Barbara Simoniti

ilustracije: Peter Škerl

Mladinska knjiga, zbirka Velike slikanice,

2014, t. v., 30 str., 17,95 €

Po mojstrskih *Močvirnikih*, ki so bili deležni številnih kritičkih pohval in nagrad doma in na tujem, sta pesnica in pisateljica Barbara Simoniti ter slikar in ilustrator Peter Škerl ponovno združila ustvarjalne moči. Deček z bujno domišljijo Andrej Nespanec noče in noče zaspati, vse dokler v starinski omari ne najde netopirja Nana, ki napleta sanjske zgodbe. A žal je zaradi Andrejevega trmarjenja ostal brez dela – brez spanca ni sanj. Tu pa se njuna pustolovščina šele začne. Zgodbo, katere odlika je skrbna in domiselna raba jezika, ki je žal v sodobnih slikanicah prava redkost, povsem dopolnjujejo razkošne in detajlno izdelane Škerlove ilustracije. Tudi zamisel, da o Andrejevem potovanju v sanjski svet spregovorijo le ilustracije, je odlična, saj pušča domišljiji mladega bralca povsem prosto pot. Skratka, slikanica, kakršne bi morale biti vse! > KRISTINA SLUGA

A mi lahko ti kaj poveš o šoli?

Štefan Lesjak

ilustracije Marija Prelog

Mohorjeva Celovec,

2014, t. v., 44 str., 19,90 €

Približevanje prvega srečanja s šolo je velika reč, otrokovo pričakovanje te velike prelomnice v življenju pa poraja množico vprašanj. Tudi deklici Mili, ki bi se rada veselila šole, vendar o njej premalo ve. In če česa ali koga ne poznaš dobro, te je tudi malo strah, razmišlja avtor, in pošlje Milo k prijateljem, ki že imajo nekaj izkušenj s šolo. Najprej se deklica oglasi pri pajku Andu, ki ima mrežo na šolskem podstrešju, zatem stopi do ježka Pipa, ki dogajanje v šoli pozorno opazuje z vrta, nato ji polž Denis, ki se skriva v solatni gredi, pove, kdaj se začne in neha pouk, ververica Verena ji razloži, kakšen zvonec imajo v šoli, in tako naprej do babice Marije, ki se spominja šole v svojih otroških letih. Po vsem tem lahko Mila mirno pričakuje prvi šolski dan. Ilustracije premišljeno izpostavljajo s šolo povezane predmete in pojme ter otroku razumljive povezave med njimi. > IZTOK LICH

Hana in vetrovi

Sabina Buchwald

ilustracije: Kristina Krhin

Mohorjeva Celovec, 2014, t. v., 32 str., 19,90 €

V predstavnem svetu otroka lahko oživi vse, kar vidi ali zaznava. Domišljija dobi krila in tudi naravni pojavi postanejo govoreča bitja, tako kot v tej slikanici nastopajoči vetrovi. Na pomoč jih pokliče deklica Hana, obupana nad odraslimi, ker nimajo časa za njo prav takrat, ko jim mora nekaj nujnega povedati. Jezno zacepeta, pogleda v nebo in vzklikne: »Le počakajte! Vam bom že dala vetra!« Komaj to izreče, silovito zapiha in pred Hano se znajdejo Burko z Jadranskega morja, Tornadek iz nevihte, Širokec iz Afrike in Fenko, ki se spusti z gorovja. Deklica jim zaupa svojo težavo in vetrovi jo njenim dedku, staršema in bratu tako zagodejo, da se nikoli več ne zgodi, da je ne bi pustili do besede – še posebno, če ima tako pomembno novico, kot je današnja, da imajo v slaščičarni čisto novo torto. > IZTOK LICH

Zverinice iz Rezije v stripu

Kaja Avberšek; David Krančan;
Andrej Štular

Forum, 2014, t. v., 36 str., 6 €/knjigo, JAK

Luč sveta so ugledali trije novi stripi v zbirki Minimundus, ki je namenjena najmlajšim, pravzaprav tako majhnim, da jim morajo stripe in knjige brati starejši. Vse tri knjižice so narejene po motivih slavnih basni iz Rezije. Najprej je tu *Grdina*, ki jo je upodobil izjemni risar David Krančan in malce spominja na popularnega *Zverjasca*. Zajci, lisica in kmet nam pokažejo, kako so ugnali požrešno in nasilno grobijanko, kakršna je Grdina. V stripu Kaje Avberšek *Leteča lisica* nato lisica prelišeči volka, njo pa še bolj premeteno pretentajo in jo pozobajo rezijanski črni vrani. Zadnji strip, ki ga je izdelal Andrej Štular, se naslanja na znano pravljico *Bežimo, svet se podira*, v kateri živali zapuščajo svoje kraje in gredo drugam, nekam, kjer se svet ne podira ... > ŽIGA VALETIČ

Dinozavri in bajbulčki

Aleksandra Kocmut

ilustracije: Laura Ličer

KD Mohorjan, 2014, t. v., 22 str., 12 €

Koroška pesnica in pisateljica z bogato literarno bero tako za odrasle kot otroke nas v svoji novi slikanici najprej s časovnim strojem popelje v davni mezozoik, ko so bili na Zemlji glavni

dinozavri, nato pa se poda še v pravljичni svet bajbulčkov, bavbavov, duhcev in škratov, ki uganjajo vse mogoče vragolije. V navihanih pesmicah bodo najmlajši bralci izvedeli marsikaj zanimivega o strašnem tiranozavru, dolgovratem brahiozavru, rogatem dvoceratopsu ... Kdo pa so sploh bajbulčki – no, vsega pa ne smemo izdati. > KRISTINA SLUGA

Zeliščna abeceda

Kata Laštro

ilustracije: Katja Talajić, Elvira Tabaković

Narava, 2014, m. v., 28 str., 9,90 €

Otroška pesniška knjižica se po abecednem vrstnem redu sprehaja skozi gaj zdravilnih zelišč, cvetk, vrtnih rastlin in drevesnih plodov, ki jih ljudje nabiramo in si z njimi pomagamo na tak ali drugačen način: od arnike, bele omele, ciklame in čemaža do teloha, ušivca, vijolice, zimzelena in žajblja. Avtorica, ki prireja tudi delavnice o zdravilni moči rastlin, je za vsako zel napisala nekaj poučnih rim o njenih koristih in značilnostih, verze pa podkrepijo še ilustracije, ki nam rastline pomagajo prepoznati. > ŽIGA VALETIČ

Glasni gasilci; Glasni vlaki

prevod: Branka Fišer

Učila International, 2014, t. v., 10 str., 9,99 €/knjigo

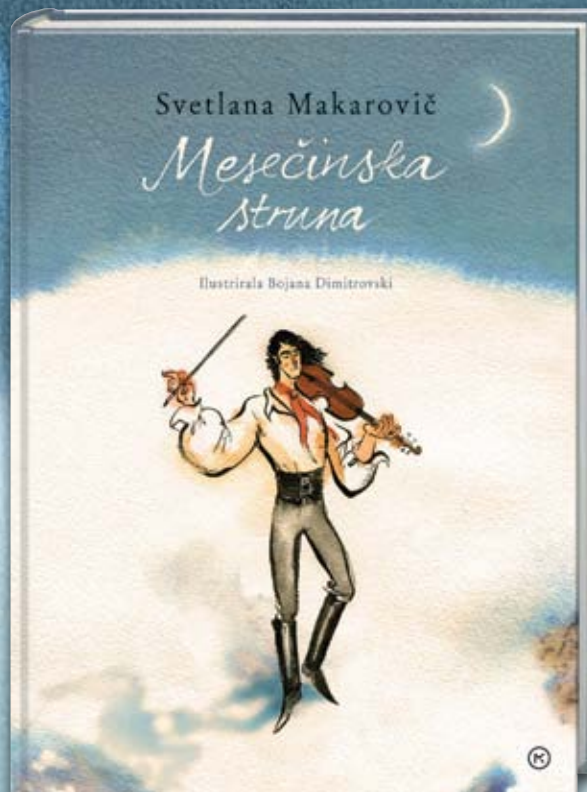
Knjižici sta namenjeni predšolskim otrokom, ki jih zanimajo tehnične reči. Malčki, ki še ne znajo brati, bodo vir zabave našli v pisanih ilustracijah ter vgrajenem zvočniku, ki ob pritisku proizvede zvok stare lokomotive oziroma zavijanja gasilske sirene, nekoliko starejšim pa bo prav prišlo z velikimi tiskanimi črkami zapisano besedilo, s pomočjo katerega se bodo lahko učili in vadili brati ter se hkrati seznanjali s številnimi zanimivimi rešničnimi podatki o vlakih oziroma gasilcih. > AJDA JANOVSKY

skanimi črkami zapisano besedilo, s pomočjo katerega se bodo lahko učili in vadili brati ter se hkrati seznanjali s številnimi zanimivimi rešničnimi podatki o vlakih oziroma gasilcih. > AJDA JANOVSKY

Izigral je lunin dar, izgubil čudežni glas

MESEČINSKA STRUNA je silovito lepa baladna pravljica o moči umetnosti, prevzetnosti in pohlepu.

Ko je stari muzikant s premrlimi prsti zadnjikrat zaigral na violino svoji revni družinici, je na violini počila najtanjša struna. Njegovo življenje je ugasnilo. Ker sin Tíbor ni mogel igrati nanjo, mu je luna poslala za struno svoj žarek. Igral je prečudovito, dokler ni pokleknil pred bogastvom in slavo ...

32 strani, 19 x 25 cm

SVETLANA MAKAROVIČ je ena najpomembnejših ustvarjalcev pri nas. Za svoj umetniški opus je med drugim prejela Prešernovo nagrado in Levstikovo nagrado za življenjsko delo.

Desetletje in pol dela na področju s kadri ter tudi lastne življenjske izkušnje so mag. Tamara Guzelj, avtorico knjige *Kako do službe*, opremile z obilo znanja, da lahko o eni od večno aktualnih življenjskih tematik – iskanju službe – piše (in tudi predava) nad vse suvereno. Svojega dela se loteva s pozitivno naravnostjo, ki jo širi tudi na iskalce službe. Pogum šteje, je njeno vodilo!

»Magija se začne, ko stopimo iz cone udobja!«

Kako do službe

Tamara Guzelj

Uradni list RS, 2014, m. v., 191 str., 13,50 €

Bukla: Prvo, kar bralec začuti ob prebiranju vaše knjige, je dejstvo, da se znate vživeti v vse situacije, ki jih opisujete. Je to zato, ker ste ob svojem delu slišali že toliko zgodb, ali pa tudi zato, ker ste se tudi že sami znašli v vlogi iskalke službe?

Guzelj: Sama sem službo iskala dvakrat. Prvič, ko sem diplomirala, leta 1994. Tisti časi so bili izjemno težki, službo sem nujno potrebovala, saj sem vsak mesec brez službe bolj upala kot vedela, da bom do konca meseca imela kaj jesti. Preživljala sem se z najrazličnejšimi deli in sem naredila vse, kar je bilo v moji moči, da sem službo dobila. Nato sem službo iskala še enkrat. Nikoli mi ni bilo prav lahko in navajena sem, da moram trdo delati za vse, kar hočem ali si želim.

Hkrati pa ob svojem delu vsakodnevno slišim najrazličnejše zgodbe. Tako zabavne kot žalostne ali celo obupane. Težko mi je za vsakogar, ki službo nujno potrebuje, a je ne more dobiti. Sama pogosto pozivam stranke delodajalce, da dajo ljudem priložnost za delo, čeprav morda ti niso najbolj strokovno usposobljeni, a iskreno povedo, da službo nujno potrebujejo. Sem ter tja se mi zgodi, da imam pozneje negativne posledice zato, ker sem očitno premehkega srca in ljudem rada pomagam. Pa nič zato! Če s svojim delom lahko komu pomagam, da se zaposli, to vedno znova z veseljem naredim. Nič mi ne daje večjega zadovoljstva.

Bukla: Knjiga vliva upanje. Rušite namreč stereotipe o tem, da v recesiji ni možno najti služb, obenem pa bralcu tudi pokažete, kako so se spremenili načini iskanja zaposlitve. Imate morda ob tem občutek, da je še vedno preveč takšnih, ki službo iščejo na tradicionalni način, in je (tudi) zato stopnja brezposelnosti še vedno precej visoka?

Guzelj: Večina iskalcev dela res išče službo na tradicionalen način. Mnogi so obupani, ker so se prijaviли že na več kot 100 objavljenih prostih delovnih mest, a niso bili vabljeni na niti en pogovor. Cel kup je takšnih, ki se vsepovprek prijavljajo na prosta delovna mesta. Težava je v tem, da se delodajalci takšnih kandidatov najbolj otepajo. Pogosto se ti iskalci dela 'zacyklojo' v neproduktivni kod prijavljanja na najrazličnejša delovna mesta vsepovprek, delodajalci pa jih zavračajo. To ne pelje nikamor, ti ljudje pa so vedno bolj obupani in zato, ker so obupani, dela ne dobijo. Žalostno, ne? Danes je tako, da če želiš dobiti delo, moraš točno vedeti, kaj hočeš delati in kje, potem pa se je treba iskanja zaposlitve lotiti samoiniciativno, proaktivno, predvsem pa s pozitivnim pristopom in entuziazmom. Brez tega se je danes izjemno težko zaposliti. Vem, da to ni lahko, še posebej, če je vse, kar slišiš dan za dnem, beseda "ne".

Bukla: »Če hočeš doživeti magijo, moraš stopiti iz cone udobja,« radi rečete. Je v človeški naravi, da se raje smilimo samemu sebi, objokujemo svojo usodo, novih, četudi ne vedno prijetnih korakov pa ne storimo?

Guzelj: Ljudje se radi smilimo sami sebi – to je najlažje. Izstopiti iz svoje cone udobja pa je težko, neprijetno, pogosto boleče, predvsem pa je zastrašujoče. Ljudje smo po naravi takšni, da se bojimo vsega, česar ne poznamo, vsega, kar nam je neznano. A samo takrat, ko stopimo iz omenjene cone udobja, lahko ali popolnoma pogorimo ali pa zablestimo in dosežemo izjemne rezultate. Magija, tista lepa, se dogaja zunaj cone udobja.

Pretekli teden je, denimo, založnika moje knjige, Uradni list, kontaktirala mlada ženska, ki je teden prej poslušala moje predavanje z naslovom »Zakaj bi zaposlili ravno vas?«. Povedala je, da komunikacija ni njena močna toč-

ka in da ima s tem težave. A ko je šla na zaposlitveni pogovor, je stopila popolnoma ven iz svoje cone udobja in je na pogovoru komunicirala tako, kot svetujem jaz. In veste kaj? Službo je dobila! Pogum šteje!

Bukla: Knjiga ni suhoparen priročnik, bere se kot zgodba o uspešnosti, ki jo lahko doživi vsak od nas. Vidi se, da vam pisanje ni tuje, saj znate večje, tudi z dodatkom humorja, obračati besede. Pa se da tudi tega naučiti? Med nasveti namreč omenjate tudi pomembnost odličnega pisnega izražanja iskalca službe.

Guzelj: O, najlepša hvala! Sama trdno verjamem, da se je večine večšin in znanj mogoče naučiti. Morda za določene večšine nismo tako zelo nadarjeni, kot so nekateri, a vsega, tudi komunikacije, se da naučiti do takšne mere, da smo v tem vsaj povprečni. Delodajalci, še posebej tuji, pogosto potožijo, da naši iskalci zaposlitev ne znajo učinkovito komunicirati – ne pisno, ne govorno, ne telesno. Vedeti moramo, da imajo delodajalci vedno radi kandidate, ki so dobri v komunikaciji, tako s strankami kot s sodelavci. Če pa si kandidat želi vodilnega delovnega mesta, je sposobnost dobrega pisnega izražanja obvezna, pa četudi je delovno mesto morda v panogi računalniških igrice. Podjetja, ne glede na to, v kateri panogi poslujejo, za vodilna delovna mesta vedno pričakujejo artikulirano izražanje, pisno in ustno, ter pogosto tudi sposobnosti javnega nastopanja. Vsega tega se je, z malo volje, mogoče naučiti.

Bukla: »Dela pogosto ne dobi tisti, ki je najbolj usposobljen, ampak tisti, ki se zna predstaviti kot najbolj sposoben,« večkrat poudarite v knjigi. Verjetno imamo Slovenci s tem kar precejšnje težave, saj nam tuji pogosto očitajo neambicioznost in to, da se ne znamo pohvaliti? Kako bi lahko spremenili to osebnostno lastnost?

Guzelj: Slovenci imamo pogosto težave, ko se je treba samozavestno predstaviti, in mnogi kandidati to mešajo z arogantnostjo. Arogantnost ni samozavest. Na zaposlitvenem pogovoru naj se kandidat predstavi v čim bolj pozitivni luči, z nasmeškom na obrazu, izžareva naj pozitivno energijo, njegova drža telesa naj bo pokončna, dobro naj se nauči stisniti roko in vzpostaviti dober stik z očmi. Z vsem tem imajo največ težav prav mladi. Pa mislim, da ne gre za to, da se ne bi znali pohvaliti – nekateri kandidati so še preveč prepričani o svojih sposobnostih in menijo, da bodo zato, ker jim je uspelo zaključiti fakulteto, že kar takoj direktorji. No, tako hitro pač ne bo šlo. So pa še drugi, na drugem koncu spektra, ki pa delujejo preveč medlo. V vsakem primeru naj se kandidat odloči, kaj hoče delati, in nato naj te cilje tudi zasleduje. Delodajalci to cenijo, enako kot tudi dejstvo, da znajo kandidati jasno in glasno poudariti, da to hočejo delati prav pri tem delodajalcu. Žal večina kandidatov pri nas tega ne zna reči. Pri tem je znanje pozitivne komunikacije neprecenljivo. Na predavanjih iskalcem zaposlitev pogosto polagam na srce pomen nasmeha in izžarevanje pozitivne energije. Delodajalci namreč niso navdušeni nad negativnimi kandidati, ki stokajo.

Bukla: Kaj bi ob koncu, za spodbudo, svetovali bralcem, ki iščejo službo in še niso prebrali vaše knjige? S čim naj se »opremijo« pred odhodom na novo pot v življenju?

Guzelj: Svetovala bi jim, naj se najprej odločijo, kaj znajo in kaj hočejo delati. Nato naj se odločijo, kje želijo to delati. Potem pa naj se opremijo z vsemi potrebnimi orodji za iskanje dela ter samoiniciativno in proaktivno stopijo v akcijo ter poiščejo skrita delovna mesta, ki jih je cel kup, samo najti jih je treba. Na zaposlitvenih pogovorih naj komunicirajo pozitivno in samozavestno. Tako bodo delo našli hitreje, kot si lahko predstavljajo. Delovna mesta so, veliko jih je, res pa je, da niso objavljena. Rekla bi takole: »Nekdo bo to delo dobil, in to ste lahko prav vi!«

Tamara Guzelj

Foto: osebni arhiv T. G.

a, b, c, **oder** krieg

q u a s i u n a f a n t a s i a

Igrajo:

Peter Musevski, Ivan Bekjarev,
Jure Ivanušič, Aleksandra Balmazović,
Vesna Pernarčič in Borut Veselko

Avtor besedila:

Ivo Svetina

Režija, scenografija:

Barbara Novakovič Kolenc

cankarjev dom

10. 2. 2015

Oblikovanje: Maja Gospar, fotografija: Mare Mutić

Producent:

Koproducenti:

V sodelovanju:

S finančno podporo:

Glavni pokrovitelj:

Medijski pokrovitelji:

Zahvaljujemo se Ambasadi Republike Srbije v Republiki Sloveniji.

museum

PREŠERNOVCI
GLEDEVALSKO
KRANJ

cankarjev dom

MADLENIANUM
OPERA & THEATRE

REPUBLIKA
SLOVENIJA
MINISTRSTVO
ZA KULTURO

REPUBLIKA
SLOVENIJA
MINISTRSTVO
ZA KULTURO

REPUBLIKA
SLOVENIJA
MINISTRSTVO
ZA KULTURO

grafo lit

Ambient

DNEVNIK

buklo

Libijana

Red Cross

Red Cross

Red Cross

Red Cross

KNJIGE, KI SO PUSTILE IN ŠE PUŠČAJO SLED

V jubilejnem letu, ko Mladinska knjiga in Cankarjeva založba praznujeta 70-letnico, ne spreglejte serije sedmih jubilejnih izdaj. Gre za knjige, ki so najbolj zaznamovale sedem desetletij založb, osvojile srca največ bralcev vseh generacij in se zapisale med knjige, ki se preprosto ne starajo. Prihajajo v posebni praznični podobi: v elegantni škatli in z zgodbo, zakaj so se zapisale med večne in zlahtne. Vmes pa je tudi kakšna, ki se bo v družbi veličastnih znašla prvič. Prva med jubilejnimi izdajami je kulturna pesniška zbirka *Pesmi štirih*.

70 let

POSEBNA
JUBILEJNA
IZDAJA

Glasovi Kajetana Koviča, Janeza Menarta, Toneta Pavčka in Cirila Zlobca, združeni v sodobni pesniški mit – zbirko, ki se je med ljubitelji poezije, dobessedno rečeno, povsem udomačila. Poznajo (in cenijo) pa jo celo tisti, ki po poeziji redko posežejo.

Več na: www.mladinska.com/70let